

ప్రతి దినము ప్రకటింపబడును
Post Box No. 212. Telephone No. 2544

నంపుటము ౧౭ } చెన్న పట్టణము 1930-వ సం॥ ఏప్రిల్ నెల 25-వ తేది శుక్రవారము } సంచిక ౨౦
Vol. 17 } MADRAS, FRIDAY 25th APRIL 1930. } No. 20
శ్రీప్రమాదూతనామ సంవత్సర చైత్రమాస బహుళ ద్వాదశి

అమృతాంజనము
అన్ని విధములగు నొప్పులకు
నంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును. వాయువుపోట్ల
కావును. పాఝుపునొప్పుల తొలగింపును.
పోట్ల బోగొట్టును. జ్వరముల తగ్గించును.
కావుల రూపుమాపును. కష్టనులగ్గించును
మరణము తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెయి వట్టుట
వలన శరీరమునందలి ముష్కదార్ధములను తొ
లగించును. గొప్పల తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వాడుచున్నారు.

BEST INDIAN PAIN-BALM

గొప్పగొప్ప వారిచే
జేలకు జేలు యోగ్యత
వత్తములు పొందియున్నది
వచనాన చిట్ చూచి కొని
జూసము గలుగదు.
చక్కని దబ్బితో వజా సీసా 1-4 0-10-0
డజన్ 1-4 రు 6-4-0 లు.
వ్రతయింట ముఖ్యముగా నుండవలసివి.
అమృతాంజనం డిపో
6, 7 లంబు శెట్టిపేటి, ముద్రాప
త
102, ప్రెసిడెన్సీ, భాట్ల, భాట్ల, భాట్ల.

ఇండియా గవర్నమెంటు వారి
పోస్టు ఆఫీసు క్యాష్ సర్టిఫికేట్లు
యిప్పుడు రు. 7-12-0 యిచ్చినవారికి 5 వత్సరముల తరువాత
రు. 10 యివ్వబడును.

అనగా 100 కి రు. 5-4-0 వంతున కాంపౌండువడ్డీ దొరకును.

దీనిపైన ఆదాయముపన్ను చెల్లించ నవసరములేదు. చేరినవారికి ఒకవత్సరమైనపిమ్మట వడ్డీతి
సహారూపాయలు తిరిగి యిచ్చి వేయబడును.

ఒక్కొక్కరు రు. 10,000 లకు మించకుండ

సర్టిఫికేట్లను కొనవచ్చును

క్యాష్ సర్టిఫికేట్ పద్ధతి నవలంబింపుడు. ప్రతిమాసమును కొంతడబ్బును నిలువచేసుకొనుడు.

1926 సం॥ ఏప్రిల్ 1 వ తేదిలోగా మీరు క్యాష్ సర్టిఫికేట్ ను కొనియుండినయెడల, 5 వత్సరముల అనంతరము మీరు దానిని మార్చనవసర
లేదు. మరి 5 వత్సరములవరకు నుంచినచో రు. 10 లకు బదులు రు. 13 మీకు యివ్వబడును. ఈ లోపుగా రొక్కము కావలయునని కోరువారికి వడ్డీ
సహారూపాయలు తిరిగి యిచ్చి వేయబడును. వివరములకు యేపొస్టుఆఫీసునందైనను అడిగి తెలుసుకొనవచ్చును.

చెన్నపురి బజారు ధరలు

1930 సం. ఏప్రిల్ 25-వ తేది శుక్రవారము

1. ధాన్యములు

చెన్నపురి బజారు

బియ్యము తెనాలి	చ 45 కలది	12 8 0	13 4 0
బియ్యము తెనాలి	చ 42	15 8 0	16 0 0
బియ్యము తెనాలి	చ 46	14 0 0	15 8 0
బియ్యము తెనాలి	చ 164	8 0 0	8 12 0
బియ్యము తెనాలి	చ 190	19 0 0	20 0 0

2. ధాన్యము పప్పులు

బియ్యము తెనాలి	చ 1-1 క 205	12 12 0	14 0 0
బియ్యము తెనాలి	చ 1-1	16 0 0	17 0 0
బియ్యము తెనాలి	చ 1-1	14 0 0	16 0 0
బియ్యము తెనాలి	చ 1-1	17 8 0	18 0 0
బియ్యము తెనాలి	చ 1-1	7 4 0	8 0 0

3. నూనెపప్పులు

బియ్యము తెనాలి	చ 1-1	110 0 0	118 0 0
బియ్యము తెనాలి	చ 1-1	14 0 0	19 0 0
బియ్యము తెనాలి	చ 1-1	88 0 0	91-0-0
బియ్యము తెనాలి	చ 1-1	98 0 0	95 0 0

4. చిల్లరపప్పులు

బియ్యము తెనాలి	చ 1-1	94 0 0	96 0 0
బియ్యము తెనాలి	చ 1-1	50 0 0	55 0 0
బియ్యము తెనాలి	చ 1-1	98 0 0	105 0 0
బియ్యము తెనాలి	చ 1-1	28 0 0	35 4 0
బియ్యము తెనాలి	చ 1-1	40 40	48
బియ్యము తెనాలి	చ 1-1	29 0 0	49 0 0
బియ్యము తెనాలి	చ 1-1	26 2 0	26 6 0
బియ్యము తెనాలి	చ 1-1	28 0 0	28 0 0

5. ఇనుము

బియ్యము తెనాలి	చ 1-1	80 0 0	81 0 0
బియ్యము తెనాలి	చ 1-1	24 0 0	30 0 0
బియ్యము తెనాలి	చ 1-1	24 0 0	30 0 0

6. నూలు

బియ్యము తెనాలి	చ 6 5 0		
బియ్యము తెనాలి	చ 8 10 0		
బియ్యము తెనాలి	చ 5 4 0		
బియ్యము తెనాలి	చ 9 6 0		
బియ్యము తెనాలి	చ 6 2 0		
బియ్యము తెనాలి	చ 3 4 0		
బియ్యము తెనాలి	చ 8 6 0		
బియ్యము తెనాలి	చ 4 12 0		
బియ్యము తెనాలి	చ 6 2 0		
బియ్యము తెనాలి	చ 6 8		

7. తోటాములు

బియ్యము తెనాలి	చ 100 కలది	57 4 0	59 6 0
బియ్యము తెనాలి	చ 1-1	21 13 0	22 0 0
బియ్యము తెనాలి	చ 1-1	18 11 8	
బియ్యము తెనాలి	చ 1-1	288 0 0	241-0-0
బియ్యము తెనాలి	చ 1-1	828-0-0	830-0-0

8. రంగులు

బియ్యము తెనాలి	చ 1 రతి	0 10 0	
బియ్యము తెనాలి	చ 14 రతులు	1 10 6	
బియ్యము తెనాలి	చ 28 రతులు	1 0 9	
బియ్యము తెనాలి	చ 55 రతులు	1 6 0	
బియ్యము తెనాలి	చ 1 అంగు	1 8 6	

బియ్యము తెనాలి	చ 3 4		
బియ్యము తెనాలి	చ 1 0 0		
బియ్యము తెనాలి	చ 1 2		

సత్యాగ్రహము

గాంధీ మహాత్ముడు బొంబాయిలో

ఉపన్యసించుట

నేడు కరాచీనుండి బొంబాయి వెళ్లుట

జలల్పాన, ఏప్రిల్ 28 :—నేడు సాయంకాలము మహాత్ముడు కరాచీనుండి బొంబాయి వైపు బాహాలి వెళ్లుట. బొంబాయి యొక్క చిన్న గ్రామము. జలల్పాన అయిదు మైళ్ల దూరమున నున్నది. ఈ గ్రామమున ప్రజలు చాలవెనుకబడి యున్నారు. ఈ ప్రాంతమున కల్లుగీతచెట్లు లక్షలకొలదిగా నున్నవి. వీరి నండి కల్లు గీతముచున్నది. గాన యిచటనుండియే కల్లు చాల చోట్లకు పంపబడుచున్నది. ఇచట మద్యపానసహాయమున కెట్టి ప్రయత్నమును జరుపబడుటలేదు. నేడు సాయంకాలము మహాత్ముడు ఇచట నుపన్యసించెను.

ఇచట నిర్మాణవిధానమును సాగింపకుండుట చాల అనుచితము. ఇచటి పాతకాలను లోకమువారు సంతకములు గూడ అనుచితము. ఏలననగా లోకము వారు గూడ దొరతనమునకు లోబడినవే. ఇచట లక్షలకొలది కల్లుగీతచెట్లుండగా మిత్రుల వానిని నరికివేయలేదు. ఈ గ్రామమున ఒక్క చెట్టును మరలదనిచ్చి ననుగూడ మిత్రుల పాపాత్ములై యున్నారు. నేను 15 రోజుల నుండి యీ ప్రాంతమునడ యున్నాను. ఈ గ్రామమున ప్రజలలో కక్షలు కలవని నేను వింటిని. వానినిగూర్చి చెందు కక్షల వారకు వివరములను నాకు తెలుపగలదు. మిత్రుల నూతనోత్సాహము కలిగినందులకు నేను చాల సంతసించితిని.

ప్రభుత్వ పాతకాలను బాటియ పాతకాలగా మార్చవలెను గాని బాటియ పాతకాలను ప్రభుత్వమునకువశపరచగూడదు.

ఈ గ్రామములోనున్న సారాదుకామును తీసివేయ గూడదని మిత్రుల కొందరు పట్టుపట్టిరను వార నా కధికమును సంతాపమును కలిగించినది. ఇట్టి వింతసంగతి నే నిదివర కెప్పుడునుగూడ వినియుండలేదు. మద్యపానము హానికరమని తెలుగు వారుగూడ నంగీకరించెదరు అని మహాత్ముడు నడివెను.

అప్పుడు శ్రీమతి కస్తూరిబాయిగారు శ్రీ నలంబీరులును గూడ నాసభలో నుండిరి.

“వీరు కాలిఫోర్నియా జలల్పాననుండి యిటకు వచ్చిరి. వీరు నాటకమునుగాని సర్క్యుసుగాని చూచుటకు రాతేదు. ఈ తాలూకాలోనున్న ప్రతి సారాదుకామువద్దను పికెటింగు చేయుటకే వీరు వచ్చిరి.

నేను నేనే ముందుగా యీ చెట్లను నరుక నారంభించెదను

400 చెట్లను నరుకుటకు యజమానులు అనుమతించిచ్చిరని నాకు తెలిసినది. ఈ చెట్లన్నియును కల్లుగీతకు పనికివచ్చునవే నా? ఏలననగా ఇదివరకు అనుమతించినవారు కొందరు పనికిరాని చెట్లను నరుకుటకుమాత్రమే అనుమతి నిచ్చియున్నారు.

వికలభాయి ఆత్మార్పణము

వికలభాయి అను నలంబీరు నుంచి ధైర్యశాలి. చెట్లను నరుకుటకే అత ధాత్వార్పణము గావించెను. అతనికి క్లోజ్ ఫోరము యివ్వకుండనే అతని చేతిలోనున్న ముళ్లను లాగిరి. ఇట్టిదీరులు మృతినొందకుండా భారీ కత్తి కాళ్లముగా నుండగలరు గాన వారు ధన్యులైయున్నారు. మరలమును వారు ప్రేమించెదరు కావుననే నేనెతని ఆంశ్చర్యములకు వెళ్ళియుండలేదు. ఇతనిని గౌరవించుటకైన మీరే చెట్లను నరికివేయవలెను” అని మహాత్ముడు తెలివెను.

చెట్లను నరుకుటకు యజమానులు సమ్మతించుట ఆసభ జరిగిన తొలలో వేలకొలది చెట్లకులవు. ఈతొలలోనున్న చెట్ల నన్నిటిని నరికివేయుటకు సమ్మతించెదను.

ముందుగా మీరు యీ మునుపూర్వమున మొదట నొక చెట్టును గొడ్డలి ఒకనాటు నేసి వృక్షఖండన ప్రారంభిత్వమును జరపగోరెదను” అని తొల యజమాని మహాత్మునికి విన్నవించెను. మరే పెక్కుమంది గూడ అటులానే విన్నవించిరి. మహాత్ముడు ఇటు నగ్గొడ్డలిముతో ఆతొలలో నొక చెట్టు నకు స్వయముగా గొడ్డలితో గాటుపెట్టెను. “నేనీచెట్టును పూర్తిగా నరుకగలనేమో చూచెదను” అని మహాత్ముడు యింకను చరచుచుండగా ఒక నలంబీరువచ్చి ఆగొడ్డలిని తీసుకొని నరుక నానెను. మహాత్ముడు అగ్ధాంగికారముతోనే గొడ్డలి నరికి కచ్చెను.

ఉప్పును వేలమువేయుట

పిమ్మట మహాత్ముడు ఉప్పును వేలమువేసెను. “ఎవరో అటులానే ఉప్పునుకులలో మంచు కలిపిరిని తెలిసినది. అప్పుడు మీరెవరు తినగూడదు. యుద్ధసమయమునందు నైకము శిక్షలులు తాగెదరు నీటిలో విషమును కలిపినట్లు మనమెచ్చు

టును వినియుండలేదు. కొన్ని ఉప్పునుకులలో ఎవరో మంచు కలిపి రనుటకు నాకు నిదర్శనము లధికముగానే లభించుచున్నది నే నింకను విచారణ చేయుచున్నాను. శత్రు బానిసగా తెలుసుకొందును. అని మహాత్ముడు నడివెను.

గ్రామాధికారి రాజీనామా

ఇచట గ్రామాధికారి మిక్కిలి వీరవాడకులచే రాజీనామా నియ్యలేదని వింటిని. అందరికిని గూడ ఆహారమునిచ్చువాడు భగవంతుడే. ఇతడు గ్రామముపైనే అధికారము చేలాయుంపకుండ నున్నచో గ్రామములే యితనిని త్రోసింపెదరు” అని మహాత్ముడు నడివెను.

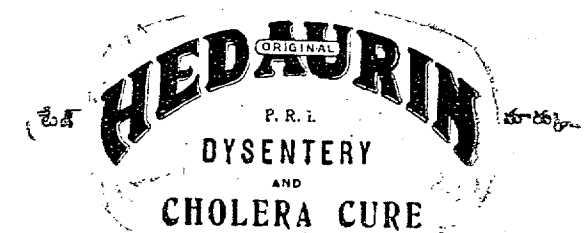
మహాత్ముడు ఉప్పును వేలమువేయగా కొందరు స్త్రీలు మాత్రమే కొనిరి. మహాత్ముడు శత్రు యెచటికిని వెళ్లెడు. వ్రాతపని విస్తారముగా నిలువయుండుటచే దానిని నెడవేచ్చెను. (అ. ప్రె.)

విదేశ యాపదముల బహిష్కరించుడు

మహాత్ముని సత్యాగ్రహ ఆయుధము లేవనగా విదేశవస్త్ర బహిష్కారము కల్లుసారాదుకాములు వద్ద పికెటింగు చేయుట. వీనివెంట విదేశయాపద బహిష్కారముకూడ రాగలదు. లోధ పూ

రిగ హిందూదేశముండే హైందవుల కొరకు హిందూదేశములో ని మూలికలచేతనే తయారుచేయబడి స్త్రీలకుండు సర్వవిధములైన వ్యాధులకు దివ్యమైన యాపదముని సర్వజనాంగికారమైనది. దేశాభిమానముగల సోదరిములులా! విదేశ యాపదముల కొనుటకు మారుగ దీని నేలప్రయత్నించ రాదు ఇదియన్ని మందులముఖవారి వద్దను, కేసరికుటీరమువెక్కురు మద్రాసులోను దొరుకును.

ఒక ఔషధ విసోదము

మరియు

కలరా నివారిణి

హెడ్డోరీన్ అరికులేరియనుండి

తయారు చేయబడినది

ప్రస్తుతకాలమునం దున్న చాలిలో అమాపుమైన ఓషధి కలరాకు, అతిసారమునకు ప్రప్రథమ మోతాదే సుఖమిచ్చుచున్నట్లు గొప్పవైద్యులచే నిర్ధారణ చేయబడినది. ఈ కాలమున ధరలు రు. 0-15-0, 1-12-0, 3-4-0.

ఫార్మికోలాజికల్ రిసెర్చి ఇన్స్టిట్యూట్

బొంబాయి నం. 504, మద్రాసు. పి. టి.

మాన సోల్లాసిసి మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)

నల శుభము! (బొంబాయి ప్రత్యేకము) నుండి మధికము శరీరములో ఉష్ణధిక్యముచే కలిగిడి ప్రత్యేకకాల కీమాత్రలు దివ్యముగలను. అతీర్ణము, అరుచి, అపులింతలు, అగ్ని మాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగమూల యందు బలక్షయము, పిక్కలు, పార్శ్వములు, శిరస్సు, వేళ్లు, అనులు మొదలగువానియందు గలిగిడి నొప్పులను బోగొట్టి దేహమును మంచి ఆరోగ్యమునకు తెచ్చును.

ఈమాత్రలు దేహావరోహిణిలను వెంటనే మాన్యును. ఇందు ఆసుక ఓషధులు చేసినవి. అనుభవముగల బోషిష మగుటచేతను పరమహంసక్రియ యని చెప్పవచ్చును. ఒక్కసారి వాడెచూచిన నిజము తెలియగలదు.

విరుదానా:—

(30)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం

బొంబాయి నిడుమోలు, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా

ఆరెస్టులు, శిక్షలు

కే. ఎం. మున్సిగారికి శిక్ష

6 నెలలు విడిఖయదు 300 జుల్మానా లేనిచో
మరి రెండు నెలలు శిక్ష

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 22:—ఈనెల 21 వ తేదీన మున్సిగారిని (బొంబాయి ప్రాక్టర్స్ అడ్వోకేటు) ఆరెస్టు చేసిరి. నేడు బొంబాయి ప్రె. మేజిస్ట్రేట్ కి 117 క్రింద 6 నెలలు విడిఖయదు 300 జుల్మానా చెల్లించ చనిచో మరిరెండు నెలలు విడిఖయదు ఉ॥ చి॥ క్రింద మూడు నెలలు విడిఖయ చును విధించెను. మున్సిగారు జుల్మానా చెల్లింపనందున మొత్తము 8 నెలలమాత్రమే శిక్ష నడుపునవలెను.

మున్సిగారి కేసు విచారణ-మరికొన్ని విషయములు

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 22:—నేడు కోర్టుకు వేలకొలది ప్రజలు చేరిరి. శ్రీమతి సరోజినీ దేవి, మున్సిగారి భార్య కుమార్తె చెల్లెలు మున్నగువారు చాలయంది వచ్చిరి. ముద్దాయిలగుడ కుట్టిలు యియ్యబడెను. ప్రజలను ప్రాసేవ్యులగువచ్చుట కొంత ఆసక్తిమైనందున మున్సిగారు మున్నగువారు ఖులాసాగా కొంతసేపు సంభాషించిరి.

“కేసు విచారణతో సంబంధములేదు. మనమిరువురమును యేవృత్తియందుంటిమా దాని గౌరవమున కనుగుణము పనిచే నేను చేసితిని” అని మున్సిగారు మేజిస్ట్రేట్ కు తెలిపిరి.

“విదేశీయులగు యజమానులకు మీరు వవుకరుగా నుండుటచే మీ కర్తవ్యమును నెరవేర్చుదు. శిక్షను విధింపుడు” అని మున్సిగారు నడిపిరి. శిక్ష విధింపబడినపుడు జయజయధ్వనులు చెలినవి. (అ. ప్రె.)

మున్సిగారి తల్లి పంపిన సందేశము

ఈమెమును 76 వత్సరములు:—“కానభాయి మున్సిగారు భారతమాతవిడ్డజే. తరువాత నాపుత్రుడు. ఆతడు తన విధిని నెరవేర్చెను. స్వరాజ్యము లభించువరకు మున్సిగారిని నిటులే తమకర్తవ్యమును నెరవేర్చవలెను. అది మున్సిగారు సందేశము పంపెను.

లిలావతిగారి సందేశము

“నాభర్త తనదధిని నెలలు నెరవేర్చినో ఆటులనే భారతీయులందరూ తమదధిని నెరవేర్చవలెనని మున్సిగారిభార్య లిలావతిగారు సందేశమును పంపిరి.

న్యాయవాదులలో సంచలనము

గుజరాతులోని గ్రంథకర్తలలో మున్సిగారు చాల విఖ్యాతుడు. ఇతడు చాలనాటకములను నవలలను గూడ వ్రాసెను. వందలకొలది గుజరాతుప్రీతిలు ఎలంటిరులుగా చేరిరి న్యాయవాదులుగూడ ముఖ్యముగా యువకులు ఎలంటిరులుగా చేరగోరుచున్నారు. మున్సిగారిని తక్కినవారి నందరిని గూడ ఏర్పాటు బైట్లుగనే చూపెదరు. (ఫీ. ప్రె.)

2 ఆరి ఫూర్పోరే, 3. సి. ఎస్. దేశాయి,
4. ఎస్. కే. పటేలుగార్లకు శిక్ష

మీరిగూడ నేడు మున్సిగారికి విధింపబడిన రీతినే 8 నెలల శిక్ష చేయబడెను. బొంబాయి రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సభకు ఫూర్పోరేగా రధ్యుడు తక్కినవారిద్దరుగూ కార్యదర్శులు.

5 ఫేరు 6 వండ్లకరు 7 స్వామి ఆనందు

8 భోపా గోవింద నచోవా గార్లకు శిక్ష

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 25:—మొదటివారికి ముగ్గురికిని చెరి 3 నెలలు కఠినశిక్షలను 20 జుల్మానాయును చెల్లించనిచో మరి 4 నెలల శిక్షయును విధింపబడెను. ఫేరుగారియొద్ద వున్న చొరుకుటచే అతనికి ఆదనముగా మరిరు 50 లు జుల్మానాగూడ చేయబడెను.

మరొక సత్యాగ్రహనాయకుడగు నభోవాగారికి 16 నెలలు కఠిన శిక్షయును రు 150 లు జుల్మానాయును చెల్లించనిచో మరి మూడు నెలలు శిక్షయును చేయబడెను. (అ. ప్రె.)

బహిరంగసభ

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 22—మీరినందరిని ఆభినందించుట నేడు సాయంకాలము శ్రీమతి సరోజినీగారి ఆధ్వర్యక్రింద మిక్కిలి గొప్ప బహిరంగసభ జరిగెది. శ్రీమతి కమలాదేవి ఘోషాధ్యాయిగారును మున్సిగారికి శ్రీమతి లిలావతిగారును ఘాతనరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘాధ్యక్షుడుచోక్లేగారునుమాతన కార్యదర్శి ఎలక్టింగారును జమనాదాసు ద్వారకదాసు డాక్టరు సవరాగారు, డాక్టరు అబ్దుగుఫ్ఫూలు, పండిత మదన మోహన మాలవ్యాగారి కుమారుడు పండిత ముకుంద మాలవ్యాగారు మున్నగువారు ఆసభలో ఉపన్యసించిరి. మాలవ్యాగారికి నిన్నును దెబ్బ తగినది.

స్వల్పదర!

ఫలమధికము!!

పూర్తితృప్తి!!

100 కి 100 గురు సంతృప్తి చెందియున్నారు

లోకామయహార కస్తూరిమాత్రలు

పిల్లలు మొదలు ముసలివారి వరకు అందరి మందము, మలబద్ధము, పడినెము, దగ్గు, గూరలు, శిశులముచే కాళ్ళు లాగుట, కడుపుబ్బరము, కడుపునొప్పి, పక్కలయందు నొప్పి, ఆహారదీర్ఘ కాలమందు తలనొప్పి, చలిజ్వరము, జ్వరము, ప్లేగు, ఇన్ ఫ్లుయెంజా ఇంకను ఆనేక వ్యాధులను గుణపరచును. స్త్రీలు శ్రవణించిన వాడు, స్నానమునాడు (కర్పూరికి బదులుగా) ఈమాత్రలు 4-5 ను, 2-3 తమలపాకులలో నమలి నింగవలెను. సాంక్రామిక రోగులతో నుండవలసినవారు, దినము 1-2 మాత్రలను నేపించిన ఆరోగ్యదృఢాంగు అగుదురు. ఈమాత్రల సీసాలలోగల ఆనుపాసపత్రమును చూడుడు. 800 మాత్రలుగల సీసా 1-కి 4 ఆడాలవంతున ప్రతిజా

త్రుతోకలను) వోకకును. పోస్టు మూలకముగా 6 సీసాలు రు 1-8-0, 12 సీసాలు రు 2-12-0, 25 సీసాలు రు 5-8-0.

సారస్వతానవం:—

మొదడుకు బలమును కలిగించి, జ్ఞాపకశక్తిని వృద్ధిచేయును గావున, మొదడు దుర్బలమువలన గలిగియుండు సమస్త వ్యాధులను పరిహరించి నరములకు మంచిత్రాణను. రక్తవృద్ధిని కలుగజేయును. సంగీతపాటకుల కంఠస్వరమునకు మృదుమధురత్వము నిచ్చును. పొడవపొడవ ఉత్సాహమునంపును. బలహీనతన స్త్రీలకు నెత్తినడుమ (నెత్తినోరు చాల మెత్తగావుండుటవలన) మాట్లాడన నడువనకూని పిల్లలకు పంజీవివంటిది. 6 జొన్నల సీసా 1-కి రు 1-0-0. పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము.

శ్రీ సీతారాఘవ వైద్యశాల, మైసూరు.

ఈ దిగువ స్థలములందు మాత్రమే

ఆంధ్ర పత్రికకు యేజంట్లు తక్షణమే కావలెను

రూ. 200 ధరాఃత్తు చెల్లించగలిగినట్టియు, మంచి పలుకుబడి, యోగ్యతగలవారు మాత్రమే దరఖాస్తులను పంపుకొనవలెను. దరఖాస్తుదారులు యెచ్చట ఏజంట్లుగానుండగోరెదరో అచ్చటనే వారి నివాసముండుట ముఖ్యము. మిగత వివరములకు ఈ దిగువ విలాసమునకు ఒక ఆణా ప్లాంపుతో వ్రాయవలెను. విల్ల పంపనివారికి బదులు వ్రాయబడదు.

వెద్దాపురం	చీరాల	చికాకోల్	కడప	రైచూరు
రాజేపల్లి గూడెం	నర్సారావుపేట	విశాఖపట్టణము	కర్నూలు	హిందూపూరు
అనకాపల్లి	నల్లెపల్లె	పర్లాకొండ	బళ్లారి	తాటిపత్రి
యలమంచిలి	బొబ్బిలి	చిత్తూరు	గుత్తి	నంద్యాల
పార్వతీపురం	తుని	మడనపల్లె	అనంతపురం	మార్కాపురం
బాపట్ల				

మేనేజరు (స): ఆంధ్రపత్రిక, పోస్టుబాక్సు నెం. 212, మదరాసు.

నరసము

దృఢమైనది

నమ్మకమైనది

ఇప్పటి మోస్తరుప్రకారము బాగుగా తయారుచేయబడిన ఇనుపపెట్టెలు ఈ దిగువ తెలుపబడినవారివద్ద అమ్మకమునకు కిరణముగా నున్నవి. బాంకులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, షో-ఆఫీసులు, పంపుములు మొదలగువాటికి సరఫరా చేయబడినవి. పి. నటేశ మొదలియార్, ఇనుపపెట్టెలు చేయువారు, పోపైలరు, 59, బ్రాడ్వే, మదరాసు. నటరాజన్ ఎంజినీరింగు వర్క్సు, ఐరన్ అండు బ్రాస్ ఫౌండర్లు, ఆయిల్ ఎంజినలు, మోటారులు, మెషినుభాగములు, మొలగు నవి రిపేరుచేయుటయందు సమర్థులగువారు. రైలుమిల్లుకు కావలసిన సిలండర్లు, సాప్లింగు, నట్లు, సరసముగా యివ్వబడును. నుబ్బరాయప్పిల్ల వీధి, పెద్దనాయక్ పేట, మద్రాసు. మెషినులకు సంబంధించిన భాగము లన్నియు ఆర్డరు యిచ్చిన తయారుచేసి యివ్వబడును. ఉత్తరములు వ్రాసిన బదులు వ్రాయబడును. 63-2

“నేడునయమన చాలనుండి పోలీసువారు నలుంటిరులను తలపడి అత్యధికముగా భాషించినను ఎలంటిరులు ఉప్పును వదలలేదు. పోలీసువారు చివరకు విఫలమై వెంటిపోయిరి. ఎలంటిరులకు చాల గట్టిదెబ్బలు తగినను వారు మిక్కిలి శాంతముగానే యుండిరి”. అని నిబత్తురుగారు నడిపిరి.

స్వామి ఆనందుగారి కేసులో తీర్పు

ఇది యిపుడు ప్రజలలో కలిగిన ఒకవిధమగు ఉన్మాదము

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 23:—“విద్యాధిగణులు పలుకుబడిగలవారగు ఇతరులకు ప్రాత్యాగ్రహముచేయుచుండుటవలన మిక్కిలి కఠినమగు శిక్షననే విధింపవలసియున్నది. వీరి కంచరి కిని ఇప్పుడొకవిధమున ఉన్మాదము కట్టినందున నేను భావిం

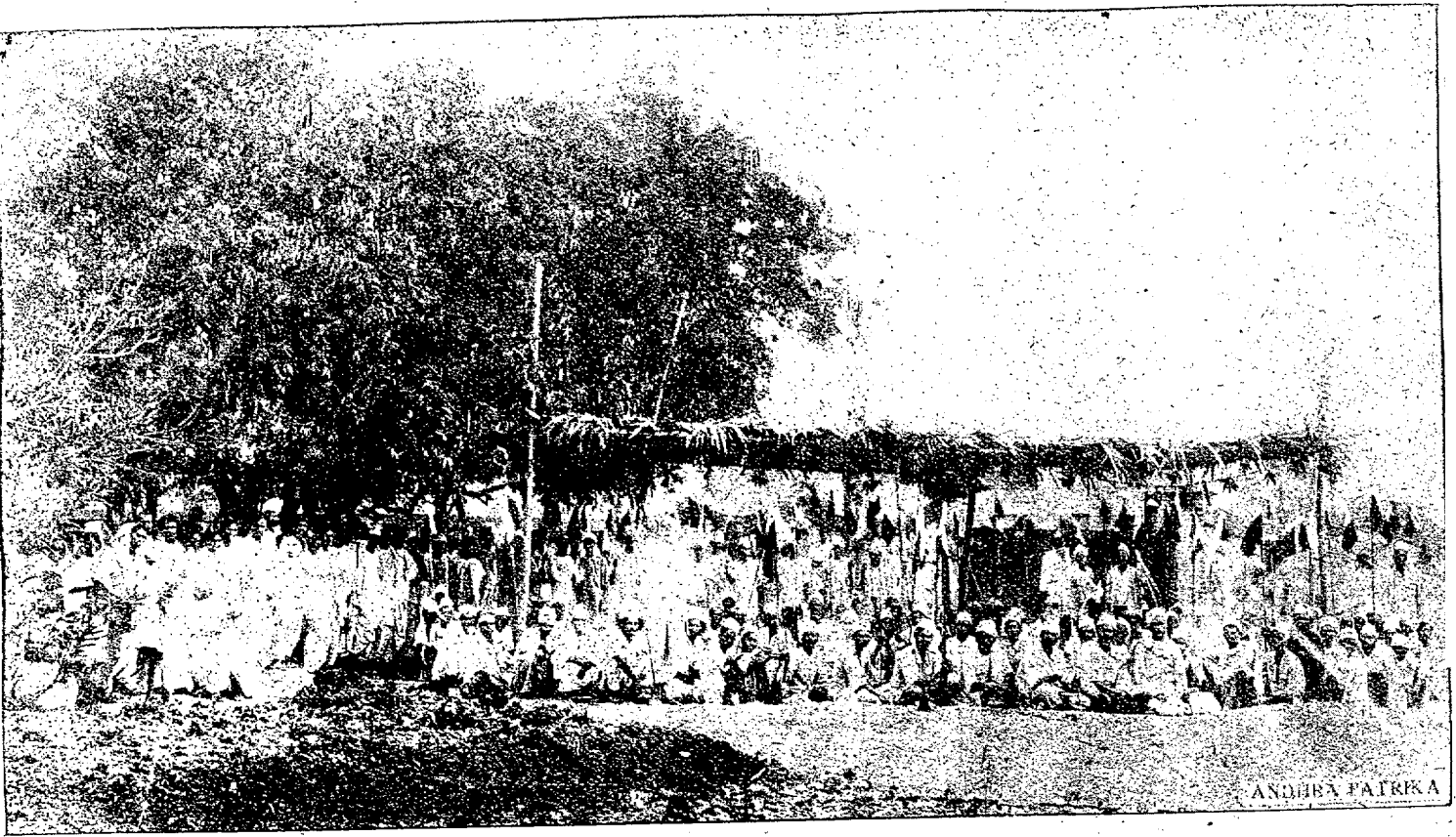
చుచున్నాను” అని స్వామి ఆనందుగారు మున్నగువారికి శిక్ష విధించునప్పుడు చేజిక్కిలు నడిచెను. (అ. ప్రె.)

ఒక మూగవాడు సత్యాగ్రహ మొనరించుట

పోలీసువారు కేసుచేయుట

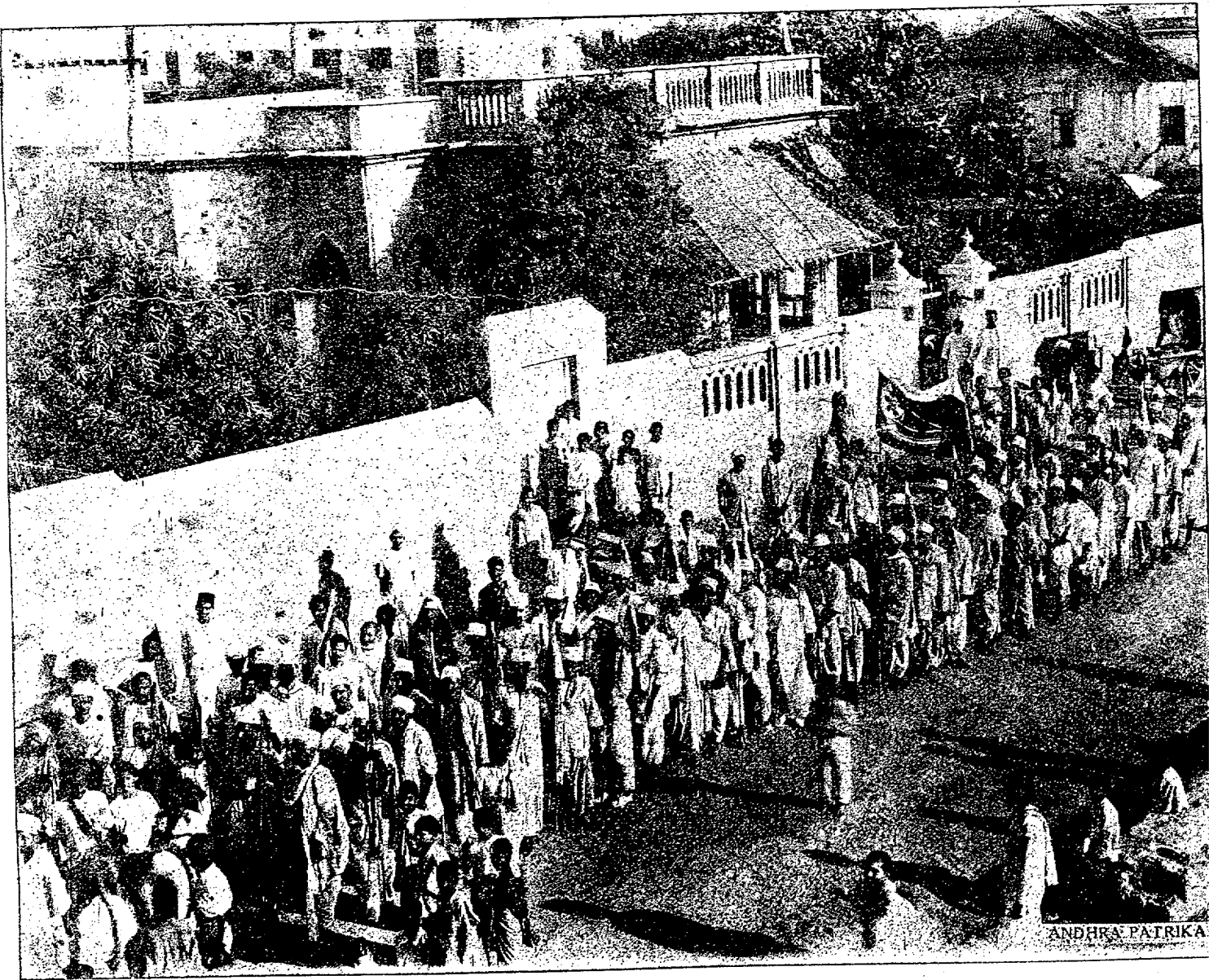
బొంబాయి, ఏప్రిల్ 22:—మూగవాడును చెవిటి వాడును అగు నొకప్రావ్యానియను బొంబాయిలో ఉప్పు తీక నని పోలీసువారు నేడు వానిని కోర్టుకు తీసుకొనివచ్చిరి. అంధులు తీయుచున్నందున నేనును తీసికొని అతడు సంజ్ఞలచే తెలిపెను. అరినిని రిమాండులో నుంచిరి. (అ. ప్రె.)

గుంటూరు లవణ సత్యాగ్రహము

ANDHRA PATRIKA

దేశభక్త వెంకటప్పయ్యపంతులుగారి యింటియందు లవణసత్యాగ్రహ మొనరించుచుండగా తీసిన ఛాయాపటము. పంతులుగారు మధ్య నిలుచొని యున్నారు. సత్యాగ్రహులు జైలడాతో కూర్చొనియున్నారు.

ANDHRA PATRIKA

జవాడలో వాలంటీరు దళము శ్రీకాళేశ్వరరావుగారి నాయకత్వమున వెడలుట

గుంటూరుజిల్లాలో బహిష్కార

ప్రచారము

గుంటూరుజిల్లాలో నాల్గు కేంద్రములు ఏర్పడినవి. కేంద్రస్థానములందు విదేశీవస్తుబహిష్కారము కల్పనిషేధము జరుగుచున్నది. త్రాగేవాగు తక్కువ నగుచున్నందున కల్లుకు శాణములు మూయబడుచున్నవి. విదేశీవస్తుములకు కూడా ములగతి గూడ నంతే. కొందరు వర్తకులు

కొంతకాలమువరకు విదేశీవస్తుములను తేప్పించుచు బాపచేసిరి. పికటింగుజరుగుచున్నది. గణపనగంలో 25గురు సత్యాగ్రహులు జి. రామకృష్ణయ్యగారి నాయకత్వమున బాపట్లతాలూకాలో గణపనగమునకు ఉప్పుశేరుపోయిరి చుట్టుపట్ల గ్రామస్థులందరు ఉత్సాహముగ సహాయము జేయుచున్నారు. వాడ్రేవునుండి 19గురు వాలంటీర్లు దేవరంపాడునకు బోయిరి. వారు 19వ తేదీన చీరాలలో బయలుదేరి 21తేదీ 8గం. దేవరంపాడుచేరిరి. అచటచలపతిరావు + రివో 12గురు వాలంటీర్లకులసిరి ప్రతిరోజువారు చాలఉప్పుతయారు జేయుచున్నారు. కొందరు గ్రామములలోనికి బోయి ఉప్పుముచ్చుచున్నారు.

(స్వకీయవిలేఖరి)

రాజీనామాలు

వేమూరి ధర్మా నాగేశ్వరరావుగారు

రాజీనామాలిచ్చుట

బుందరులో గవర్నమెంటు హాస్పిటలులో

హానరరీ సర్జనుపదవిని త్యజించిరి

మచిలీపట్నము, ఏప్రిల్ 24:—బుందరులో గవర్నమెంటు హాస్పిటలులో హానరరీ సర్జనుగాయున్న వేమూరి ధర్మా

నాగేశ్వరరావుగారు నేడు ఆపదవికి రాజీనామా నిచ్చిరి.

(స్వ. వి. తం.)

సుభానుచంద్రబోసుగారిని అలీపూరు జైలులో కొట్టిరి

జైలులు సూపరింటెండెంటు మేజరు దత్తుగారు
తమవదలి రాజీనామా నిచ్చిరి

సుభానుచంద్రబోసుగారు స్వల్పతప్పి పడిపోయిరి
జ్వరము వచ్చెను

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 22:—అలీపూరు జైలులో జరిగిన దౌర్జన్యముల గూర్చి ప్రబలియున్న వదంతులను ఖండించుటకై గవర్నరు మెంటువారు యీ క్రింది ప్రకటన గావించిరి.

అలీపూరు జైలులో ఇటీవల ఉప్పు సత్యాగ్రహము కొందరు నిర్బంధింపబడియున్నారు. ఈ జైలులోనే మెచ్చుబాదు బాంబుకేసుముద్రాయలు కూడ కలదు. ఈ జైలులోనే సుభానుచంద్రబోసుగారు సేనుగుప్తాగారు స్పెషలు తరగతి ప్రైవీటుగా నిర్బంధింపబడియున్నారు.

ఈ నెల 22 తేదీ ఉదయము 7 గంటలకు ఉప్పుసత్యాగ్రహము కొందరు జైలులు అధికారుల ఉత్తరవులను ధిక్కరించిరి. వారి ధిక్కారము దృఢపరచుటకై చేయబడినది.

రిమాండులోనున్న ముద్దాయాలు కొందరు యీ ధిక్కారమువల్ల కలిగిన కలహమును విని తమ వార్డులోని పైకప్పు కట్టి లను పట్టుకొని కె గ బ్రాకిరి. విప్లవ ప్రబోధ వాక్యములను విగ్రహ గా అరచిరి. వారు తమ వార్డులోని మెట్టును ఎక్కిరి. రిమాండులోనున్న థైదీలను మెట్టు దిగి గదులలోనికి పోవలసినదిగా జైలులు అధికారులు ఉత్తరవు చేసిరి కాని వారు దిగి వెళ్లుటకు నిరాకరించిరి. అంతట జైలులు అధికారులు వారిని బలవంతముగా వారి గదులలోనికి నెట్టివేయుచుండిరి ఇదంతయు చూచుటకై స్పెషలు ప్రైవీటు ఉద్యోగిగారు బయటికివచ్చిరి. జైలులు వార్డులమీద వీరు రాళ్లు రువ్వసాగిరి. రాళ్లురవ్విన స్పెషలు తరగతి ప్రైవీటు నందరిని వారి గదులలోనికి పంపివేయవలసినదిగా జైలులు సూపరింటెండెంటు గారు ఉత్తరవు చేసిరి. అంతట జైలులకు వచ్చి ఒక స్పెషలు ప్రైవీటు బలవంతముగా నడుమండి తొలగించి చీకటికొట్టో పెట్టెను. మిగిలిన స్పెషలు ప్రైవీటులందరు ఆ జైలులను చుట్టు ముట్టిరి. స్పెషలు తరగతి ప్రైవీటు సహాయము చేయుటకై బాంబుకేసు రిమాండు ఖయిదీలు కూడ తమ దొడ్డి గోడ కె గ బ్రాకిరి. అంతట జైలులకు ఆపత్సూచక ఘంటానికాదము చేసెను. సూపరింటెండెంటుగారు వచ్చిరి.

బాంబుకేసు ఖయిదీలను గోడ దిగవలయునని ఉత్తరవు చేసిరి. వారు విధేయులై దిగిరి. వారి నందరిని తమ కొట్లలోనికి పోవలసినదిగా ఉత్తరవు చేసిరి. మిగిలిన జైలులు సిబ్బంది సహాయముతో బాంబుకేసు ఖయిదీలు కూడ వారి కొట్లలోనికి పంపివేయబడిరి. అంతట సూపరింటెండెంటుగారు స్పెషలు ఖయిదీలు ఉన్న ఖానాకు వెళ్లిరి. స్పెషలు ఖయిదీలందరు వారి చుట్టునుమాగిరి. కొంత శ్రమపడిన మీదట వీరిని కూడ కొట్లలోనికి పంపివేసి తలుపు తాళము వేయగల్గిరి.

స్పెషలు తరగతి ఖయిదీలకు చెబ్బలు ఏమియును తగులలేదు. కాని యీ కట్టలములో సుభానుచంద్రబోసుగారు పట్టుపట్టి క్రిందపడిరి. ఆయనకు అపాయమేమియు కలుగలేదు. ఆయనను తిరిగి చీకటికొట్టో ఉంచిరి. జైలులు అధికారులపై దౌర్జన్యముచేసియుండిన రిమాండు ప్రైవీటులను ప్రాము కొలదిగా చెబ్బలు తగిలెను. ఈ ముద్దాయాలు అటువీధులకు కొద్దుకు పోయిరి. అల్లరి అణచివేయుట కంతటి దౌర్జన్యము జరుగవలయునో అంతకుమించిన దౌర్జన్యమేమియు లేదు.

సుభానుచంద్రబోసుగారు సేనుగుప్తాగారు జైలులో సజీవులై యున్నారు. వారిద్దరు మొట్టమొదట యీ జైలులు ప్రవేశించినప్పు డెట్టి ఆర్గ్యుమెంటో సన్నాహో ఇప్పుడు కూడ నట్టి ఆర్గ్యుమెంటు కలిగియున్నారు.

ఈ ప్రైవీటుమీద పడి జైలులు అధికారులు కొట్టి రనుమాట అబద్ధము. 21 వరగజాల జిల్లా మేజిస్ట్రేటు సేను జైలులకు వచ్చి వారిని చూచెను.

సేనుగుప్తాగారు వాగ్మూల మిచ్చుటకు నిరాకరించిరి. సుభానుచంద్రబోసుగారు శేపు వాగ్మూల మిచ్చెదమని చెప్పిరి.

సుభానుచంద్రబోసుగారు, జే. యం. సేనుగుప్తాగారు, కిరణ్ కరరావుగారు, యస్. ఆర్. బక్షిగారు, జ్ఞానాంజన సయోగిగారు, నృసింహచంద్ర జెనక్లిగారు నిరతనవ్రతములంబించించియున్నారని ప్రకటనలో ప్రకటించబడినది. కాని, ఇది అసత్యము. వీరిలో నెవరును నిరాహార్యై యుండలేదు.

కలకత్తాలో వదంతులు

సేనుగుప్తాగారును, సుభానుచంద్రబోసుగారును చాల నీరసస్థితిలో నున్నారనియు ఇందులకు కారణము నిన్న

బ్యాంక్ ఆఫ్ హిందూస్తాన్, లిమిటెడ్.

హెడ్ క్వార్టర్లు,

బ్రాంచీలు:—కుంభకోణం, మధుర, బెజవాడ. మద్రాసు.

లండన్ ఏజెంట్లు: మిడ్ లండ్ బ్యాంకు, లిమిటెడ్ 5, క్రెడెన్సిల్ వీధి, లండన్, యి.సి. 2.

ఫిస్కల్ జిరాజిల్లును యీ క్రింది నుదహరించిన విధముగా యిప్పట్లో తీసుకొనవలెను:—

- 6 మాసములకు సంవత్సరము 1-కి నూటికి రూ. 4 చొప్పునను,
- 1 సంవత్సరమునకు సంవత్సరము 1-కి నూటికి రూ. 4½ చొప్పునను,
- 2 సంవత్సరములకు " " " " 5 " "

10,000 రూపాయలకు పైగా నూటికి సంవత్సరము 1-కి 5 రూపాయల చొప్పున వడ్డీ యివ్వబడును.

అన్ని విధములైన బ్యాంకు వ్యవహారములు అంగీకరింపబడును.

ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములన్నియు కార్యదర్శిగారిపేర వ్రాయవలయును.

విద్యాసాగర్ పాండ్య, మేనేజింగ్ డైరెక్టరు.

రసాయన చాయశాల

మేలైన గట్టి చాయనూలు వ్యాపారం, తూర్పువాకిలి, మధుర.

గట్టిచాయ నూతన రంగునూలు రకములు తయారుచేయడములో "ఇండియాలో" నెల్లను మొదటివా రని మిక్కిలి ప్రఖ్యాతి చెందినవారు.

అన్ని రకములలోను పక్కారంగులు సలీసుగా చిక్కును.

ఒకపర్యాయము మా రకములను ఉపయోగించినవారు, మా రంగునూలు వినా, మరియితర రకములను ముట్టరు.

130

శాంపిల్ ఆర్డర్ వ్రాయించేది.

జైలులో జరిగిన దౌర్జన్యములే యనియు కలకత్తానగరము నందు వదంతిగానున్నది. అందువల్ల దుకాణములు మూయబడినవి. జనులు జైలులను గుంపులుగావచ్చిరి. రస్తాలమీద రహదారి నిలిచిపోయెను. అందువల్ల పోలీసువారు ఎచ్చి జనమును చెదరగొట్టిరి.

కలకత్తా స్టేట్సుమను ప్రతికా ప్రకటనము

సేనుగుప్తమును స్పెషలు ప్రైవీటు చెబ్బలు తగులలే దనియు సుభానుచంద్రబోసుగారు మాత్రము క్రిందపడిపోయి రనియు బాంబుకేసు ప్రైవీటుమాత్రము కొలదిగా చెబ్బలు తగిత ననియు కలకత్తా స్టేట్సుమనుప్రతికా ప్రకటించుచున్నది.

సుభాను చంద్రబోసుగారికి జ్వరము

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 22:—నిన్న జైలులో జరిగిన దౌర్జన్యములవల్ల సుభానుచంద్రబోసుగారు స్వల్పతప్పి పడిపోయిరియు ఆరీతిగా రి గంటలుండినదియు సాయంకాలము ఆయనకు జ్వరము హెచ్చుగావచ్చెననియు ఇప్పుడు వారు చీకటి కొట్టలోనే ఉన్నారనియు తెలియుచున్నది.

గవర్నరుగారికి తంతివార్త

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 22:—సర్ డి.పి. సర్వాధికారిగారు సర్ పి. సి. రాయగారు లెఫ్టెనెంటు బి. పి. సింగ్ రాయగారు డాక్టరు బి. సి. రాయగారు ప్రస్తుతాననభ్యుదయమును గతకాననభ్యుదయమును సంతకముచేసి గవర్నరుగారికి డాక్టరింగునకు తంతివార్త నంపిరి.

అలీపూరు కొద్దనందు బాంబుకేసుముద్రాయలు చెప్పిన విషయములను బట్టియు నగరములో జే. ఎమ్. సేనుగుప్తాగారిని గూర్చియు సుభానుచంద్రబోసుగారిని గూర్చియు ప్రజలకు గల ఆందోళననుబట్టియు సత్యాగ్రహములను తెలిసికొనుటకై అలీపూరుజైలులోనున్న గుప్తాగారిని బోసుగారిని సంవత్సరములకు నీలరత్న సర్కారుగారికిని మెడికలు కళాశాల ప్రధానోపాధ్యాయులుగారికిని అనుజ్ఞ నొసంగవలెను.

సర్ నీలరత్న సర్కారుగారును, జే. యస్. బోసుగారు (మితవాద నాయకుడును) డాక్టరు పి. సి. రాయగారును గవర్నరుగారికి తంతివార్త నిచ్చిరి.

సెంట్రలు జైలులో పెల్లి గుప్తాగారిని బోసుగారిని చూచుటకై అనుజ్ఞ నొసంగడని గవర్నరుగారిని కోరిరి.

అయిదునందల బహిష్కరణము

వివరములకు వెంటనే వ్రాయడు.

విద్యానగరచరిత్రము. 400 పుటలు. ప్రతి రూ 2-0-0.

మేనేజరు, విజ్ఞానవల్లిక, అనంతపురము.

విశాఖపట్టణ సత్యాగ్రహము

దేశభక్తుని ఆగమనము-గంభీరోపన్యాసము
(స్వకీయవిలేఖరి)

ఏప్రిల్ 22:—నేటి మద్రాసు మెయిలులో శ్రీ దేశభక్త వెంకటప్పయ్యపంతులుగారు విచ్చేసిరి. సత్యాగ్రహము వారికెదురేగి వైచనునంది తిసికొనివచ్చిరి. శివరమునకు వారు దయచేయగనే సత్యాగ్రహము బాధలుగానివి వైచిపట్టెనని జనుజయధ్వనులు గావించిరి. దేశభక్తగారు పరిస్థితులు విచారించుటకు తమిళము అందరిని సమావేశపరచిరి. పిమ్మట జైలులకు కరిగి నిర్బంధితులను నాయకులను సంవత్సరించిరి. సాయంకాలము బహిరంగసభ సముద్రతీరమున జరిగెను. పలువురు చూచెంచిరి. ప్రార్థనాసంతరము సత్యాగ్రహము మరల ఉత్సాహపూరితేసిరి. దుస్తులుతీసి పోలీసులు మాత్రముండిరి. తహసీలుదారుగారు ప్రేక్షకులలో కూర్చొని తుదివరకును పరికించుచుండిరి. పోలీసుల ఆద్య ఏమియుజరుగలేదు. శ్రీ దేశభక్తులు రెండుగంటలకాలము గంభీరోపన్యాసము గావించిరి. సత్యాగ్రహ సమరమున ఆంధ్ర దేశములో నిర్బంధభాగ్యము ప్రప్రథమమున విశాఖపట్టణముకే లభించినది. పిమ్మట తూర్పుగోదావరి మొదలగు మండలములకు కూడ లభించినది. నాయకుల నిర్బంధముచే. ఈమహాసమరము అంతరింపదు. విజయము నిశ్చయముని గాంధీమహాత్ముని నృధుడును నమృతము. నావిశ్వాసును ఆదియే. దీనినగలుగుట మాననమాత్రము సాధ్యముగాదు. మహాత్ముడు విజయములభించినచో తమ మృతకేశేబరము సముద్రమున తేలనిలసినచో అని చెప్పనవలెను ప్రపంచమంతయు కంపించిపోయినది. ప్రభుత్వచర్య గ్రుడ్డినానిదే వుటాటవలెనున్నది. ప్రధాననాయకుని మహాత్మునివిడచి ఆయన అనుచరులమాత్రము నిర్బంధించుచున్నది. ప్రపంచమందలి వింతలో కల్ల యిదిగొప్ప వింత. మహాత్ము డెట్లు కరిగినా ప్రభుత్వోన్యాయము కానారు. ఉప్పుపట్టును చొప్పున. విజయవల్లి చిరి? మహాత్ముడే ప్రభుత్వమా? చెప్పుట (మహాత్ముడే అని సభలో కేకలు) ఎల్లరు బద్ధుల కట్టుడు. అందరును సత్యాగ్రహముగ చేరవలెను. ఇంటింటును ఉప్పుచేయవలెను. శాంతియు వీడరాదు. హిమనన్నగ శృంగముపై స్వాతంత్ర్య ప్రకాశమును ప్రజ్వలిల్లి చేయవలెను" అని చెప్పిరి. జయజయధ్వనులతో సభ ముగిసెను.

వివిధరాష్ట్ర సత్యాగ్రహసమరము

ధృతి

క్రొత్తగిరి, ఏప్రిల్ 22:—7 నరు వాలంటీర్స్ యన్. యస్. చెట్టిగారి నాయకత్వమున కాసనపల్లిభవనమున కరు దగా ఉప్పు తయారుచేయుట ప్రారంభించిరి. పోలీసులు వచ్చి కుండులు పగులగొట్టి, నిప్పును చల్లార్చిరి. కొంచెము సంఘర్షణ జరిగెను. పోలీసు దౌర్జన్యములన ఒకవలంటీరునకు చేయి కాతెను. మరియొకనికి గాయము లాయెను. క్రొత్తగిరిలో ఉప్పు చేయుట కేదీ ప్రభుము. పోలీసు ప్రవేశముకూడ 8 వ తేదీవరకు ఇది రెండవసారి.

అల్లంకలూరు అజద్ గారి యువస్వామిము ఏప్రిల్ 21:—రాజ్ కిలోటలో సాహ్నిగారి యాధిపత్యమున బ్రహ్మాండమైనసభ జరిగెను. ముఖ్యముగామాట్లాడినది అల్లంకలూరు అజదుగారు. వెంగాలునందు మహమ్మదీయులు హిందూసోదరులతోడ ఈ యుద్ధమునందు పాల్గొనుచుండగా నల్లరు మహమ్మదీయులు కాసనపల్లియు ఉద్యమమునజేరుటకై రాజీనామా యిచ్చియుండగా ధిల్లీ మహమ్మదీయులు ఊరకుండుట ఆన్యామని అజద్ గారు స్త్రీ వాలంటీరులను ప్రశంసించిరి.

విదేశవస్త్రబహిష్కారము

ధిల్లీ, ఏప్రిల్ 21:—కాంగ్రెసుసంఘమునకును వర్తకసంఘమునకును జరిగిన రాయబారములం దాధిపత్యమువహించిన సాహ్నిగారు ప్రస్తుతపరిస్థితుల గూర్చి ప్రకటన గావించిరి. వర్తకసంఘమే కాంగ్రెసులో రాయబారము చేసెననియు, వర్తకసంఘ ప్రతినిధులు సరిగ్గా పటను విదేశవస్త్రముల బహిష్కరించుట, ఇప్పటికిచ్చిన ఉత్తరువుల గూడ సుపసంహరించుకొనుట కంగీకరించినను, వర్తకసంఘ మొప్పుకొననందున రాజీ కరురలేదనియు విక్రయనిరోధము సాగుననియు వారు చెప్పిరి.

రాజపుత్రస్థానము

అజ్మీరు, ఏప్రిల్ 21:—5 నరు సత్యాగ్రహులు పండిత హరివంశ ఉపాధ్యాయ గారి నాయకత్వమున రామగంజ్ లో ఉప్పు తయారుచేసి కాసనోల్లంఘనము కావించిరి. అత్యుత్సాహము ప్రజలందు వ్యక్తమయ్యెను. ఉపాధ్యాయగా రుపన్యసింపుచు తమకు ప్రియమైన పటిమ, నరసింహదాసుగార్లను నిర్బంధించిన ప్రభుత్వమువారిని తానిప్పుడు ధిక్కరించుచుంటిని పలికెను. కొన్నిచురులు ఉప్పు రు 142 కు అమ్ముబడెను. పోలీసులు జోక్యము కలుగజేసుకొనలేదు. విదేశవస్త్రములు తగుల జెట్టబడెను.

ఏప్రిల్ 22:—రెండవదశము 10 మంది సత్యాగ్రహులు మరల కాసనోల్లంఘనము చేసిరి. వారి నాయకులు లక్ష్మీనారాయణ మహాజనగారు పోలీసువారు పాత్రల పెట్టుకొనవచ్చినపుడు దైర్యసాహసములతో ప్రవర్తించిరి. రు 51 కు ఉప్పు అమ్ముబడెను. ఒక బంగారు ఉంగరము కూడ బిసగబడెను. ప్రజలందరూ ఉద్యమములో చేరవచ్చును.

మధ్యరాష్ట్రము

అఖ్యంకరుగారి ప్రచారము

నాగపూరు, ఏప్రిల్ 21:—

పోయినవారము, మధ్యరాష్ట్ర (మరాఠీ) యుద్ధసభలోచన సంఘాగ్యమును కాటోల, భాండావ, తుమ్నాకు, ఉద్యోగ, సయగ్ ప్రదేశములకు వెళ్లి సత్యాగ్రహప్రచారము గావించిరి. కాటోలనందు పుస్త్రవాధిపారులు విదేశవస్త్రబహిష్కారమును ఒక సం॥ సాగించుట కొప్పుకొనిరి. 20 మంది వలంటీర్లు చేరిరి. రు/107 వసూలులాయెను. స్వరాజ్యలహా మనేకస్థలములందు విక్రయంప బడుచున్నది. విదేశవస్త్రబహిష్కారము జరుగుచున్నది. అఖ్యంకరుగారు తానిక బారిష్టరుగాని, భూస్వామిగాని కాన నియు కాంగ్రెసువారి యనుజ్ఞల ప్రకారము ప్రభుత్వకాసన ధిక్కారమే తన యుద్ధోగ మనియు వచించెను.

పల్నాపకలో నీలకంఠరావు దేశముఖగారి యాధిపత్యమున జవహర్లాలు అరెస్టునకై సభ జరిగెను. స్వరాజ్యలహా మువలన రు. 145 లచ్చెను. విదేశవస్త్రము దహింపబడెను. నీరాధనాయకులు ఆసెగారును ఈకాంతిసమరమున ఎల్లరును పాల్గొనుటలేనని యాహ్వానించిరి. పోలీసులు వంట గొట్టెనికి జాగరూకతతో రక్షించుచున్నారు. ఆంతయు కాంతిముగా మున్నది.

అడవులచట్టమును తిరస్కరింప నుండుట

మోటిలాలుగారి యనుజ్ఞ

అలహాబాద్, ఏప్రిల్ 22:—మధ్యరాష్ట్ర (హిందీ) యాదాలోచన సంఘాగ్యమును అడవులందు చేతుకొనుటను గూర్చిన చట్టము నుల్లంఘింప తలంపు కొన్నాడు. కావ్యదర్శి పండిత ద్వారకా ప్రసాద మిశ్రగారు మోటిలాలుగారి యనుజ్ఞ కై యిచ్చటికి వచ్చిరి. మోటిలాల్ గారు వారితో సంప్రదించి అగ్యక్షులు నేత్ గోవిందాను గారిచేర యాశ్రయమునగావించిరి.

“మిరాష్ట్ర” పరిస్థితులను నేను ద్వారక ప్రసాద మిశ్ర గారితో మాట్లాడి తెలిసికొంటిని. ప్రతిరాష్ట్రమునను, జనల వెళ్లిన బాధించుచట్టముల తిరస్కరించుటకు, అధికారము సగవడియున్న సంగతి మీ రెఱిగియేయున్నారు. నాయొక్క ఆనుమతి అనవసరము. ఆయినను నే నావిద్యమునంతకు విచారించినందు మిరాష్ట్రమునందు ఈ యుద్యమమును ప్రారంభించుట సమంజస మని ఒప్పుకొనుచున్నాను. ప్రారంభించుటకు ముందు మినాయకత్వమున ఉద్యమము క్రమశిక్షణ నంది యుండునని నమ్ముచున్నాను. కొలదిదినములు ముందుగా దొర తనమువారికి నోటీసు పంపవలసియుండును. లనగా సత్యాగ్రహము నూరాష్ట్రములో అంతచక్కగా ప్రారంభించినది, సాగింపవలసియుండునని మీకు తెలిసియేయున్నది. విదేశవస్త్ర విక్రయ నిరోధము మద్యపాన నిషేధమును ప్రక్కప్రక్కనే సాగింపవలెను. ఉప్పు, విదేశవస్త్రము, మద్యము ఇవి అఖిల భారతసత్యాగ్రహ విషయములు. వీటిని అక్రమపరచునాడదు. (ప్రీ. వె.)

ద్రావిడరాష్ట్రము

వేదారణ్యము, ఏప్రిల్ 21:—వేదారణ్యప్రాంతవాసులు సత్యాగ్రహ ప్రథమ దశము 28 వ తేదీ ఇచ్చటి చేరుకొన్నాడు. తన సత్యాగ్రహ నిర్ణయము ప్రయత్నములు సల్పుచున్నాడు. రుక్మిణీలక్ష్మీపతిగారు, జి. రామచంద్రన్, సి. వి. రాజగోపాలాచార్యులు, పల్లెలయ్యలయందు ప్రచారముగావించుచున్నారు. తోపురై వల్లెయందు వాలంటీర్లు ధనసంచిరి ఒకసూర్యైయను గ్రామము చెప్పిరి. ఉద్యమమునకు బలముచేయవచ్చునని మన్నాడు. సుడిసుండు రుక్మిణీలక్ష్మీపతిగారికి గ్రామములు మంచిస్థానగత మిచ్చిరి.

700 మంది వాలంటీర్లు

తిరుచినాపల్లి, ఏప్రిల్ 21:—ఇప్పటికి వాలంటీర్లు 700 మెగాచేరినారు. ఈమాసంతమున రెండవ దశము 100 మంది తిరుచినాపల్లి వలంటీర్లుయెదరు. ఇతరజిల్లాలందు కూడ ఉద్యమమును ప్రారంభించుట కనజ్జ కొరి యున్నారు. తూర్పుకుడి రామేశ్వరం; పేరాంబూరు తాలూకాలందు ఉద్యమమును తలపెట్టుచున్నారు.

మంగళూరులో అరెస్టులు

మంగళూరు, ఏప్రిల్ 22:—5 నరు వాలంటీర్లు ఇప్పటికి ఉప్పునుచేడమో అమ్ముడమో కావించినవారిని, పోలీసులు అరెస్టుచేసిరి. శేపు విచారణ జరుగను. నిన్న అల్లచుల నూరుటకై 25 మంది పోలీసులు విరోపియన్ సాజెంట్లును 100 గజములమారమున నిలిచియుండిరి.

తిరువల్లూరు, ఏప్రిల్ 22:—తిరువల్లూరుకాంగ్రెసు కమిటీ క్రొత్తగా స్థాపింపబడెను. పరిణామాండి మొదలియారు గారు అధ్యక్షులుగాను, సుబ్రహ్మణ్యంఅయ్యర్ కార్యదర్శి గను సంఘము నెలకొల్పుబడెను. కాంగ్రెసు కార్యాలయమును తెరచిన తర్వాత ఒక గొప్పజురేగింపు జరిగెను.

కేరళ

కేలప్పకగారి ప్రస్థానము

కల్లికోట, ఏప్రిల్ 22:—కేలప్పకగారి నాయకత్వమున ప్రథమ సత్యాగ్రహదశము పయ్యుచున్నది 21 తేదీ సాయంత్రము చేరిన, అత్యుత్సాహముతోడి జనులు వారికి స్వాగత మిచ్చిరి. కేలప్పకగారు రెండుగంటలు గంధిరోపస్వామ మునం గిరి. స్వామి యోగేశ్వర్ గారును వారిసోదరులును తమ బంగళాయందు సత్యాగ్రహులకు విడిది నిొసగిరి. నాయనార్ వంటి జెన్టీలు కొంతమంది వాలంటీర్లు హాసనపుర్లు ఉద్యమము సాగునంతకాలము భరించెదమని వాదనముచేసిరి. కేరళకాంగ్రెసు సంఘకార్యదర్శి మాధవన్ నాయర్ గారు కేలప్పకగారితో నిచుట సంప్రదించిరి. శేపు సత్యాగ్రహము జరుగను. కేలప్పకగారి అరెస్టు నేడో రేపా జరుగవచ్చును. రెండవదశము 24 వ తేదీ పయ్యుచుచున్నది. మురూరునం చంత్తు ఉద్యమమున నడపు ప్రయత్నములు చేయుచున్నారు.

గాంధీగారు మాధవన్ నాయర్ నకు బాబులో యిట్లు వ్రాసిరి. “కేలప్పకగారు తమ కాసనోల్లంఘన చర్యయతో బాబు జేరినది తెలిసి సంతోషించుచున్నాను. జనసభమున బట్టి నాకు జాబు తంతిములకముగా విషయములు తెలుపు యుండుము” (ప్రీ. వె.)

ఉత్పల్లి

స్త్రీలు—కాసనోల్లంఘనము

పట్టణ, ఏప్రిల్ 21:—మహిళాసాయకులు కిరాంబా లానేక మాలతిదేవి, రామదేవి, గోపబంధు చౌదరిగారిసతి గార్లు, నందలమంది స్త్రీలు వెంటరా, శ్రీగంకిపావమాట యొద్ద ఉప్పు చట్టమును తిరస్కరించి ఉప్పును తయారుచేసిరి. పోలీసులు రంగమందుండియు ప్రవేశింపలేదని యదుమానమంగరాజు, గోవిందమిశ్రగార్లును, ఉప్పుచట్టము: 9 వ సెక్షన్ క్రిందల అరెస్టుచేసిరి.

మధ్యరాష్ట్రము

జబ్బలపూరునందు రాజద్రోహశాసనము

ఉల్లంఘింపబడుట

జబ్బలపూరు, ఏప్రిల్ 22:—మహా కోసలమునకు ముఖ్య పట్టణమున జబ్బలపూరునందు ఆదివారమునాడు అత్యుత్సాహము వ్యక్తమయ్యెను. కొందఱు సత్యాగ్రహ వాలంటీర్లు కాంగ్రెసు కార్యాలయమునండి బయలుదేరి 10000 మంది జనము వెంటరాగా పురమును చుట్టివచ్చిరి. తిలక్ భూమియొద్ద 15000 మంది సమ కేళమెరి పండిత రవిశంకరకుక్క, వామన బాబ్ లాఖి ఘనశ్యామ సింగును ప్ర పూర్యును (కాసనపల్లిలో కాంగ్రెసు పక్షవాదకుడు), గిరిజ శంకర్ అన్నిహాల్ తిగార్లు అందఱును యుద్ధసభలోచన సంఘసభ్యులు అచటికివచ్చి తమతమ జిల్లాల తరపున స్వరాజ్య సమరమున తుదివరకును రంగము వీడమని ఆభయమిచ్చిరి. నేత్ గోవిందాచ, పండితద్వారక ప్రసాదమిశ్ర, విష్ణువయాల్ భార్గవ, (స్రీ. జరు), పెహల్ చంద్ (జై నవ ర్తకుడు) లక్ష్మీనారాయ, రామచంద్రరావు, నేత్ పియో ప్రతాప్ గార్లు సత్యాగ్రహదశమును కలరు. మొదటివార “విషిద్గ్రంథము” అను “భారతమే ఆంగ్లేజురాజ్య” నుండి కొంతభాగము నెల్లడిగా చదివిరి. తరువాత మరియొకనిషిద్గ్రంథమును “రణభేరి” నుండి కొన్ని పాటలు చదివిరి. అచట యెరిన ప్రజలందఱును వారితోగూడ ఆపాటలను పాడిరి. నేత్ గోవిందాసుగారు 124-ఏ. సెక్షన్ ను ఉల్లంఘించుటకు పూర్యును ఇట్లు చెప్పిరి. వారి తాత తండ్రులు మధ్యరాష్ట్రములందు నివాస మే రు అ య కొ ని స పు డు, రాష్ట్రము మహారాష్ట్రు స్యాధిసమండుండును. తరువాత బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యమిచట నెలకొనెను. 1858 వ సం॥ సిపాయి తిరుగుబాటు జరిగినపుడు, తమ ముల్లతగాగు బ్రిటిష్ వారికి ఎంతచూతోడ్పడినయియు, దానినిగర్హించి ప్రభుత్వమువారునూడ రత్న ఖచితరును పసికిపట్టా నిచ్చినయియు, తమ పూర్వులెల్లరును బ్రిటిష్ వారికి తోడ్పడుటలన దేశక్షేమము కలుగునని అట్లుచేసినయియు, తమ తాతగారికి రాజా యెదరుమహాద ప్రభుత్వ మొనగెదనియు, తామూత్రవిష్ణుకు వారు సమర్థించిన బ్రిటిష్ రాజ్యమును పోరాడుటచే ప్రాయశ్చముగా వారినెన్నిక పాపమును ఔలితముగా వించి ద్రవ్య మయ్యెదమనియును వారు చెప్పిరి. పండిత ద్వారక ప్రసాద మిశ్ర గారు తన వెనుక తన సోదరులు ముగ్గురును ఒకరి వెనుక నొకరు స్థాన మాక్రమింపగలరని తన నమ్మకముని చెప్పిరి.

మాల్వి చిరాగజుగారు యాదాలోచన సంఘ సభ్యును సుహమ్మదీయు లెల్లరును హిందూసోదరులతోగూడ తమఆదర్శమునకు పాటుపడవలెనని కోరిరి. పోలీసు లాత్తు తిరిగిచూడ లేదు. ఇప్పటివరకును అరెస్టులు లేవు.

మహమ్మదీయుల కుద్దోసము

నాగపూరు, ఏప్రిల్ 21:—కాగబాబుబుద్దీన్ సాహెబుగారు హైదరాబాదునుండి పంజాబునకు పోవుచుండల నిన్న గొప్ప సభయందుపర్యటించిరి. ముఖ్యముగా మహమ్మదీయుల నేకులు వచ్చియుండిరి. భగవాన్ దండగారు అధ్యక్షత వహించిరి. ఈద్యుక్తత్ర సమరము మతసంబంధమైనది. ప్రతి మహమ్మదీయుడును అందులో పాల్గొనుట విధి. అట్లుచేయనివారు దేశద్రోహ మొనరించినవారగుచున్నారు. అవి వారు నుడివిరి. తరువాత కొన్నిప్రశ్నలకు వారు తనసమాధాన మిచ్చిరి. (ప్రీ. వె.)

కేరళ రాష్ట్రము

కేలప్పకగారు ఉప్పుచట్టము నుల్లంఘించుట

కల్లికోట, ఏప్రిల్ 22:—కేలప్పకగారు ప్రథమ సత్యాగ్రహదశముతో 21 తేదీ ప్రాస్తవ చిరుతబాముచేరిరి. చాగు చట్టి నాయర్ గారు అరివై భవనులో వీరికి స్వాగత మొసంగిరి. సాయంత్ర మొకవిందు జరిగెను. గొప్ప ప్రజాసంగసభయందు కేలప్పకగారు రుపన్యసించిరి. విదేశవస్త్రములు దహింపబడెను. జరులనేకులు ఉద్యమమునకై ఉంగరములు మొదలైనవి ఇచ్చి వేసిరి. ఈదినము ప్రాస్తవ నదితీరము పరలో కాలప్పకగారు ఉప్పు తయారుచేసిరి. పోలీసులప్పుడు అచటలేరు. తర్వాత ఒక అసిస్టాంటు ఇన్స్ పెక్టరు, సబ్ ఇన్స్ పెక్టరు వారలకు తెచ్చి వీరుచేయుచున్న ఉప్పును లాగుకొన ప్రయత్నించిరి. వాలంటీర్లు దానిని రక్షించిరి. (ప్రీ. వె.)

వంగరాష్ట్రము

మిలిటేరీ పోలీసు దౌర్జన్యము

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 22:—పోలీసుల దౌర్జన్యమును కోరింది.

కోర్టునుండి పోలీసులు లాటికెట్టులతో జనులను తడిమికొట్టిరి. బర్రామ్ అను పంబాబీ బాలుడు స్వరాజ్యలహరి మను విక్రయించుచుండెను. పోలీసులు రాకపోకల కడ్డము కట్టించుచున్నాడని మేజిస్ట్రేటుగారు వానిని గొంపోయిరి. వాలంటీర్లు “నందేమాతరం” అను అణపులతో కోర్టు ఆవరణ మును ప్రతిఘటించి కేసిరి. బర్రామ్ వదలిపెట్టబడెను. కాని పోలీసులు వాలంటీర్లపైను, ప్రజలపైనను బడి కొట్టిరి. ఇంత కుట్రాచరము అరెస్టుయిన మరిముగ్గురు సభ్యులతోనూ, గ్రూప్ మోహన్ పాక్ నేతగనూ, పంబాబీలతో ముర్రాగూ గారు నడిపించ బడిరి.

సాయంత్రము కమిషనర్ ఈ త్రువు నుల్లంఘించి కొందరు వాలంటీర్లను స్త్రీలును కలిసి శ్రద్ధానందతోటలోను సభ చేసిరి. స్వరాజ్యలహరి విక్రయింపబడెను. సభ 15 నిమిషములు సాగెను. తరువాత పురుషులందఱు ఊరేగింపునకై బయలుదేరిరి. వెనక పోలీసువారు వచ్చి ఇంకను అడలు చేరియున్న జనులను లాటిలతో కొట్టిరి. 5, 6 గురికి చెబ్బలు తగిలినవి.

సాయంత్ర రాష్ట్రము

అలహాబాద్, ఏప్రిల్ 22:—21 వ తేదీ మధ్యాహ్నము సత్యాగ్రహవాలంటీర్లు కలకత్తాలో విదేశవస్త్రములను యానమునకై నేకరించుచు ఊరేగింపుచేసిరి. అనేకచోట్ల స్వరాజ్యలహరి విక్రయింపబడెను. పండితమోతీలాలు నైహూగారి మనుమరాలు ఛంద్రేఖ, 6 ఏండ్లబాలిక తాను చేసినఉప్పును అమ్మెను. ఒక పొట్టునును రు 5/- వచ్చెను. సాయంత్రము రామభాగ్ నందు విదేశవస్త్రదహనసంస్కారము జరిగెను. పౌరు లనేకులు వచ్చియుండిరి.

ఢిల్లీ

ఢిల్లీ, ఏప్రిల్ 22:—ఢిల్లీ మ్యూనిసిపల్ కమిటీ యాదిన ముస్లాముల సమావేశమైనపుడు ఆధ్యక్షుడు లేయర్లు, లాలా శ్రీ రాష్ట్రగారు పండిత జనపాలాగారి అరెస్టునకై పంపిన అడ్డర్ కొమెంటుతీర్మానమును చర్చించి విలసిల్లెదనిరి. అనేకు లిట్టిచర్యలు ఆడిపించిరి. అధ్యక్షుడు చరింపనందున 15 గరు సభ్యులు లేచిపోయిరి. ఆందు ముఖ్యుల మహమ్మదీయులు, షిరుదలును అధ్యక్షునిచర్యను చర్చించుటకు మరెయింక సమావేశమును కూర్చు వలెనని నోటీసు పంపియున్నారు.

యోధాపూరు

యోధాపూరు, ఏప్రిల్ 22:—కాంగ్రెసు అధ్యక్షులగు పండిత జనపాలాగారి నిర్బంధమును నిరసించుచు దర్బారు హై స్కూలు విద్యార్థులు సమ్మెచేసిరి. హెడ్ మాస్టరుగారు సీనియరు విద్యార్థులకు రూపాయి వోచ్చున జరిమానా విధించిరి. విద్యార్థులు కట్టునట్లు లేరు.

తమిళనాడు

మన్నార్, ఏప్రిల్ 22:—నిన్న సాయంత్రము ఇచ్చట గొప్పసభ జరిగెను. రక్తిచీలవీక్షిపతి, రామచంద్రగార్లు ఉపన్యాసము లొసగిరి.

వేదారణ్యం, ఏప్రిల్ 22:—అజ్ఞామలైగారు తిరుత్తై పూండీలో గంభీరవస్త్రాన మొసగిరి. తిత్తనూడిలో మరియొకసభ జరిగెను. గ్రామవాసు లెల్లరును రాజగోపాలాచారిగారు చట్టమును ఛిక్కరించిన వెంటనే తామును సత్యాగ్రహము చేసెదమని చెప్పిరి. 6 నెలలు వారు స్వరాజ్యలహరిమను వాడుదురు. పూర్వము రహస్యముగా చేయునది ఇప్పుడు బహిష్కరముగ జేసెదరు. వేదారణ్యము రాజగోపాలాచారిగారికి గ్రూప్ సాక్షాత్ మొసగగలదు.

వెంగళూరు, ఏప్రిల్ 25:—విదేశవస్త్రబహిష్కారోద్యమముతో సా ను ధూ తి చూ పు టు కై ఇచ్చటి కాంగ్రెసువారులు విదేశవస్త్రములను తగుల చెట్టుటకు ప్రోత్సహించుచున్నారు.

కాంతివెన్నయన చేరుటకు హుస్సే కేవగిరిగారి నాయకత్వమున 4 గరు విద్యార్థులు పల్లి రని వెంగళూరు పైమ్ను ప్రతీక తెలుపుచున్నది.

సింధురాష్ట్రము

కరాచీ, ఏప్రిల్ 22:—కరాచీ హెల్తు ఆఫీసరుగారు సత్యాగ్రహులు తెచ్చిన ఉప్పులో విషమున్నదనియు, అనారోగ్యమనియు, ఎవ్వరును దానిని వాడరాదనియు ప్రకటించుచున్నారు. పౌరుల ఆరోగ్యముకొంతైనా వారా ఉప్పును మట్టిలో కలిపింతురట.

పర్వతలతీర్మానములు

కరాచీ, ఏప్రిల్ 22:—భారతీయ పర్వతసంఘమును, నినుమతి ఎనుమతివాదపార్టీల సంఘమునుపూడి సమావేశమై ప్రస్తుత పరిస్థితులగుర్తి కొన్ని తీర్మానము లామోడించెను. పోలీసులు 16 వ తేదీని కాల్పుట కేసు మున్షాయమని కేసుఖండించిరి. రెండవ తీర్మానము కరాచీ నాయకులపై విచారణకుల కఠినతల చీర్షకాలమునకు విధించుటకు చింతాధరమును తెలుపుచున్నది. మూడవ తీర్మానము ప్రకారము రాజకీయ ఖైదీలనందఱిని మొదటితరగతిలో చేర్చవలసిన దని ప్రభుత్వమును కోరుట ఈ సందర్భమున, బొంబాయి 4వర్గ మెంటు ఉత్తమపు సేనియంగమనించుక, కరాచీ మేజిస్ట్రేటు ముగ్గురు రాజకీయఖైదీలను మూడవతరగతిలో చేర్చుటకు పీరు విస్తయము కనబరచిరి. న్యాయవి సత్యాగ్రహుల నందరిని ఉప్పుచట్టముక్రిందనే విచారించుట న్యాయమని ఈ విషయమున రెండు సంఘములు కలసి ప్రభుత్వమువారికి వాయవలసినట్లును తీర్మానించిరి. నాయకుల అరెస్టులన అనేక చోట్ల ఉప్పుచట్టము ఉల్లంఘింపబడుచున్నది.

వంజాబులో ప్రచారము. డా॥ హనుమయ్య, డా॥ సత్యపాలు, డా॥ అలం, డా॥ అబ్దుల్ కబ్బూర్ కాసురి గార్లు రాష్ట్రీయం దనేకప్రాంతముల కేసి ప్రచార మొనరింతురు. మున్షాగ, లూడియానా, అమృతసరము, అంతానా స్థలములను పీరు దర్శించెదరు.

స్త్రీలు కలకత్తావిభులలో ప్రదర్శనము గావించుట

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 22:—లాటిలతో పోలీసులు ప్రజలపై బడుగా వారందరు విదేశవస్త్రబహిష్కారమునకును మద్యమునకును సభగావించు ప్రదేశమువద్దకు వచ్చిరి. చాలమందికి డెబ్బలు తగిలినవి. ఇద్దరికి బలముగ గాయములు తగిలినవి. సిన్హా న్యాయమంత్రివద్ద స్త్రీలసభ జరుగుచుండెను సమితిసాసకునికి డెబ్బలు తగిలినవి. అంతట స్త్రీలు వందేమాతరం అని కేకలు వేయుచు నీధులలో ప్రదర్శనములను గావించిరి. పీరినెంటు డిప్యూటీకమిషనరు యికా యితర కానిస్టేబులును వచ్చుచుండిరి. ప్రజలు స్త్రీలనుచూచి హర్ష నూచకములను శబ్దములను గావించిరి. కాని పోలీసులు స్త్రీలప్రదర్శనములో వారిని చేరని వ్యతిరేక. స్త్రీలు శ్రద్ధానందపార్కుకు వచ్చినప్పుడు పోలీసులు అక్కడ సభచేయరాదని చెప్పిరి. స్త్రీలు గేబునడ్లనిలుచుండి పాలలను పాడిరి. చాలమంది ప్రజలు వారిచుట్టును ఉండిరి. కిన్సెన్సి యేర్పడునా యని కోచినప్పుడు జోగ్గిర్యయి గంగూలిదేవి నివ్వర్చు చేవిగారలు ఉపన్యసించుచు విదేశవస్త్రములను బహిష్కరింపవలసిన దని కోరిరి. ప్రజలు వెల్లిపొమ్మని గూడ వారు సలహాయచ్చిరి. ప్రజలు వారిమాట విని వెల్లి పోయిరి.

కర్నాటకరాష్ట్రము

బుర్గీ, నాయకు, పద్మో, దామోదర పంధగు లక్ష్మీరావుగార్లకు శిక్ష

అంకోలా, ఏప్రిల్ 22:—బుర్గీ నాయకు, పద్మోదామోదరు పంధగుగార్లకు ఒకవత్సరము కఠినశిక్ష వేయబడెను. బుర్గీగారు హుస్సేనజహనను నాయకుగారు ఔల్తాముదజహనను నాయకులు పద్మోగారు గొప్పనర్తకుడు. పోలీసులు సభకు అధ్యక్షత వహించెను. దామోదరుగారు కార్యదర్శి వర్తకుడు.

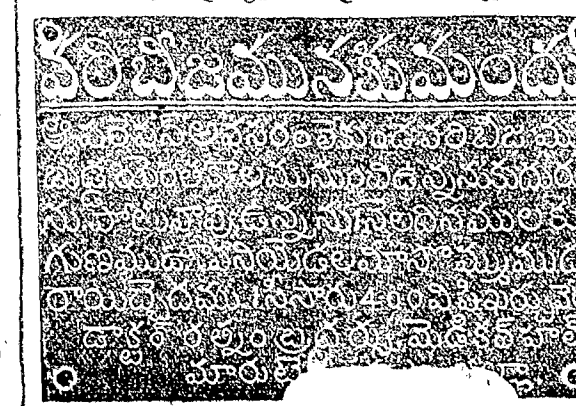
హుస్సే నేపాదజహనకు చేసిన లక్ష్మీరావుగారికి 14 నెలలు శిక్ష వేయబడెను.

పింగేగారి అరెస్టు

కార్యదర్శి సత్యాగ్రహ మొనరించినందుకు పింగేగారిని అరెస్టుచేసిరి. (ప్రీ. ప్రె.)

బొంబాయి

ఏప్రిల్ 22:—బొంబాయి కార్పొరేషన్ సమావేశమై జమ్నూదాస్ మోహతాగారి నిర్బంధమునకై ఆదేశమునకు ఆవుచేసికొనెను. బొంబాయి సత్యాగ్రహ సంఘమువారు రంగమును పరేలునకూర్చిట్లు తెలియుచున్నది. పోలీసుకమిషనర్ గారు పత్రికలలో ప్రచురమైన పోలీసు దౌర్జన్యము అసత్యమనిరి. కాంగ్రెసు కార్యదర్శి, 7 గరు వాలంటీర్లకు గొప్పగా యము లయ్యెనని ప్రత్యుత్తరము ప్రకటించుచున్నారు.

వెండిసామానులకు వీకంసి చబిల్ దాస్ అందు సన్మ

సీమకమలములు, నగలవర్తకులు 2 112, 113 చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

ఏలం అమ్మకము

మోహనుకార్లు, లారీలు, సైకిళ్లు మొదలైనవి. 27 1-30 తేదీ ఆదివారము 2-30 గంటలకు ఏలం వేయబడును.

2/18 మాంటురోడ్డు, ముర్రే లండ కో.

మహాత్ముని స్వంతదళముతో నొకవలంటీరు అరెస్టు

రామసుకులాలు మోహిగారిని అరెస్టుచేయుట నవసారి, ఏప్రిల్ 22:—గాంధీగారి స్వంతదళములోని 81 మంది వలంటీరులలో నొకరగు రామసుకులాలు మోహిగారిని పి. కో. 117, సా. అ. 57 బి. సె. క్రింద జల్పా రు లో నేడు ఉదయమున అరెస్టుచేసిరి. ఇచ్చట మోహనలాలు పాండ్రాగారిని అరెస్టుచేసినందున లాల్ గారిని మహాత్ముడిచిటికి పంపెను. మహాత్ముని స్వంతదళములో మొదట అరెస్టుచేయబడినవా డితడే. మహాత్ముడు నవసారి రైలుస్టేషనులో నుండగా నీ చార్జ్ తరిగినది.

మహాత్ముని సందేశము

రామసుకులాలుంటి సాధువునుగూడ అరెస్టు చేసికొన బుల్సారువారు యిక సర్వశక్తులను వినియోగించి పనిచేయవలెను. అని మహాత్ముడు సందేశమునంపెను. (ప్రీ. ప్రె.)

ఢిల్లీలో విదేశవస్త్రపు అంగళ్లు పిక్కెటింగు

హృహర్ (ఢిల్లీ), ఏప్రిల్ 22:—హృహర్ స్త్రీలు యిచ్చట తీవ్రముగ విదేశవస్త్ర దుకాణములను పిక్కెటు చేయచున్నారు. (ప్రీ. ప్రె.)

సిక్కు-స్త్రీల వాగ్దానము

ఢిల్లీ, ఏప్రిల్ 22:—విదేశవస్త్రములను ధరింపకుటకును తమ పవిత్రగ్రంథమును గుడుగ్రంథ సాహిబ్ ను ఖద్దరుతప్ప యితరగడ్డలో కప్పకుండుటకును ఢిల్లీలోని సిక్కు-స్త్రీలు ప్రతిజ్ఞ వైకొనియున్నారు. (ప్రీ. ప్రె.)

కలకత్తాస్త్రీలు విదేశవస్త్ర దుకాణములను పిక్కెటుచేయుట

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 22:—సత్యాగ్రహసంఘ కార్యదర్శిను లగు శాంతిదాసు కన్య, చినుల్ ప్రతివాదేవిగారలు స్వరాజ్యలహరిమను అమ్మిరి. కాలేజీవిభాగ విదేశవస్త్ర దుకాణములను పిక్కెటుచేసిరి. అసిస్టెంటు కమిషనరు చాలమంది కాన్స్టేబులు అచ్చటనుండి రాకపోకలను నియమించిరి. వారు జోక్యము కలిగించుకొనలేదు. స్వరాజ్యలహరిమను అమ్మించునది 6 శాంతివైసికులు ఉత్తర కలకత్తాలో అరెస్టుచేయబడిరి.

లక్నోలో తీవ్రముగ పిక్కెటింగు

లక్నో, ఏప్రిల్ 22:—విదేశవస్త్ర బహిష్కారమును జయప్రదముగా కొనసాగించుటకు లక్నో కాంగ్రెస్ కమిటీ వారు సర్వప్రయత్నములను గావించుచున్నారు. ఈ రోజు సాయంత్రము మాంచెర్లరు వర్తకము యొక్క దిష్టిబొమ్మను తయారుచేసి యితర లోపల కోడను, వస్త్రములతోడను దానిని భస్మము చేసిరి. ఉప్పును పండించుట తగ్గించిరి. లక్నోకు 20 మైళ్ల దూరములో నున్న కిలాంబా ప్రస్తుతము ఉప్పుపంటకు ముఖ్యమైన ప్రదేశముగాచేయబడినది. (అ. ప్రె.)

కాన్పూరు న్యాయవాదుల తీర్మానము

కాన్పూర్, ఏప్రిల్ 22:—కోర్టులోను, యితర ఉత్సవ సమయములయందును న్యాయవాదులు ఖద్దరుగాని, అది పిలుగానిచో స్వదేశ వస్త్రములను గాని తప్పనిసరిగా వాడవలెనని కాన్పూరు న్యాయవాదుల సంఘమువారు తీర్మానించిరి. సాక్ష్యమొసకవరకు స్వదేశ వస్త్రపులనే వాడవలెనని గూడ వారు తీర్మానించిరి.

కరాచీలో గొప్ప విదేశవస్త్రదహనము

కరాచీ, ఏప్రిల్ 22:—నిన్న సాయంత్రము జరిగిన మహాసభలో ఉప్పు చట్టములను తిరస్కరించుట మా ఉప్పు అయిపోవువరకు దాని నమ్ముటకును విదేశవస్త్ర బహిష్కారమును కొనసాగించుటకును కరాచీ సత్యాగ్రహులు ఉద్దేశ్యమును తెలియబరచిరి. వచ్చే ఆదివారమునుండి విదేశవస్త్ర దుకాణములను, కల్లు దుకాణములను పిక్కెటు చేయుట ప్రారంభమగును. పెద్ద విదేశవస్త్ర దహనముతో ఉద్యమము ప్రారంభమయ్యెను. (అ. ప్రె.)

బెజవాడలో గొప్పసభ (స్వకీయవిలేఖరి)

బెజవాడ, ఏప్రిల్ 23:—మా మ్యూనిసిపల్ కౌన్సిల్ క్రిమినల్ అయ్యుడేనని కాశీశ్రీరావు పంతులుగారు, తదితర ఆంగ్లదేశ నాయకులను ప్రభుత్వమువారిచే నిర్బంధింపబడినందులకు తమ యశస్సులను తెలుపుటకై నిన్ను బెజవాడలోని కొట్టు, బియ్యపుమరలు, కొట్టు అన్నియు మూయబడినవి. కాని వామకూడ దొరకడయ్యెను. ఇట్టి హఠాత్తామును జరిపిన బెజవాడ ఏర్పకసంఘమువారి దేశాభిమానము ప్రశంసనీయమై యున్నది.

బందరులో జయప్రదముగ ఉత్సవత్వగ్రహ మొనర్చి నిన్ను నే విచ్చేసిన కాంతిసైనికదళములు పట్టణవిధులలో బాతీసు గీతములనుపాడుచు తిరిగి, సాయంత్రం గాంధీయద్యోవనము నందు గొప్పసభ జరిగెను. విశాలముగ గాంధీవనమంతయు జన సమూహముతో క్రిక్కిరిసిపోయెను. ఈ మహాజనసమూహము నకు ఒక్క-చోటనుండి ఉపన్యాసము నీయుటకు వీలులేక పోవుటచే దేశీయ ఉపన్యాసవేదిక నిర్మింపబడవలసివచ్చెను. ఒక చోట కామకూడ లక్ష్మయ్యచౌదరిగ రథ్యక్షత విహించిరి. రెండవవేదికపై డాక్టరు శివలెక్క మల్లిఖార్జునరావుగారధ్యక్షత విహించిరి.

మొదటి వేదికవద్ద ముందుగ అధ్యక్షత విహించిన లక్ష్మయ్య చౌదరిగారు నాయకుల సభింపించుచు పూజ్యాలగు అట్టి నాయకులను చెరచెప్పుచున్న యీ ప్రభుత్వమునకు స్వస్తిచే ప్పుట ఆత్మీయపరమిని.

పిమ్మట డాక్టరు వెలిదండ హనుమంతరావుగారిట్లు చెప్పిరి:—13 వ తేదీన మేము 40 మందిని బెజవాడను నదలి 'తెనపలూరు, గంగూరు, వేల్పూరు, ఉప్పలూరు, మంతెన, తెన్నేడు, మానికొండ, కాటూరు, కలవపామల, జవర్లమూడి, మంటాన గ్రామములయందు ప్రచారము చేసి బందరు చేరియుంటిమి. ఏ గ్రామమునకు వెళ్లినను పల్లెలలోనుండువారు మమ్మును ఉత్సాహముతో సత్కరించి యుద్వేగముపట్ట పాచ్చుగ అభిమానమును చూపిరి. వారంతలవారు కానుకలను సమర్పించిరి. పోలీసులు కొంత జోక్యమును కల్పించుటను వారి యాటలుసాగలేదు. బందరునుండి సమాద్రమునకు వెళ్లి ఉప్పును తెచ్చి, పోలీసువారికి ముందుగనే తెల్పితిమి. కాని వారు మాకునుపడలేదు. నాయకులను కోర్టులో విచారణచేయుచున్నప్పుడు మా శాంతి పై నిఘటన మేము అచటికి వెళ్లగా పోలీసు వారు మా శిబిరము లో దొంగలూగున ప్రవేశించి అచటనున్న కొంతఉప్పును తీసుకొనిపోయిరి. మా సైనికులలో నొకని బొటనవ్రేలును విరిచిరి. మరొక సైనికుడు తన గుప్పెట్లో ఉన్న ఉప్పునుచూచి తీసుకపోవడని పోలీసువారితో ధ్వజముగ సవాలుచేసెను. కాని పోలీసువారు తీసుకొనజాలకపోయిరి. వారి మోటారు నడువక పోగా మన కాంతిసైనికులే కానిని సైన్య వారిని సాగనంపగలిగిరి. సైనికులెల్లరు దేశభక్తిప్రపూరితులై ఉత్సవత్వగ్రహమును జయప్రదముగ నెరవేర్చినందులకు వారికి వందనములు.

(శ్రీ) గంపలగూడెం రాజాగారు

నేను రేపా, ఎల్లండో డెయిలుకువెళ్లుట జరుగవచ్చును. ఇప్పటికప్పుడే నాయకులను నిర్బంధించినారు. నాయకులు నిర్బంధించబడినను యుద్వేగమును నూతనోత్సాహముతో బయలుదేరవలయును. ఉత్సవత్వగ్రహము జరుగుచునే యుండవలయును. మధ్యపాననిషేధము, విదేశవస్త్ర బహిష్కారము పూర్తిగ రద్దగువలయును. స్త్రీలు మద్యపాననిషేధము విదేశవస్త్రబహిష్కారము జయప్రదముగ కొనసాగుటకై పికెటింగు ప్రారంభించవలెను.

స్త్రీలులెవరు బాధ్యతను ర్పించి యీ స్వరాజ్యయజ్ఞము నందు భాగస్వామి అవగరమై యున్నది.

దుర్గరాల రాఘవచంద్రయ్య చౌదరిగారు:— మన కాంగ్రెసు ఆధ్యక్షులను జవార్ హాల్ నెహ్రూ, మన ఆంధ్ర నాయకులను బెజవాడ నాగేశ్వరరావు, సాంబమూర్తి గడ్డెరంగయ్య నాయుడు, కాశీశ్రీరావు పట్టాభి సీతారామయ్యగారు మమ్మును నాయకులు నిర్బంధించబడినందుగా మన కర్తవ్యమేమో మనము నిర్ణయించుకొనాలెను. ఇట్టి దుండగముల జేయుచున్న యీ ప్రభుత్వమును నిర్మూలముగా నిర్మూలించవలసివచ్చె. బాగ్లిరాజును మనము ఖైదుచేసి నాయకులొనండ్రి. బిటిషువాండ్లు నిర్మోహమును చేసి కాండ్ల ప్రాంతము లనర్పించి ఆయనకు, విశేషించుకొన ప్రయత్నించెడి వారే. మనమూడవన నాయకులను హతమింపవలెనని సర్వప్రయత్నములను చేయవలెను.

యాపినేపూర్వ తిలకమ్మగారు :—స్త్రీలు తమవిధ్యుక్తధర్మమును నెరవేర్చి సంపదలై యున్నారు. రేపటినుండి స్త్రీలు బాంధ్యసైన్యమున చేరి విదేశవస్త్ర బహిష్కారమును, మద్యపాన నిషేధమును జయప్రదమునగుటల పికెట్ చేయ సిద్ధమయితిమి. రేపటినుండి స్త్రీల యుత్సాహము బెజవాడ ధీరమున కార్యరూపమును దాల్చును.

ఆంధ్ర రాష్ట్రస్వరాజ్యసత్యాగ్రహము దేశోద్ధారక నాగేశ్వరరావుగారు

ఆంధ్ర రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షుడు

21-4-1930 సోమవారమునాడు కృష్ణజన్మస్థానమున తపశ్శ్రమ ప్రారంభించెను

25-4-1930 శుక్ర వారము

నేటికి అయిదుదినములు

మోటారు, సర్వరామయ్యగారు:—గాంధీమహాత్ముడు అవతారము 18. ఆయవతారము ర్పియువదేశాసారముగ మనము నడచుకొని స్వరాజ్యప్రసాదము నందెదము గాక. వేదాంతం శుభకృష్టి, సరాజా రామకృష్ణరావు గారు ముచ్చటించిన పిమ్మట సభవారు నాయకుల సభింపించుచు, ప్రభుత్వమువారి చర్యలను నిరసించుచు తీర్మానము గావించిరి.

య.కె. వి. రంగాచార్యులవారు క్రియుతులు కాశీశ్రీరరావు, పట్టాభిసీతారామయ్యగార్ల విచారణనుగూర్చి ప్లప్తముగ చెప్పి వారొసంగిన సందేశములను సభవారికి నివేదించిరి. అయమాసములలో నాయకులను నిర్బంధమునండి విముక్తులచేయగలమని రంగాచార్యులవారు నాయకులతో చెప్పిరి.

బంగోలు

(స్వకీయవిలేఖరి)

దేశభక్తుని రాక

19-4-30 తేదీ సాయంత్రం దేశభక్త వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు భువనగిరి నుండి ఇరవైవండు సత్యాగ్రహులతో గూడి ఇచ్చటికి వచ్చిరి. భారతమాతృసంకీర్తనము చేయుచు పురపీఠంబందు స్వరాజ్యసత్యాగ్రహతో నూరేగి కొండ మీది దేవాలయమువద్ద బహిరంగసభకు తేరిరి. తరువాత రమరమి రెండున్నర గంటల పర్యంతము గంభీరోపన్యాసము గావించి శ్రోతలను దేశభక్తిపూరితుల గావించిరి. క్రియుతులు దేశభక్త వెంకటప్పయ్యపంతులు, సీతారామకృష్ణగార్ల యాగమనమువలన మా పురమందు కొంత సంచలనము బయలుదేరినది. సభాంతమున "స్వరాజ్యఉత్సవ" పాటలు వినిగా అమ్ముడు పోయెను. దేశభక్తునికి మా పౌరులతరపున వందనము లర్పించుచూ శ్రీయుత ధారా గోపాలకృష్ణగారు మహాత్ముని సత్యాగ్రహోద్యమముపట్ల సంపూర్ణ సానుభూతి చూపి సహాయము చేయుట మనవిధియని హెచ్చరించిరి.

మణిమేఖల

ఇది ఒక నవీకరణ సంపుటము. గ్రంథకర్త శ్రీ శ్రీ పండిత వంగూరి నుబ్బారావు పంతులుగారు. నరసాపురమునుండి కమలకుటీరము వారిచే ప్రకటితము. ఇది వసంత గ్రంథములలో చతుర్థ పుష్పముగ వెలువడినది. ఇందు గ్రంథకర్త వ్రాసిన చిన్నకథలలో (ఫార్టు స్టోరీసు) యేరి తొమ్మిది కథలుమాత్రమే సమకాలీనములైనవి మిగిలినవి బడెను. గ్రంథములోని కథలు మణిమేఖల ప్రభావతి సభాపిణి మహాలక్ష్మి ఆఫ్ అగ్ని వింతకాసనము వీరపత్ని రిరుమలయను మనోహరముగు నుభయైలిని ప్రయవసించి, నూతనభావవిలసిత్వములైన ఇట్టికథలు మన భావలో కొలదిగగలవు. విద్యార్థుల కీగ్రంథ మెంతయు యుపయోగముగ నుండగలదు. విద్యార్థులకాధికార తీగ్రంథమును పఠనీయగ్రంథముగ నియమించి తేని విద్యార్థుల లెంతయు భాగవడ గలరని యెప్పుడువూరము. వెల 0-12-0.

తూర్పుగోదావరిజిల్లా శాంతిసైనికులకు హెచ్చరిక (మండపాక రంగయ్యనాయుడుగారు)

ఈజిల్లాలో నిర్బంధములు ప్రారంభమైనవి. మన నాయకులైన శ్రీ సాంబమూర్తి వెన్నేటి సత్యనారాయణ, డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యం కళా వెంకట్రావు గార్లను (19-4-30) ఆరెస్తు చేసిన వెంటనే ఒక్కొక్క సంవత్సరము విడితైదు చేసిన సంగతి మీకు విశదమే.

దౌర్జన్యమార్గముల నవలంబించి యవలంబించి విధులైన యీ ప్రభుత్వము నాయకులను నిర్బంధించి యాయుధ్యమును అంతరింపజేయు సమకట్టినది. అది వట్టి భ్రమయని మనము ఋజువు చేయవలెను.

కొద్దిరోజులలో మనయావచ్చు క్రొక్కనాడలో చూపించి నిరంకుశ ప్రభుత్వకాసన ధిక్కారము కొనసాగించవలెను. కాపనోల్లంఘనము ప్రారంభింపబడుచున్నది. శాంతిసైనికులెల్లరు ఏతత్వమైనను ఇచ్చటికివచ్చి ఈశాంతిసమరమున ప్రభుత్వమును ఎదుర్కొని తమ సర్వస్వమును మాతృవేదకై సమర్పించి జయమును గాంచుటకు సిద్ధముగా నుండవలెను.

మచిలీపట్టణము

ఏప్రిల్ 22:—

చిల్లరదుకాణదారుల సానుభూతిని ఈ రోజున ఉదయము బందరుపట్టణ చిల్లరదుకాణవర్తకులు రెండుబస్తాల బియ్యం యాదినమునకు సరిపడు కాయకూరలు వగైరాలు సైనికులకు భోజననిమిత్తం యిచ్చి ప్రజలయొక్క సంతోషాతిశయములకు పాత్రులయిరి.

స్త్రీ డరు గుమాస్తాలు

యాశోజన బందరులోని స్త్రీ డరుగుమాస్తా లండరు డాక్టరు పట్టాభిసీతారామయ్య, చెగకువాడ వెంకటరసంహం గార్లకు శిక్ష విధింపబడినందులకు స్త్రీ డరు ఆఫీసులకు కోర్టులకు వెళ్లుట మానితేసి వారి విధికృత్యములను నెరవేర్చిరి.

(స్వకీయవిలేఖరి)

నెల్లూరుజిల్లా జనులకు విజ్ఞాపన

నెల్లూరు జిల్లాయందు 150 వాలంటీర్లు ఉత్సవత్వ గ్రహమునజేరి చట్టమునకు విరుద్ధముగా ఉత్సవ తయారుచేయ బోవుచున్న సంగతి మీరు వినియున్నారు. ఈ పనితోపాటు ఇకపై జిల్లా అంతటను ముఖ్యముగా కోవూరు నెల్లూరు తాలూకాలలో కల్లు సారాయి అమ్మకము పూర్తిగా నిలిపివేయించుటకు త్రాగుడు నిర్మాతలనుటకును పూనుకొనుచున్నారు. మనజిల్లా 1920 సంవత్సరములో సర్కారువారికి మామూలుగా వచ్చు పరుంబడి 2 లక్షలనుండి. 285 రూపాయలకు తగ్గి వచ్చు నట్లుచేసి దేశభక్త కొండా వెంకటప్పయ్య గాంధీమహాత్ముడు అమెరికా నుప్రసేధనాయకు డగు ఫ్రెన్సిస్ బ్రౌన్ బాకర్ గార్ల మన్ననలకు పాత్రులమైతిమి. ఈ మారుకూడా జిల్లాగౌరవము కాపాడుటకై ప్రతిప్రాంత ప్రయత్నించునని నమ్ముచున్నాము. ఏపార్టీకి సంబంధించినను ఇంతకన్న ఘనమైనకార్యములు చేయ జాలకున్నను ఈ పనిని మాత్రము యావన్నుండి జరుపగలరనియు జరుపవలెననియు మేము విశ్వసించుచున్నాము. శ్రీ గాంధీమహాత్ముని నాయకత్వభాగ్యమున పొందగలిగిన మన దేశీయులు ఇంతమాత్రము చేయజాలకపోయినచో మన జన్మమెందుకు. ఈ విషయములో సంపూర్ణ సహాయ మొనర్చి ఈ ప్రయత్నము జయప్రదముగా నెరవేరునట్లు మనజిల్లా పక్షమున కాసనసభా ప్రతినిధు లగు నలుగురును కోరుచున్నాము.

ఇట్లు విన్నవించు

టరుగంటి వెంకటసుబ్బయ్య

బెజవాడ గోపాలరెడ్డి

లేబూరు సుబ్బరామిరెడ్డి

వేమూరు లక్ష్మయ్య

ఆంధ్ర రాష్ట్ర కార్యనిర్వాహక సంఘము

ఈ నెల 27 వ తేదీ ఆదివారము మధ్యాహ్నం 3 గంటలకు ఆంధ్ర రాష్ట్ర కార్యనిర్వాహక వర్గమున్నూ, ఆంధ్ర రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘ సభ్యులన్నూ నెల్లూరు కోర్ట్ హాలులోయున్న సత్యాగ్రహశిబిరములో జరుగునకాస సభ్యులెల్లరు ఇదియే నోటీసుగా భావించి దయచేయగలములకు ప్రార్థించుచున్నాను.

విషయములు

1. అధ్యక్ష, కార్యదర్శులు ప్రభుత్వమువారిచే నిర్బంధింపబడినందున వారి స్థానములకు భర్తీ చేయుట.
2. రాష్ట్ర కార్యనిర్వాహక వర్గములోను, అభిలభారత కాంగ్రెసు సంఘములోను ప్రభుత్వమువారిచే నిర్బంధింపబడినవారి స్థానములకు భర్తీ చేయుట.
3. ఇతర ముఖ్యమైనవిషయములు.

భా॥ సుబ్బరామయ్య,

కార్యదర్శిగాను.

చెన్నపురి సత్యాగ్రహాలు

సత్యాగ్రహ సమరమును సాగించ నిశ్చయించుట

పోలీసువారి దుండగములను నిరసించుట

చెన్నపురి సత్యాగ్రహ శిబిరమును సత్యాగ్రహ యోధులు నిన్నటి సాయంత్రము శ్రీరాములు నాయుడు తోట యందొక బహిరంగసభను జరిపిరి. సత్యాగ్రహుల దొక రగు శ్రీ ఆర్. పి. అయ్యగారు సభ కథ్యక్షత వహించిరి. సభ జరుగుచున్న తోటకు వెనుపల బస్సులో పోలీసు వారు కర్రల చేబూని కానుకొని యుండిరి. తమ నాయకులగు శ్రీయుతులు ప్రకాశం, నాగేశ్వరరావు, రంగయ్యనాయుడు, భావ్యంశెట్టిగార్లు నిర్బంధింపబడినప్పటికిని అనవసరముగా నిరపరాధులగు ప్రజలను లాటిలతోమోదుచు పలువిధములగ అధికారులు హింసపెట్టినప్పటికిని తాము మరణమునకై నను భీతిక శాంతియుతముగా నీసత్యాగ్రహ సమరమును కొనసాగింతుమని తమ దృఢ సంకల్పమును ప్రకటించిరి.

అధ్యక్షులు:—శ్రీ ఆర్. పి. అయ్యగారు మాట్లాడుచు నిస్సహాయులను నిరపరాధులు నైన ప్రజలను 22 వ తేదీ పోలీసు వారు గుట్టముల మీదికి త్రోవ యు, లాటిలతో మోదియు తరిమివేయుట భీతులను నియు, ఇట్టి దుండగముల సహించుచు, ప్రాప్తహింస ప్రభుత్వము వాగరక ప్రభుత్వ మెన్నటికిని గాదనియు, వలంటియరలే నాడు కాంతిని నెలకొల్పినయు, పోలీసువారు ఆత్మగౌరవముగల భారతీయులేయైనవో తమ యుద్ధోగముల పరిత్యజించి సత్యాగ్రహోద్యమమున చేరవలెననియు, కానివో అట్టివారిని భారతీయులగ పరిగణింపజోమనియు, పోలీసు అధికారులు కానిలయనని యిట్టి క్రూరకార్యములకు పాల్పడినయు, అలాడు సత్యహరిశ్చంద్రునివలె శ్రీ ప్రకాశం పంతులుగారు తమ కుమారుడు మరణశయ్యయందు బడియుండినను, భార్య కస్య ఫతగా నుండినను వారు అణుమాత్రమును దైర్యమును గోల్పోవక సంవత్సరముగ వధింపబడినయు, వారిపై ఏమాత్రమైనను ఆధిపానముగలవారగునో ప్రజల సత్యాగ్రహోద్యమమును చేరి స్వాతంత్ర్యమును గడింపజేయవలెననియు, సత్యాగ్రహమును చేరబాలనివారు విదేశప్రస్థ బహిష్కారము, చుట్ట పోన నిషేధ ప్రచారమును గావించవలెననియు, ఎన్ని అక్రమ కాసములను, ఉత్తరువులను గావించినను ఈయంద్యమము ఆగ జాలదనియు పలికిరి.

యస్. యం. దేవర్ గారు:—మాట్లాడుచు జ్యోతిశ్శాస్త్రముననుసరించియు, ప్రాచ్య, పాశ్చాత్య సిద్ధాంతములనుసరించి ఈ భారత స్వాతంత్ర్యపోరాటము జయమును నడయుట నిశ్చయ మనియు, అట్టి విశ్వాసముతో ప్రజలీయుద్ధమును చేరదగిననియు, శుభ గ్రహకూటమివలన భారత వర్షమునందలి రకాలములో రామరాజ్యము సంస్థాపింపబడగలదనియు, గాంధీ మహాత్ముడి ప్రయత్నమును కడపటి ప్రయత్నముని నడుపుటెంతయు సత్యమనియు, వారి వాక్యములను శ్రద్ధతో పరికించినవో వేదవాక్యములుగ నుండుననియు, వారికున్న దూరదృష్టి అపారమనియు కావున ప్రజలీయుద్ధము విజయమునుగూర్చి ఎట్టి సంశయము గొనవలసరను లేదనియు పలికిరి. పిదప ఉపన్యాసములు ఉప్పు కాసముయొక్క అక్రమములను వివరించుచు దేశీయులను తమంతట తాము ఉప్పును చేయకుండగ నిషేధించుటవలన అనేకలకులు కోట్ల ప్రజల జీవనాధారము నశించి, దేశీయుల నేకులు పాట్లకూటికై బర్మా, సిలీసు, మలేషిపులు, ఫిజీ, పినాంగు, దక్షిణాఫ్రికా మొదలైన దేశములకు చనవలసినవారైరినియు అందుచే అట్టి అక్రమ కాసమును ఉల్లంఘించుటయే ప్రజల ధర్మమని గాంధీ మహాత్ముడు నిషేధించుచున్నాడని తెల్పిరి. కల్లు సారా విక్రయమువలన ప్రభుత్వమువారికి పోవుచున్న రు. 27 కోట్లను నిలవలెననినవో ప్రజల్లెరు నేకీభించి మద్య నిషేధమునకు బూనుకొనవలెననియు అట్లాన ర్విసనో వేదలను పిల్చి పిప్పిజేయు నీ మద్యసాన వికాచమంత రించుటయు కూడు గడ్డలు లభించుటయు ప్రభుత్వమువారు లొంగిపోవుటయు సంభవించునని పలికిరి. వీని యన్నిటికిని మించి విదేశప్రత్యములను దిగుమతి జేయుటవలన సంవత్సరమున కదవదికోట్ల రూప్యములు విదేశముల కరుగుచున్నవి. ఖర్చగు స్వదేశీ ప్రత్యములను ధరించి విదేశప్రత్యముల సంపూర్ణముగా బహిష్కరించినవో రు. 60 కోట్లు దేశమునందే నిలచి జనుల సౌఖ్య సంపద లభింపగలదుగాక బ్రిటిషు ప్రజాకిది ప్రకటించిరి. బల్లెము కాగలదు, ఉప్పు కాసనోల్లంఘనము మద్య నిషేధము విదేశప్రత్య బహిష్కారములవలన నూరుకోట్ల రూప్యములు సంరక్షింపబడి స్వాతంత్ర్యమును సిద్ధింపజేయుగల నని పలికిరి.

శ్రీ తిరువేంగడంగారు:—మాట్లాడుచు ప్రభుత్వము వారు చెన్నపురి నాయకులు శ్రీ ప్రకాశం నాగేశ్వరరావు పంతులు, రంగయ్యనాయుడు, భావ్యంశెట్టి

సా|| 6-30 X|| బెజవాడ శ్రీ దుర్గాకళామందిరము హాలులో సా|| 9-30 X||

ఏప్రిల్ 26, 27 తేదీలలో

His Master-piece

CHARLIE CHAPLIN

IN

GOLD RUSH

చార్లీ - చాప్లిన్ గారి

క న క వ ర్ష ము

గారలను నిర్బంధించిరినియు, 22 వ తేదీ ఉప్పు తయారుజేసిన వారు విడుదలకు వలంబీరులే యుండ వారి నెందులకు నిర్బంధించి యుండలేదనియు, వీరిని నిర్బంధించినవో ఈ ప్రభుత్వము పక్ష జైల్లు చాలని భీతి జె. డి. నియు (సిగ్గు సిగ్గు అని కేకలు) తమి్ నిర్బంధింపకుండుటయే ప్రభుత్వమువారి అపజయమును తెల్లము జేయుచున్నదనియు (వినుచు వినుచు) కాంతియుతముగ సభ గావించు చుండు ప్రజలపై పశుబలమును ప్రయోగించి ప్రజలను చెదరగొట్టి భయపరుప జూచిరినియు, ఇంతమాత్రముతో నీ యుద్ధము మంతరింపజాలదనియు, పోలీసువారి దుండగములకు ప్రజలు ఆహింసాత్మకమును కాసనోల్లంఘనమువలన సరియగు సమాధాన మొసంగవలెననియు, తన కుమారుడు కాపు బ్రతుకులలో నుండినప్పటికిని ఎంతమాత్రమును దైర్యమును విడనాడక నాయకోత్తములగు శ్రీ ప్రకాశంపంతులుగారు నాడు సత్య హరిశ్చంద్ర ధర్మనివలె నిష్పటిదినము సంవత్సరకాలము కారాగార శిక్షకు పాలైరినియు, నాయకుల నిర్బంధించినంత మాత్రమున యువ జనులు దైర్యము గోల్పోయి వెనుక బడరనియు ఈ పరిపాలనను తుదముట్టించుట కెట్టి యిక్కటులు గలిగినను ప్రాణములుపరిత్యజింపాలనీ వచ్చినను ప్రజలసాదరాభిమానముల నాధారముగ జేసికొని ఈయంద్యమమును జయప్రదముగ కొనసాగింతుమనియు పలికిరి.

శ్రీ కె. రామకృష్ణన్ గారు:—కలకత్తాయందు నేను గుప్తగారితోబాటు ఉప్పుసత్యాగ్రహ మొనరించిన యువకులు మాట్లాడుచు వసిష్టుని బ్రహ్మశక్తివలన విశ్వామిత్రుని పశుబల మెట్లు నివ్వలమాయెనో అటులే గాంధీమహాత్ముడు పదేదేశించిన ఆహింసాత్మక సత్యాగ్రహముచే ఆత్మబలము మూలమున ప్రభుత్వమువారి పశుబల మంతరింపగలదనియు పలికిరి. మహాత్ముని యుద్ధమును దౌర్జన్యరహితమైనదనియు సి. ఐ. డి. కాఖవారే పోలీసువారిపై రాళ్లువర్షి దౌర్జన్యమొనరించి వీనిని సత్యాగ్రహులు కాటోపించుదురనియు వంగరాష్ట్రమునందెట్లు జరుగుచున్నదనియు చెన్నపురియందును ప్రభుత్వము వారిట్టి కుయుక్తులకు పాల్పడిరినియు, (సిగ్గు, సిగ్గు) సత్యాగ్రహులిట్టి దౌర్జన్యమున కెంతమాత్రమును బాధ్యులు గావాలనియు, నాయకులను నిర్బంధించినంత మాత్రమున సత్యాగ్రహులు భీతిలుటలేదనియు, తమ ప్రాణముల సమర్పించుటకైనను సిద్ధమై యుద్ధమును నిర్వహింతుమనియు పలికి, ప్రజలు ఖడ్గరు దిక్కునుగొని యైనను నాయకులపట్లను, మహాత్మునిపట్లను తమ కుగల యభిమానమును ప్రకటింపవలెనని పలికిరి.

శ్రీ గోవిందానందగారు:—మాట్లాడుచు తమ నాయకులగు డి. ప్రకాశం పంతులుగారు చెన్ననగరమునకు, చెన్నరాష్ట్రమున కొనర్చిన నేవ అత్యంతమనియు ఒక్క ప్రకాశంగారి సానమున వందలకొలది, నేలకొలది ప్రకాశము లుద్భవించగలరనియు, ప్రభుత్వమువారు కాసనోల్లంఘన మొనరించువారెల్లరును నాయకులవలనే కారాగారములందు బంధింపవలసినదిగ సవాలు జేయుచున్నామనియు, సాయుధులను, పశుబలసంపన్నులు నగు బ్రిటిషు ప్రభుత్వము వారితో పోరాడుటకు గాంధీమహాత్ముడు పదేదేశించిన కాంతియు సత్యాగ్రహమే ప్రధానసాధన మనియు, ప్రజలు ఖడ్గరువస్త్రముల ధరించి, విదేశప్రత్యముల సంపూర్ణముగా పరిత్యజించి, సత్యాగ్రహోద్యమమును బలపరుపవలెనని పలికిరి.

శ్రీ ఈశ్వరయ్యగారు:—మాట్లాడుచు చెన్నపురి యందు మొన్నటిదినము పోలీసువారు గావించిన దౌర్జన్యకార్యమును ఖండించి విదేశప్రత్య బహిష్కారావశ్యకతను నొక్కిచెప్పిరి.

అధ్యక్షులు ఆర్. పి. అయ్యగారు సభనుగించుచు 22 వ తేదీ చెన్ననగరమును జరిగిన అల్లరులలో పోలీసువారు గావించిన దౌర్జన్యకార్యములను తీవ్రముగా ఖండించిరి. అనవసర

ముగా నిరపరాధుల నిట్లు హింసించి ప్రజలను భయపెట్టజూచినవో నింతమాత్రమున సత్యాగ్రహోద్యమ మంతరింపజాలదనియు, కాంతి నైవికులే సభయందు కాంతిని సంరక్షించిరినియు వారు లేబండినవో మరింత యల్ల కల్లోలము జరిగియుండెడిదనియు పలికిరి.

తీర్మానములు

పిదప 422 వ తేదీయందు చెన్ననగరమున పోలీసువారు నిరపరాధులును, నిస్సహాయులును నగు ప్రజలను లాటిలతోమోది పలువిధముల హింసించినందులకు వారిచర్యలను ఖండించుచు ఇట్టి పశుబల ప్రయోగమువలన సత్యాగ్రహోద్యమమును విజయవదజాలదని ప్రభుత్వమువారిని హెచ్చరించుచున్నాడు" అను తీర్మానమును, చెన్నపురి సత్యాగ్రహ నాయకులగు శ్రీ ఆంధ్రకేశరి. డి. ప్రకాశం పంతులుగారిని నిర్బంధించినందులకు ప్రభుత్వచర్యలను గర్హించుచు ప్రకాశం పంతులుగారి నభినందించుచు మరొక తీర్మానమును, చెన్నపురి పోలీసు కాంతియుతముగా హర్తాలమును గావించి సత్యాగ్రహోద్యమము నభిమానించుచున్నందులకు వారి నభినందించుచు మరొక తీర్మానమును గావించిరి. ఒక్కరైనను ప్రతిహతులగుక సభ్యులందరిచే నేక గ్రీవముగా తీర్మానము లామోదింపబడెను. పిదప సభ ముగిసెను.

పన్నులనిరాకరణమునకు మహాత్ముడనుమతి నిచ్చుట

బోర్సరుతాలూకా రాసులో ప్రజలు

పన్నులనిరాకరణమును ప్రారంభింపదలచుట

కరాణికుకాం - జలబూరు, ఏప్రిల్ 24:—బోర్సరు తాలూకాలోని రాసులో ప్రజలు పన్నుల నిరాకరణమును ప్రారంభించుటకు మహాత్ముని అనుమతిని కోరిరి.

"మీరు అందులకు సంసిద్ధులుగా నుండియెడలను అందుకు తగిన స్వతంత్ర మిశన్లుయొదలు నా కెట్టి ఆశ్చర్యములేదు. మిశన్ ధైర్యము పూర్తి గానందం లెను." అని మహాత్ముడు తెలిపెను. నేను మహాత్ముడు కొంతవరకు విశ్రాంతినిగై కొనుచుండెను.

రేపల్లె డి|| ము|| కోర్టులో

O. S. 172/26, E. P. /29.

వాద్య -1. యల్లాప్రగడ వెంకట కిరణమకృష్ణయ్య
2. యీ రామకోటేశ్వరరావు.

యెదిరి

ప్రతివాద్య-1. నాయుడుగుబ్బయ్యకొడుకు శేషాద్రిగిడిపాలెం
2. యీ రామస్వామి
3. యీ తాతాయ
4. యీ సీతారామస్వామి మైనరు అయినందున గార్డీయన్ కోర్టువారు భట్టిపోలు వెంకటకృష్ణారాయణ కాశ్రీ

5. మాజేటి కొలయ్య మై. గా. మతామహానుజుల ఆలపాటి కాంతయ్య సా|| డి|| కి|| రు||, కొత్తపాలెం.

యీ నెంబరు వాద్య ప్రతివాద్య తాలూకు వేలంయిస్తే చోరు పెమ్మలూ దాఖలా ఆస్తిని వేలం వేయించవలసినదిగా దరఖాస్తు దాఖలుచేయుగా మీ ఆక్షేపణల నిమిత్తం 7-5-30 తేదీకి వాయిదాజేసివారు, గాన మీకు గల ఆక్షేపణలు తెలియబరచుకొనవలెను.

రేపల్లె } చావలి కృష్ణయ్యపంతులు,
8-3-30 } వాద్యతరఫ్ వకీలు.

ఆంధ్ర రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సాయకార్యసంఘసభలు

27-4-1930 ఆదివారమునాడు మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు గుంటూరులో జరుగును

ఆం. రా. కాం. కార్యదర్శి ప్రకటన

అరెస్టుచేయబడిన ఉద్యోగుల స్థానమున క్రొత్తవారి నెన్నుకొనుట మున్నగువను లానాడు జరుగును. సభ్యులందరు ముఖ్యముగా రావలెను.

(గుంటూరు, 24.4.1930)

రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘసభ

ఈనెల 27 వ తేదీ ఆదివారమునాడు మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు గుంటూరులో జరుగును

గుంటూరు, ఏప్రిల్ 24:—అధ్యక్షుడగు దేశ్భారత దును కార్యదర్శులగు బ్రహ్మచోక్కుల సుబ్రహ్మణ్యం, అయ్య దేవర కాశ్యపరావు, నడింపల్లి నరసింహారావుగారుగూడ అరెస్టు చేయబడినందున క్రొత్తవారిని ఎన్నుకొనుటకు ఇతర విషయములను చర్చించుటకు ఈయననర సమావేశము జరుగునుగాన సభ్యులందరు విచ్చేయ బ్రాధ్రితులని సహాయకార్య దర్శి ప్రకటించెను. (స. కా. తం)

ఆంధ్ర నాయకుల శిక్షలు

శ్రీయుత నడింపల్లి నరసింహారావు గారికి శిక్ష

ఒక సంవత్సరము విడిఖియిదు

గుంటూరు, ఏప్రిల్ 24:—నేడు మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు డిప్టీ మేజిస్ట్రేటు కోర్టులో విచారణ ప్రారంభమైనది. వేలకొలది ప్రజలు కలకత్తరుకచేరివద్ద చేరియుండిరి. ముగ్గురు సాక్షులొచ్చిరి. నరసింహారావుగారు విచారణలో పాల్గొనలేదు. నేను స్వరాజ్యలవణమును చేయుదును, రాజ్యద్రోహమును బోధించెదను

అని నరసింహారావుగారు నుడివి సంకేతముచేసిరి. నరసింహారావుగారు తమపాత్ర చేప్పనందున ఒక సంవత్సరమువిడిఖియిదు వేయబడినది. ఏ.క్లాసులో నుంచునట్లాజ్ఞాపింపబడినది. విచారణజరిగిన పిమ్మట 50 నిమిషములసేపు మేజిస్ట్రేటు తీర్పు వ్రాసెను.

తీర్పు వ్రాయువరకును కేసు నిలుపుచేసితిని. మీరు వెళ్లి 4 1/2 గంటలకు మరలరండు అనిమేజిస్ట్రేటు తెలిపెను. నరసింహారావుగారికి సమయముపంపబడినదిగాని అరెస్టుజరుగలేదు. కాని వెంటనే నరసింహారావుగారిని మోటారుకారువారి పట్టణమునం దంతటను ఊరేగించిరి. గొప్పబహిరంగసభజరిగినది. పదివేలమందివచ్చిరి. ఆసభలో నరసింహారావుగారు ఉపన్యసించిరి. నరసింహారావుగారికి పుష్పమాలను సమర్పించిరి.

పిమ్మట నరసింహారావుగారు కోర్టుకు వెళ్లిరి. 4 1/2 గంటలకు మేజిస్ట్రేటు తీర్పుచేప్పెను. నరసింహారావుగారు వందనము లొనరించిరి. నేడు గుంటూరులో సంపూర్ణముగ హరటాలు జరిగినది. (స్వకీయదిలేఖరి తంలివార్త)

నేడుగూడ గుంటూరులో హరటాలు జరుగుట

గుంటూరు, ఏప్రిల్ 25:—శ్రీయుత నరసింహారావుగారికి శిక్ష వేయబడినందున నిన్ను హరటాలు జరుగుటయేగాక నేడుగూడ హరటాలు జరిగినది. కొద్దిమంది మామూడియలు మాత్రము దుకాణములను మూయలేదు. పోలీసు నూప

రింపెండెంటును జిల్లా కలెక్టరును బహుశాలోనికివచ్చి “దుకాణములను యేల మూసితిరి” అని అడిగిరి. “మా నాయకునికి శిక్ష వేయబడినందున మూసితిమి” అని వర్తకులు తెలిపిరి. దుకాణములను తెరువుడని వారు కొంతమందితో చెప్పిరి. కాని వారెవరను తెలువలేదు. అంతట కలెక్టరును నూపరింపెండెంటును వెడలిపోయిరి.

పిమ్మట శ్రీయుతులు ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణగారు, మున్నగు నాయకులు బహుశకు వచ్చిరి. గుంటూరులోని ఆల్బానీ కంట్రాక్టరు లలో ప్రముఖులగు చాపరాల శోభయ్య, కుబ్బయ్య చౌదరిగారలను సారాధికారులను మూయించుడని కోరుటకు ప్రజలు వారింటికి వెళ్లమండిరి. నాయకులు ప్రజలను శాంతియుతులుగా గావించిరి. ఆ కంట్రాక్టరు లిద్దరును అపుడు యిండ్లకడ లేకపోవుట చేటపును పైనుగ్గాలు మైహానమువద్దకు వారందరును వెళ్లిరి. అచట శ్రీ లక్ష్మీనారాయణగారు వారికిబోధించిరి. మద్యపానమును మానివేయుడని శాంతియుతముగా బోధింపవలెనని తెలిపిరి. పిమ్మట ప్రజలు వెడలిపోయిరి. (స్వ. వి. తం.)

నరసింహారావుగారి సందేశము
గుంటూరు, ఏప్రిల్ 25:—శిక్ష వేసిన వెంటనే నరసింహారావుగారి టిలు సందేశము నొసగిరి.

“నాజీవితములో నిదియే మిక్కిలి సంతకప్రదముగ ముహూర్తము. అత్యధికముగ చురుకుతనముతో కూడిన జీవితమున కిదియే తగిన పరమావధి. జాతీయపతాకమును భద్రముగా కాపాడుచుండుడు. సత్యమునకే విజయము కలుగుట నిశ్చయము. బ్రిటిషువారిని భగవంతుడు కాపాడును గాక! వారెవ చేయుచున్నదియును వారికి తెలియకుండనున్నది” అని నరసింహారావుగారు నుడివిరి.

నరసింహారావుగారిని నరసారావుశేట వంకట శిషు కొని వెళ్లిరి. రైలు యెక్కించికో తేడో తెలియదు.

మ్యునిసిపలు కార్యాలయములను పాతకాలన్నియును గూడ మూసివేయబడినవి.

మ్యునిసిపలు చెయ్యివసపదవికి రాజీనామా నిచ్చుచును మరియొకరిని ఛెయిర్మనుగా నియమించుచును నరసింహారావుగారు నై ను ఛెయిర్మనుపేర నొకవరు ఉత్తరము వ్రాసివెట్టి పోయిరి. ఈనెల 29 వ తేదీ మంగళవారమునాడు మ్యునిసిపలు సంఘసభ జరుగును.

నిన్నరాత్రి జరిగిన బహిరంగసభలో శ్రీయుతులు గొల్లపూడి సీతారామశాస్త్రి, ఎల్మేని సుబ్రహ్మణ్యముచౌదరి ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణ, పున్నయ్యశాస్త్రిగార్లు మున్నగువారు ఆసభలో ఉపన్యసించిరి. “నరసింహారావుగారు నిర్మింపదలచినదేవాలయమును మీరు పూర్తిచేయవలెను. అందు దేవతామూర్తుల కెడట నరసింహారావుగారి విగ్రహమును గూడ ప్రతిష్ఠింపవలెను. నరసింహారావుగారు తమ జీవితమునంతట దేశసేవ కర్పించిరి. మీరటుల చేసినచో ఆ విఖ్యాత దేశారాధకు నకు తగిన గౌరవమును చూపిన వారగుదురు.” అని సీతారామ శాస్త్రిగారు నుడివిరి. నరసింహారావుగారి పూర్వైశ్వర్యాని విగ్రహమును ప్రతిష్ఠించుటకు కాన్పులరులను పోగులును గూడ పూనుకొననున్నారు. ఆరుగురు ప్రముఖులు ఒక్కొక్కరు 500 రూపాయలు విరాళముగా నిచ్చెదమని వాగ్దానముచేసిరి. (స్వ. వి. తం.)

అభినందనసభలు

కాకినాడలోను చామర్రకోటలోను సభలు

కాకినాడ, ఏప్రిల్ 24:—నిన్నరాత్రి కాకినాడలో పురమందిరమునం దొకసభయును సంతచెరువువద్ద ఒకసభయును జరిగినవి. తూ. గో. మం. సత్యాగ్రహ ప్రధానసేనాని యగు శ్రీయుత మండపాక రంగయ్యనాయుడుగారు మున్నగు వారాసభలలో నుపన్యసించిరి.

నిన్నరాత్రి చామర్రకోటలో శ్రీయుత పాఠశ్రామీ సత్యనారాయణగారి అధ్యక్షతవ్రతించ బహిరంగసభ జరిగినది. వేలకొలది ప్రజలు వచ్చిరి. శ్రీ సాంబమూర్తిగారి నాయకత్వమువ్రతించ సత్యనారాయణగారు సత్యాగ్రహ మొనరించినందులకు ఘనముగ స్యాగత మొనగబడినది. ఆసభలో శ్రీయుత కొడేటి రంగాచార్యులుగారు తాను వ్రాసిన పూర్ణస్వరాజ్య కీర్తనను పాడెను. స్వరాజ్యనిధికి వేయిరూపాయల వరకు చందాలు వేయబడినవి. వందలకొలదిమంది తమపేర్లను సమోదు చేయించిరి. అధ్యక్షుడు తెచ్చిన స్వరాజ్యలవణమును కొనిరి. రెండుగురులను ఉప్పుగల ఒకపాట్లము 50 రూపాయలకు కొనబడినది. ఆసభలో శ్రీయుతులు మండపాక రంగయ్యనాయుడుగారు మొసలిగంటి తిరుమలరావుగారును గంభీరోపన్యాసముల నొసగిరి. (శ్రీ తె.)

బందరులో బహిరంగసభ శ్రీయుత ఎఱ్ఱమిల్లి మంగయ్యగారి అధ్యక్షత వహించుట

మచిలీపట్నము, ఏప్రిల్ 25:—నిన్న సాయంకాలమున శ్రీయుత ఎఱ్ఱమిల్లి మంగయ్యగారి అధ్యక్షతవ్రతించ జరిగిన బహిరంగసభకు పెక్కువేల మంది వచ్చిరి. శిక్షితులైన దేశ్భారత నాగేశ్వరరావు, ఆంధ్రకేసరి ప్రకాశంగార్లు మున్నగు నాయకుల సభినందించుచు నొక తీర్మానమును శ్రీయుత భాస్కర్ల గోపాలకృష్ణయ్యగారు ఉపన్యసించిరి. చెన్నపురిలో పోలీసువా రొనర్చుచున్న దౌర్జన్యములను గూర్చి మీరు పత్రికలలో చదివియే యుండురు. చెన్నపురిలోని నాయకులచట తమకర్తవ్యమును నెరవేర్చబాలనివో అచటి కేగి సత్యాగ్రహమును సాగించుటకు ఆంధ్రదేశమువారు సిద్ధముగావేయున్నారు. మన నాయకులు ప్రారంభించిన సత్యాగ్రహమును కొనసాగించుటకు మీరందరును పూనుకొనవలెను,” అని గోపాలకృష్ణయ్యగారు నుడివిరి. శ్రీయుత కట్టమూడి చిదంబరరావుగారు సభలో నీ తీర్మానమును బలపరచిరి. తీర్మానము యేకగ్రీవముగ నామోదించబడినది. చాలమంది శ్రీలు సభలో బంగారుగాజులను ఉంగరములను యిచ్చివేసిరి.

విదేశవస్త్రబహిష్కరణము
శ్రీయుతులు డాక్టరు కోకా ఆహ్వానబలరావు వేమూరి దుర్గా నాగేశ్వరరావుగార్లు విదేశవస్త్రబహిష్కరణమును కొనసాగింపవలెనని సభవాద కోరిరి. (స్వ. వి తం)

పండిత మోతీలాలుగారు ఒక గొప్ప ఉప్పు ఫ్యాక్టరీని వెట్టదలచుట

అలహాబాదులో ప్రకటన

అలహాబాదు, ఏప్రిల్ 24:—మీరు సత్యాగ్రహమున రించినందులకు నేను మిమ్ములను ప్రశంసించుచున్నాను గాని యింతటితోనే మనము విన్నకుండబాలము. దొరతనమువారి ఉప్పును యెవ్వరును కొనకుండునట్లు చేయుటకు కావలసినఉప్పు సంతను మనమే తయారుచేయవలెను. అందులకు ఒక మిక్కిలి గొప్ప ఉప్పు ఫ్యాక్టరీని మన మిక నేర్పాటుచేయవలసియున్నది. అపుడు ఉప్పును పట్టుకొనిపోవుటకు దొరతనమువారు ప్రయత్నించెదరు. వారటుల తీసుకొని పోకుండ నిరోధించుటకు మీరందరును వేలకొలదిగా సత్యాగ్రహమున చేరవలసి వచ్చును. మీరందులకు వెనుదీయ రనియే నేను నమ్మెదను.

సంయుక్తరాష్ట్రములలో చాల గ్రామములలో గూడ ఉప్పు చేయుచున్నారు గాని యెవరిని అరెస్టుచేయుట లేదు. (శ్రీ తె.)

పాఠశాలలకు బెదరింపు గ్రాంటులు తీసివేయబడును

డిల్లీ, ఏప్రిల్ 24:—డిల్లీ, అజ్మీరు, మరాఠ్వాడ జిల్లాల విద్యాశాఖ సూపరింటెండెంటుగారు యీ రీతిగా ఉత్తరువు వేసిరి.

పాఠశాలాధికారులు గాని పరిపాలకులలో నెవరైనా గాని రాజకీయోద్యమముందు బోక్యము కలుగజేసికొన్నయెడల పాఠశాలగ్రాంటు నోటిసు యివ్వకయే రద్దుచేయబడును. (శ్రీ తె.)

శ్రీమండపాక రంగయ్యనాయుడు
శ్రీ పారుపూడి సత్యనారాయణ
శ్రీ మొసలిగంటి తిరుమలరావు
గార్లను అరెస్టుచేయుట

నేడు మధ్యాహ్నము కాకినాడలో అరెస్టుచేసిరి
కాకినాడ, ఏప్రిల్ 25:—కూర్మగోదావరి ద్వితీయ
సేనానియగు శ్రీమండపాక రంగయ్యనాయుడుగారిని శ్రీపాడు
పూడి సత్యనారాయణగారిని శ్రీ మొసలిగంటి తిరుమలరావు
గారిని శేటిమధ్యాహ్నము 12 గంటలకు పిల్ల కోర్టు 117, ఉల్లిపల్లి
27 నెల క్రింద అరెస్టుచేసిరి. శ్రీయుత లక్ష్మీన వేంకటరత్నం
(ఎఫ్. ఎమ్. ఎల్. సి.) గారును యితర నాయకులును నేడిచ
టికి వచ్చిరి. (శ్రీ ప్రె.)

చెన్న నగర సత్యాగ్రహము

వాలంటీరులపై కేసులు

హరిబాయి టి. పా, మునిరత్నం మొదలై, పరమేశ్వరం
పిల్ల, మునిస్వామి లక్ష్మీనరసయ్య గార్లను పీనలుకోడు 145
వెళ్లను ప్రకారము తేబసిన కేసును బి. వి. శ్రీహరిరావు
గారు మూడవ ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటు 24 వ లేదీ మధ్యాహ్న
ము విచారించిరి. అక్రమసంఘమునందు సభ్యులుగనుండి పోలీసు
వారు పామున్నను పోవడమన్నారను శ్రీ మోపించబడెను.
ముద్దాయిలు శేరము చేయలేదనిరి. మునిరత్నం మొదలై తాను
ఇత్తడిదుకాణములో పనిచేయుచుండెననియు హార్టల్ కొరకు
దుకాణము మూసినందున తిరిగి ఇంటికివచ్చుచుండగ జనసమూ
హమునుమాది నిలిచెననియు పోలీసువారు గుంపును పాముని
చెప్పట వివరణయియు అది అక్రమసంఘమున తానెరుగననియు
జెప్పెను. మునిరత్నం 16 ఏండ్లలోపువాడని ఆశనివేసి డెలి
వెను. పోలీసువైద్యుడు రాజరత్నం పరీక్షచేసి 16 ఏండ్లలోపు
వాడని అంగీకరించెను. కేసు శేపటికి వాయిదా వేయ
బడెను. వాయిదా వేసినవెంటనే మేజిస్ట్రేటుగారు ముద్దాయి
హరిబాయి టి. పాగారిని పిలిచి ఏల కంటుచున్నావని అడుగ
పోలీసువారు మంగళవారమునాడు కొట్టినందున కాలకు పీపు
నకు చెబులు తగిలెననియు, కట్ట పట్టుకొని నడచుచున్నానని
యు జెప్పెను.

వశీకృత్య

మదరాసు, ఏప్రిల్ 25:—మంగళవారమునాడు పోలీ
సువారు ప్రజలను కట్టలతో కొట్టిన విషయము చెప్పించుటకు
గాను ఒక సభ చేయవలసినదిగ కోరుచు మునుగు 40 మంది
వశీకృత్య, వశీకృత్య సంఘ కార్యదర్శికి మహాజన సంఘిరి. అందుచే
కార్యదర్శిలు శుక్రవారమునాడు గోఖలే హాలులో
సభ యేర్పాటుచేయుదురు.

కార్పొరేషను తీర్మానము

కార్పొరేషను సభ్యులు కొందరు, నగరులో మంగళ
వారమునాడు జరిగిన పోలీసు దౌర్జన్యమునుగూర్చి అత్యంత
సరమగ విచారించి తీర్మానింప దలంచి రని తెలియుచున్నది.
మహాజనసభవారు నియమించిన విచారణసంఘమునందు
ముగ్గురు సభ్యులుండరు. వారు శనివారమునాడు విచారణ
ప్రారంభించుదురు.

మాతనముగ శేర్పడిన మదరాసు స్వదేశీ లీసనారు
యింటింటికి పోయి ప్రచారముచేయుటకు యేర్పాటులు చేసిరి.
“నేటినుండి ఖద్దరు లేక స్వదేశీవస్త్రములనే కట్టెదను.
ఏసందర్భములలోను విదేశీవస్త్రములు కట్టను” అను ప్రమాణ
వస్త్రమును సంతకము చేయించెదరు.

ప్రకాశం గారిని క్వారంటైనులో నుంచుట

శ్రీయుత టి. ప్రకాశంపంతులుగారిని మదరాసు
జైలులో నుంచిరి. ఏతరగతిలో చేర్చెదకో యింకను తెలి
యదు. జి. వి. కృపానిధిగారు స్వరాజ్యసంపాదకులు నిన్న ఉద
యంపోయి చూచిరి. వారికుమారుడు స్ఫోటకముచే బాధపడు
చున్నందున వారిని జైలులు ఆస్పత్రియందు క్వారంటైనులో
నుంచెనని తెలియుచున్నది. ప్రకాశంగారు పనిచేయుచు విష
యమున తనకు యితరవైదితో బాటు జూడవచ్చు నని అధి
కారులతో చెలిపెరుట.

మైలాపూరు సంగీతసభ:—ఈసభ యాజమాన్య
మున శేపు సాయంకాలము 5 గం॥ మైలాపూరు గోపాలనాయ
కరు స్కూల్ హాలునందు శ్రీమత్ శ్రీరంగ శేషగోపాలాచారి
యార్ గారు “రాజనీపరాజయము” అను హరికథాకాలక్షేప
సమును గావించుదురు. ఆదివారము 27 వ లేదీని ప్రెస్టలమునందే
సాయంకాలము 4-15 గం॥ శ్రీమతి పెంగ్లూరు తియ్యగారు
సంగీతప్రదర్శనము గావించుదురు.

ఆంధ్ర రాష్ట్ర జాతీయ పతాక వందనోత్సవము

దేశోద్ధారకునిగౌరవార్థము ప్రత్యేక వందనోత్సవము

27-4-1930 ఆదివారమునాడు ఉదయము 8 గంటలకు ఆంధ్ర రాష్ట్రమునం దంతటను జరుపబడవలెను

(0)

ఆం. రా. హిం. సే. దళ కార్యదర్శి శ్రీ సంజీవరా యణిం గారి ప్రకటన

ఆంధ్ర రాష్ట్ర హిందూస్థానీ సేవాదళమున కధ్యక్షుడుగు దేశోద్ధారక నాగేశ్వరరావుగారిని అరెస్టు
చేసిన పిమ్మట మొదటి ఆదివారమునాడు అనగా 27-4-1930 ఉదయము 8 గంటలకు అధ్యక్షునిగౌరవా
ర్థము ఆంధ్రదేశమునం దంతటను ప్రత్యేకముగా స్వరాజ్యపతాకవందనోత్సవములను జరుపగోరెదను.

(రుద్దిరాల 24-4-1930)

రాకపోకలు:—రా॥ బి॥ సి. యస్. రత్నసభాపతి
మొదలైయురు యం. యల్. సి. గారు కోయంబత్తూరునండి
నేటిఉదయమున మద్రాసుకు వచ్చిరి.
డి. యస్. ప్రాశీ బి. సి. యస్. గారు సహకార సం
ఘముల రిజిస్ట్రార్ నిన్నరాత్రి వాల్తేరుకు వెళ్లిరి.
పితాపురం మహారాజాగారు ఇంగ్లాండుకు వెళ్లుటకు
నిన్నరాత్రి బొంబాయికి వెళ్లిరి. 6 నెలలు అయినపిదప పీరు
మరల భారతదేశమునకు వచ్చెదరు.

నగరమందు సాహసముగు దొంగతనము

ఇద్దరు యువకులు తపాలా బంజ్రాతువశమున నుండు
ఇన్సూరు వస్తువులను గైకొనుటకు ప్రయత్నించుట
మద్రాసు, ఏప్రిల్ 24:—మూకర్ నల్లయ్య వీధి
లో నివసించు ఇద్దరు యువకులు తపాలా బంజ్రాతు సత్రేశ
మొదలైయుర్ అను నతడు జాబులను యితర ఇంజనీరు
వస్తువులను బట్టా దా చేయు సమయమున
ఆబంజ్రాతువశమునండిన యిన్సూరు వస్తువులను ఆయిద్దరు
యువకులు దొంగిలించ ప్రయత్నించిరి. ఆయిద్దరుయువకులలో
ఒకనికి ఇన్సూరుపాత్రులు వచ్చుటచే తపాలా బంజ్రాతు వారి
నివాసమునకువచ్చెను. ఇన్సూరు ఎవరిపేరిటవచ్చెనో అతడు
సంతకము చేయక మరెయిదడు సంతకముచేయబోయెను. ఆస
మయమున తపాలాబంజ్రాతు ఆత్రేపించగా మరెయిదడువకుడు
బంజ్రాతులను ఒకనడవతోకప్పి గొంతుకు ఉరివేయబోయెను.
తపాలాబంజ్రాతు తిన్నగా వారినుండి తప్పించుకొని బయటికి
వచ్చి జరిగిన వృత్తాంతమును పోలీసువారికి చెలిపెను. అంతట
పోలీసువారు వారిని అరెస్టుచేసిరి. (ఆ. ప్రె.)

మద్రాసు పోలీసుల దౌర్జన్యము

అనధికారవిచారణ సంఘమువారు శేపు 26 వ
లేదీని విచారణ ప్రారంభించెదరు
మద్రాసు, ఏప్రిల్ 25:—మద్రాసునందు గత 22 లే
దీని హరతాళము సందర్భమున జరిగిన పోలీసు దుండగములను
విచారించి, విచారణ ఫలితమును నివేదించుటకు మహాజన సభ
వారు యీ క్రిందివారు గల విచారణ సంఘము ఏర్పరచి యు
న్నారు.

గా. టి. ఆర్. రామచంద్ర అయ్యర్
బి. ఏ. బి. యల్ గారు అధ్యక్షులు శ్రీ. పి. సోమసుందరం,
బి. ఏ. బి. ఎల్. గారు శ్రీ యం. చాలసుబ్రహ్మణ్యమొదలై
యార్, బి. ఏ. బి. యల్. యం. యల్. సి. గారు.

ఈపైకమిటీవారు విచారణ శేపు మధ్యాహ్నము 3 గం.
మహాజనసభహాలునందు ప్రారంభించెదరు. విచారణ సంఘము నె
డుట సాక్ష్యము యివ్వగోరువారు శేపుమధ్యాహ్నము 3 గం మ
హాజన సభహాలునందు మహాజన కానరావెను.

విచారణ 4 గంటలకుండిరిగిరి. విరమ జరుగదు. ఆదివార
ము 27వ లేదీనాడుకూడ జరుగను.

ఇపుడు చేరిన వార్తలు

డా॥ కో॥కా అహోబిలరావుగారు

బందరు నాయకత్వము వహించిరి
మచిలీపట్నం, ఏప్రిల్ 25:—
డా॥ కో॥కా అహోబిలరావుగారు సత్యాగ్రహవాలంటీ
రు దళమున నేడుచేరిరి. త్వరలో నొకదళముతో ఉప్పుతయారు
చేయుటకు వెడలెదరు. నేడు చలసాని నాగభూషణంగారు
కొందరు వాలంటీరులతో సముద్రతీరమునకు బోయి బుట్టలతో
ఉప్పు తీసికొని వచ్చి ఉచితముగ ఊరిలో పంచుచున్నారు.

జబల్పూరులో మూడవ సత్యాగ్రహ విజయము

ప్రభుత్వనిషిద్ధ రాజద్రోహపూరిత గ్రంథములు
బాహుటముగా అమ్మబడుచున్నవి
జబల్పూరు ఏప్రిల్ 25:—రాజద్రోహపూరిత గ్రంథ
ములను కారణమున ప్రభుత్వమువారు నిషేధించియున్న గ్రంథ
ములను జబల్పూరులో విరివిగా అమ్మబడుచున్నది. ఈప్రచరణ
గ్రంథాల కొక పేరుపెట్టిరి. మహాకోసల రాజద్రోహగ్రంథ
ప్రచరణ కంపెనీ అనిపేరిడిరి. ఇంతవరకును అరెస్టులు జరుగ
లేదు. వాలంటీరులు పీఠులలో తిరిగి గ్రంథములను విక్రయించు
చున్నారు.

ఇది కాసనోల్లంఘనముయొక్క. మూడవవిజయము (శ్రీ ప్రె.)

గుజరాతులో పన్నుల నిరాకరణము

కెయిరా మండలము సర్వనిషిద్ధముగా నుండుట
అహమదాబాదు, ఏప్రిల్ 22:—“రాసులో అరెస్టు
చేయబడి శిక్షింపబడిన శ్రీయుత వల్లభాయి పటేలుగారిని, బో
ర్డు తాలూకాలో అరెస్టు చేయబడి శిక్షింపబడిన వారినంద
రిని విడుదల చేయువరకును పన్నులను చెల్లించువరకును రాసు
గ్రామమువారు తీర్మానించిరి. పన్నుల నిరాకరణమును ప్రారం
భించుటకు కెయిరా మండల మంతయును గూడ సంసిద్ధముగా
నే యున్నది” అని నేడు ఉదయమున వెలువడిన గుజరాతు
ప్రాంతిక సమితివారి సత్యాగ్రహపత్రిక ప్రకటించెను.
(ప్రెస్సు ఆఫ్ యిండియా)

బాంబాయి కార్పొరేషను అరెస్టులవల్ల సభ వాయిదా వేయబడెను

బాంబాయి, ఏప్రిల్ 24:—కంజి మాస్టరుగారు శిక్ష
విధింపబడినందున కార్పొరేషను సభ వాయిదా వేయబడి
నిలిపి వేయబడెను. (శ్రీ ప్రె.)

పూనా మ్యునిసిపాలిటీ అభిమానము సత్యాగ్రహాలను అభినందించిరి

పూనా, ఏప్రిల్ 25:—మహారాష్ట్ర సత్యాగ్రహ
నాయకుల వర్గమునందను పూనా పీఠ మ్యునిసిపాలిటీ వారు
తీర్మానము చేసిరి. (శ్రీ ప్రె.)

పోలీసు దౌర్జన్యము

చెన్ననగరమునందు జరుగుచున్న పోలీసు దౌర్జన్యము, మితిదాటినది. హఠాత్తుగా నొకరిని పట్టుకొని, అతనిని కొంతదూరమున బీచిలో నభజరుగుచున్నపుడేమి, ప్రజలను భయభ్రాంతులను చేయుట కవలంబించబడిన చర్యలు ప్రజల తలెత్తరచే ఖండింపబడినవి. ప్రముఖులు పలువురు తమ అసమ్మతిని ప్రకటించుకొని తెలుపుచున్నారు. మహాజనసభవా రీవిషయమై విచారణ నలువడలచిరి. ఇట్టి విచారణవలన విశేష ప్రయోజన ముండకున్నను, సత్యము బయల్పడుట కవకాశము గలుగును. కాని ఇది వెన్నెంటనే జరుగవలయును. కాలయాపన జరిగినకొలదియు, విచారణవిలువ తగ్గును. ప్రకాశంపంతులుగారు నిర్బంధింపబడినను, వెనకవాలంటీరులు కొందరు నేటిదినము స్వరాజ్యపత్రికా కార్యాలయమునుండి, హైకోర్టు బీచియొద్దకు సత్కారము మొనర్చు నిమిత్తము ఊరేగింపుతో బయలుదేరిరి. వీరిని పోలీసు అధికారు లెప్పటివలె వెంటబడిరి. వాలంటీరులు కారాగృహనిర్బంధమునకు సంసిద్ధులయ్యెడియుట వెడలియుండిరి. అట్టితరీ, పోలీసు అధికారులు వారిని అరెస్టు చేయవచ్చును. వాలంటీరులు కడు శాంతముగ ఊరేగింపును నిర్వహించియుండిరి. కాని, వీరు బీచిరోడ్డునొద్దకు వెడలగానే, పోలీసువారు లాఠీలతో మోడుటకు గాని, గుఱ్ఱములను మీదికి త్రోలుటకుగాని, ఎట్టి కారణము గనుపింపదు.

వాలంటీరులు పలువురకు చెబ్బలు తగిలెను. దుర్గాబాయమ్మగారు పోలీసు ఉద్యోగిచే లాగివేయబడినను, వెనుకడుగువేయలేదు. మువ్వరకు బలమగు చెబ్బలు తగులుటచే స్వస్థిదప్పి పడిపోయిరి. వీరికి ఉపచారము నలిపి, తుదివరకు ధైర్యముతో నిలువబడిన దుర్గాబాయమ్మగారి ధైర్యసాహసములు నిరుపమానములు. వీరికి జాక్వరు రామారావుగారు వైద్యసహాయ మొనర్చిరి. పోలీసువారలంబించుచున్న చర్య జూచిన, నాయకుల నిర్బంధములకు పిమ్మట వాలంటీరులను భయభ్రాంతుల చేయుటకు వీరు పూనినటుల దోచును. వాలంటీరులు కారాగృహ నిర్బంధములకు సంసిద్ధులై, యాయుధ్యమమునందు దిగిరి. వీరు కారాగృహమునకు బోయిన పిమ్మట, ఇతరులుగూడ వీరిమార్గము నవలంబించుటకు సంసిద్ధులగుచున్నారు. శాంతముతో నిట్టి నిర్బంధములను భరించుటకు వీరు పూనుకొనిరి. కాని, చెబ్బలకు వీరు సంసిద్ధులగుమరొ లేదోయను పరీక్ష బయలుదేరినది. కాని, యికముందు, వారు చెబ్బలకేగాక ప్రాణముల నర్పించుటకుగూడ సంసిద్ధుల జూరవలసినయవసర మేర్పడినది. ఎట్టి

కష్టములు తటస్థించినను, వానిని ఓరిమితో భరించుటకు భారతీయులు సంసిద్ధులయినపుడే, స్వాతంత్ర్యము సమీపించును. గాంధీమహాత్ముడు "యంగు ఇండియా" పత్రికలో వ్రాయుచు, లవణసత్కార హముమాత్రమున దేశస్వాతంత్ర్యము సిద్ధింపదనియు, స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించుటకుమాత్రమింపవలన శక్తి గలుగు ననియు, సూచించెను.

దేశముకొరకై ఎట్టి ధననష్టమునుగాని ప్రాణనష్టమునుగాని ప్రజలు సరకుజేయక, సర్వస్వము నర్పించుటకు సంసిద్ధులయినపుడే, పూర్ణస్వరాజ్యము లభింపగలదు. అందునిమిత్తమే ప్రజలకు గాంధీమహాత్ముడు సుశిక్షణ నొనగుచున్నాడు. చెన్ననగరమునకుగూడ అట్టి శిక్షణ గలుగుచున్నది. చెన్నపురినాయకుల, నగరభ్యాతిని కాపాడుటకయినను, సత్కారహావలంబు లనుభవింపవలసిన బాధలను నివారించుట కయినను, ఈయద్యమమునకు పూర్తిగా తోడ్పడుట యవసరము. ఇంకను ధర్మసం దేహములబూని, వైదొలగియుండుట పాడిగాదు. ఇతరవిషయముల గూర్చి ఎట్టి భేదము లున్నను, నగరమునందు నిర్బంధములు చెలరేగుచున్నపుడు, నాయకులు కార్యరంగమునుండి తొలగింపబడినపుడు, ప్రజలు ఎట్టిబాధల నయినను సహింప సంసిద్ధులుగ నున్నపుడు, నగరప్రముఖులు వారికి ధైర్యము పురికొల్పి చే యా త నొ న గి, తోడ్పడ నియెడల, నగరమునకు తీరని యవమానము గలుగుట నిశ్చయము. దేశస్వాతంత్ర్య సంపాదనవిషయమున ఎట్టి భేదము లుండుట కవకాశము లేదు. దేశమంతయు ఈవిషయమై ఆతురము జూపుచున్నపుడు, చెన్ననగరము వెనుకబడియుండెనను అపభ్యాతిని గాంచకుండుగాక యని కోరెదము. వాలంటీరులు అ హింసాధర్మమును అనుష్ఠించి, గాంధీమహాత్ముని సందేశమును ప్రశంసాపాత్రముగ కొనసాగించిరి. ఉద్యమము ముగియువరకు, చెన్ననగరము అహింసను శ్రద్ధతో కాపాడుట యవసరము. అహింసను దౌర్జన్యమెన్నటికిని ఎదుర్కొనజాలదు. అహింస దౌర్జన్యము నోడింపగల దని, పరిస్థితులు తేటపరచుచున్నవి. చెన్ననగరమున గలిగిన నూతనానుభవములు, అహింసను దీక్షతో నవలంబించుటకును సత్కారహావలంబును జయప్రదముగ నిర్వహించి స్వరాజ్యము బడయుటకును, ప్రజలకు తోడ్పడుగాక!

గాంధీమహాత్ముడు:

బ్రిటీషు ప్రభుత్వము

గాంధీమహాత్మునియెడ ఎటుల బ్రవర్తింపవలయునో, అందునుగూర్చి బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారికి సలహానిచ్చెడివారి సంఖ్యకు లోపములేదు. ఏతరున నయినను మహాత్ముని నిర్బంధించినగాని, ప్రయోజనము లేదని, సివిలునర్విసు ఉద్యోగులుసలహానిచ్చుచున్నారు. స్వతంత్ర లే బరు పక్షమువారింకొకవంక, హిందూదేశ స్వాతంత్ర్యపు హక్కును గుర్తింపవలయు ననియు భారతీయులమనోరథముల సీడేర్పవలయు ననియు, కోరుచున్నారు. బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారిొకవంక, సివిలునర్విసు ఉద్యోగుల హితవును గాని, వేరొకవంక స్వతంత్ర లేబరుపక్షపు

హితవునుగాని ఆలకించుటలేదు. గాంధీ మహాత్ముని వెంటనే అరెస్టుచేయుటకు గాని, హిందూదేశపు స్వాతంత్ర్యపు హక్కును గుర్తించుటకుగాని పూనుకొనక, జోలాయమానమానములై ప్రవర్తించుచున్నట్లు, శ్రీపెన్ను వార్తలు చెలుపుచున్నవి. బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారికి హిత వానగినవారు, కాంగ్రెసు తీర్మానమును చులకనజేసిరి. మహాత్ముని యుద్యమ బలము పట్ల వీరు తృణీకార భావము చూపిరి. ఉద్యమము పట్ల ఉపేక్ష వహించుచో, అయ్యది దానియంతట యదియే అంతరించు నని, వారు సూచించిరి. కాని, ప్రస్తుతపరిణామము వీరి యూహలను నిష్ఫలము గావించెను. ఉపేక్షగాని, నిర్బంధప్రయోగముగాని, ఉద్యమమును అణచివేయజాల నని, తేటతెల్లమయ్యెను. నిర్బంధములు బలమయినను, ఉద్యమము గూడ బలపడుచున్నటుల అనుభవము తెలుపుచున్నది. కామన్ను సభలో, ఇండియామంత్రిగారెలుల దెలిపినను, అంతరంగికముగ మాత్రము హిందూదేశ స్థితి తీవ్రముగ నున్నటుల యంగీకరించుచున్నారట. మహాత్ముని నిర్బంధింపక, వారికి చేదోడుగ బనిచేయుచున్నవారిని నిర్బంధించుటచే, పరిస్థితులు చక్కబడజాలవు. ఇట్టిసమయమున, బ్రిటీషుప్రభుత్వమువారు ధైర్యము వహించి, ప్రతిష్ఠను పాటించక, మహాత్మునితో సమాధానపడుట న్యాయము. ఆవిషయమై ప్రభుత్వమువారెట్టిచర్య దీసికొనదలంపలేదని, తెలియుచున్నది. ఏమాత్రము చర్యదీసికొనినను, సైమను కమిషను గౌరవమునకు భంగము కలుగునని వీరు భయపడుచున్నారట. కాని నేడుగాకున్న రేపయినను, హిందూదేశ పూర్ణస్వరాజ్యపు హక్కును ప్రభుత్వమువారు గుర్తింపకమానరు.

నడింపల్లి నరసింహారావుగారికి సంవత్సరశిక్ష

గుంటూరు మ్యునిసిపలు చైర్మెనుగారును, ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘకార్యదర్శియు నగు నడింపల్లి నరసింహారావు పంతులుగారికి క్రిమినలు ప్రాసీజరు 108 వ కేసుక్రింద సంవత్సర కారాగృహశిక్ష విధింపబడెను. గుంటూరు మండల మునగూడ ప్రధాననాయకులనిర్బంధము ప్రారంభ మయినది. ప్రస్తుతనిర్బంధములవలన ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘ కార్యనిర్వాహకులలో ఖాళీలేర్పడినవి. కార్యదర్శులలో నరసింహారావుగారును, కాళేశ్వరరావుగారును, కారాగృహముల కదిగిరి. అధ్యక్షులగు నాళేశ్వరరావు గారు నిర్బంధింపబడిరి. కార్యనిర్వాహకసంఘమునందుగూడ స్థానములు ఖాళీయగుచున్నవి. వీనిని భర్తీచేయుటకు ఈనెల 27-వ తేదిని గుంటూరులో రాష్ట్రీయకార్యనిర్వాహకసంఘసభ జరుగనున్నది. ఈ సభలో తగిన కార్యనిర్వాహకులు నియమింపబడెదనియు, ఆంధ్రరాష్ట్రమున కాంగ్రెసు వ్యవహారములు నిర్విఘ్నముగను, నిరంతరాయముగను కొనసాగుననియు నమ్మెదము. నరసింహారావుగారు, గుంటూరు మ్యునిసిపలు చైర్మెనుగ బనిచేసి, కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును మ్యునిసిపలు సంస్థద్వారా ఎటుల నిర్వహించిరో, తెలుపనక్కరలేదు. ఈవిషయమున వీరికి వీరే సాక్షి. వీరు పెర్మొనెడివారిచే అధ్యక్షులుగ నెన్నికొనుటకు మ్యునిసిపలు సంఘమువారు తీర్మానించి, వీరిపై గల భక్తివిశ్వాసములను కనుబడిచిరి. నరసింహారావుగారు పేర్కొనిన దేశారాధన

తత్పరులు; ప్రసిద్ధిపొందిన కాంగ్రెసునాయకులు. వీరికి సంవత్సరకారాగృహశిక్ష విధింపబడుట, వీరి గౌరవమునకును, దేశసేవకును తగినటులేయున్నది. ఆంధ్రదేశమునందు చలరేగుచున్న నిర్బంధములు, స్వరాజ్యమును చేరువకు దేగలవనుటకు సంది యము లేదు.

పటేలుగారి రాజీనామా

భారత శాసనసభాధ్యక్షులగు విశ్వభాయి పటేలుగారు, తమపదవికి రాజీనామా నిచ్చి రని వినుట కెంతయు సంతసించెదము. వీరు రాజప్రతి నిధిగారికి వ్రాసిన లేఖ యింకను బహిర్గతముగాలేదు. పటేలుగారిదివరకే రాజీనామా నిచ్చియుండవలసి నది. కాని, మహాత్మునియుద్యమమును బలిమిచే నిర్బంధించుటకై జరుగుచున్న ప్రయత్నముల గాంచినవిమ్మట, పటేలుగారికి తమపదవి నింకను నిలుపు కొనుట అక్రమమని తోచియుండును. పటేలుగారు మరల కాంగ్రెసు ఉద్యమమున జేరి, సత్యాగ్రహోద్యమమును నిర్వహించుచో, ఉద్యమము నకు మిగుల లాభము గలుగుననుటకు సందియము లేదు. వీరిసోదరులగు సద్దారు వల్లభాయి పటేలుగారిదివరకే నిర్బంధింపబడిరి. వీరు త్వరలో కారాగృహవిముక్తులు గానున్నారు. పటేలు సోదరు లిరువురును, మహాత్ముని యుద్యమమునకై యావచ్చుకొని భారబోయునెడల, వారు దేశమున కుత్సాహమును జేసినవారగుదురు. విశ్వభాయిపటేలు గారి స్వభావము నెరిగినవా రెవరును, వారు రాజీనామా నిచ్చి యూరకుండురని తలంపబారరు. పటేలుగారు భారతశాసనసభాధ్యక్షపదవి నెంత జయప్రదముగ నిర్వహించిరో, జగద్విదితమే. కాని, ఇందువలన, వీరు దేశస్వాతంత్ర్యసిద్ధికి విశేషముగ తోడ్పడిరని చెప్ప వీలులేదు. వీరికిమీద జేయబోవుకార్యమువలన మాత్రము, స్వరాజ్యమును చేరువకు దేగల రనుటకు సందియము లేదు.

విదేశవస్త్రబహిష్కారము

సత్యాగ్రహముతోబాటు విదేశవస్త్ర బహిష్కారము చురుకుగ జరుగవలసిన యవసరము గన్పట్టుచున్నది. మాళవ్యాగారు గావించిన ప్రబోధము వర్తకుల నధికముగ ప్రేరేపించుచున్నది. హిందూస్థాన్ వాణిజ్య సంఘమువారు కాంగ్రెసుతో సమాధానపడి, యికమీద విదేశవస్త్రములను తెప్పింప కుండుటకును, ఇదివర కిచ్చిన ఆర్డరులను రద్దు జేసికొనుటకును, నిశ్చయించుట, మిగుల ప్రోత్సహకరముగ నున్నది. ఇటులనే యితర ప్రాంతములవర్తకులుగూడ నిశ్చయించుచో, విదేశవస్త్ర బహిష్కారము అనతికాలములో పూర్తిగాగలదు. డిల్లీ న్యాయవాదు లందరును కద్దరుధరించి, నాయస్థానమునకు బోవుటయు, విదేశవస్త్రములను కుట్టకుండుటకు, డిల్లీలోని దర్జీ పనివారలు నిర్ణయించుటయు, జూడ, బహిష్కారోద్యమము త్వరితముగ వ్యాపించుచున్నదని తలంపవచ్చును. వీరు వారను భేదము లేక, అన్నితరగతులవారును విదేశవస్త్రములను ధరింపకుండుటకును, కొనకుండుటకును ప్రతిబూనుట యత్యవసరమగుచున్నది.

అఖిలపక్షసంఘము

అఖిలపక్ష సంఘసమావేశము ఏప్రిలు 18 వ తేదీని జరుగవలసియుండెను. కాని కొన్ని యిబ్బందుల వలన నిది జరుగలేదు. మరల మేనెల 14 వ తేదీని జరుగునని పాత్రో, సప్రూగార్లు ప్రకటించుచున్నారు. దేశమంతయు త్యాగభూమియై వెలయుచుండ, స్వరాజ్య సంపాదనకై దృఢ ప్రయత్నముల నలుపుచుండ, నింకను రాండుటేబిలు సమావేశమునకు వెడలు నిమిత్తము సర్వపక్ష సంఘమువారు ప్రయత్నించుట కన్నను అగౌరవము వేరుండదు. ప్రధాననాయకులు నిర్బంధమున నుండ, రాండుటేబిలు సమావేశము నకు వెడలుట కెటుల బుద్ధిపాడమునో తెలియదు. ఇక్కార్య మొకవేళ జరిగినను, హిందూదేశము నందు శాంతిని నెలకొల్పుటకును, ప్రజలను సంతృప్తిపరచుటకును, ఇట్టి ప్రయత్నములు తోడ్పడజాలవు. మహాత్ముని విడిచిన, హిందూదేశముతరపున సమాధానపడగలవా రింకొకరు లేరనుట నిస్సంశయము.

మహాదేవదేశాయిగారి నిర్బంధము

మహాదేవ దేశాయిగారిదివర కొకపర్యాయము నిర్బంధింపబడినటుల, వార్తచేరెను. కాని అది నిరాధారమని పిమ్మట తెలిసెను. ఈమారు దేశాయిగారు నిర్బంధింపబడినటుల రూఢివార్త చేరినది. దేశాయిగారు, మహాత్మునికి కార్యదర్శిగ బనిచేయుచు, యంగు ఇండియాపత్రికను నిర్వహించుచు, మహాత్ముని యాజ్ఞలను కడుశ్రద్ధతో నిర్వర్తించుచున్నారు. దేశాయిగారు యంగుఇండియా పత్రికను నిర్వహించు నిమిత్తము, సత్యాగ్రహదళము నందు వారిని మహాత్ముడు చేర్చలేదు. అయినను, వారిని నిర్బంధించుట యవసరమని, ప్రభుత్వము వారు భావించిరి. మహాత్మునికి తోడుగ బనిచేయుచున్న వారందరును, వరుసగ నిర్బంధింపబడుచున్నారు. దేశాయి గారు నిర్బంధింపబడుటచే, మహాత్మునికి కొంత సహాయము తగ్గినను, ఉద్యమాభివృద్ధి కంతకాయము గలుగునని తలచుట కన్నను భ్రమ వేరుండదు.

మోతీలాల్ నెహ్రూగారి ఆశయము

నెహ్రూగారు కేవల లవణ శాసనధిక్కారముతో తృప్తిజెందుటలేదు. ఉప్పును విరివిగ తయారుజేయవలయు నని వీరు కోరుచున్నారు. ప్రజల యక్కరలకు సరిపోవు ఉప్పు తయారుగావలయునని వీరి యుద్దేశ్యము. ఉప్పు స్వాత్ర్యీని స్థాపింపవలయునని, వీరు సంకల్పించుచున్నారు. జవహర్లాల్ నెహ్రూగారి నిర్బంధమునకు పిమ్మట, మోతీలాల్ గారి పట్టుదల యతిశయించెను. నెహ్రూ కుటుంబమువారు రందరును సత్యాగ్రహము నవలంబించుచున్నారు. సంయుక్త రాష్ట్రములలోని గ్రామములలో ఉప్పు విరివిగ తయారుగుచున్నటుల వార్తలు దెలుపుచున్నవి. నెహ్రూగారి పట్టుదల జూచిన, వారిమనోరథ మిడేరు నని తోచును.

ఈజిప్టు ప్రశ్న

ఈజిప్టు రాయబారులు దెలిసిన కోర్కెల నంగీకరింప వీలులేదని, బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు తెలిపిరి. కాని, ఈజిప్టు మంత్రులుమాత్రము రాయ

బారుల చర్యకట్ల ఆమోదము దెలిపిరి. సూడను లో ఈజిప్టుకు గల హక్కులను వదలుకొన వీలు లేదని, వీరనిరి. ఈజిప్టు కోర్కె లొక కొన నుండ, బ్రిటీషువారి కోర్కె లింకొకకొన నున్నవి. రెంటి మధ్య సమాధానము గుదురుట కెటుల సాధ్యమగునో తెలియదు. బ్రిటీషువారు అంత్యసందేశమును దెలుపుటకు మారుగ, మధ్యమార్గము నవలంబించినచో సమాధానము గుదిరెడిది. అట్టి యాశ కిపుడవకాశము గనుపింపదు.

కెయిరామండలము : పన్నులనిరాకరణము

లవణ సత్యాగ్రహము పన్నుల నిరాకరణమునకు దారిజూపు నని, యిదివరకే యూహింపబడెను. పటేలుగారు విడుదలయగు వరకు పన్నులను చెల్లింపకుండుటకు రాసు గ్రామస్థులు నిశ్చయించినటుల వార్తలు దెలుపుచున్నవి. ఇతియ గాక కెయిరా మండలము పన్నులను నిరాకరింప సంసిద్ధముగ నున్నటుల, సూచింపబడెను. హైదరాబాద్ సమస్యా పరిష్కారముపట్ల ఆలస్యము జరిగినకొలదియు, సత్యాగ్రహోద్యమము తీవ్రరూపము దాల్చుచుగాని, తగ్గదని, పరిస్థితులు తెలుపకనే తెలుపుచున్నవి.

భారతశాసనసంఘాధ్యక్షుని రాజీనామా
ప్రెసిడెంటు వి. జే. పటేలుగారు రాజీనామా నిచ్చుట

రాజీనామా లేఖ ముందువారమున ప్రకటింపబడును. సిద్ధా, ఏప్రిలు 24:— కేడు ఉదయమున విశ్వభాయి పటేలుగారు భారతశాసనసంఘాధ్యక్షులకు రాజీనామా నిచ్చుచు లేఖను పంపిరి. ఆలేఖలోని వివరములు ముందువారమున ప్రకటింపబడును. రాజీనామాకంటెను గూడ పటేలుగారిని యిర్విం ప్రభువునకు జరిగిన ఉత్తరప్రత్యుత్తరములే చాల ముఖ్యమైనవి. ఈలేఖలు ప్రకటింపబడినపుడు అత్యధ్యుతములగు రాజకీయ విషయములు విదితములు కాగలవు. భారత రాజ్యాంగసభ ప్రథమ భారతీయ అధ్యక్షుని వ్యవహారము తన లోకము బాగుగా గ్రహింపగలుగును. ఇదివరకు పటేలుగారు రద్దయ్యి సమానుడి చేసిన ప్రకటన లన్నిటికంటె గూడ నిది చాల దీర్ఘమైనది. ముందువారమున వీరు సిద్ధానుండి వెళ్ళదరు. వెంటనే కాంగ్రెసు ఉద్యమమునందు ప్రవేశించెదరో లేక కొంతకాలము వేచియుండురో సరిగా తెలియదు. మొదట మహాత్ముడు మన్నుగునాయకులతో వీరు సంభాషించెద రని తెలియుచున్నది. (ఆ.ప్ర.ప్ర.వి)

ఆంధ్ర రాష్ట్ర స్వరాజ్యపతాక వందనోత్సవము

ఈనెల 27 వ తేదీ ఆదివారమునాడు ఉదయమున 8 గంటలకు దేశమునం దంతటను జరుపబడవలెను. దుగ్గిరాల, ఏప్రిలు 24:— ఆంధ్రరాష్ట్ర హిందూస్థాన సేవాదళాధ్యక్షుడగు దేశోద్ధారక నాగేశ్వరరావు గారికి యీనెల 21 వ తేదీని శిక్ష వేయబడెను గాన వారికి శిక్ష వేయబడిన పిమ్మట వచ్చెడు మొదటిఆదివారమునాడు అనగా ఈనెల 27 వ తేదీని ఉదయమున 8 గంటలకు ఆంధ్రదేశమునం దంతటను ప్రతి గ్రామమునందును గూడ ప్రత్యేకముగా జాతీయపతాక వందనోత్సవములు జరుప గోరెదను. మనము చిరకాలమునుండి యను జాతీయపతాకవందనోత్సవములు జరుపుచునే యున్నాము గాని యిపుడు మన అధ్యక్షుని గౌరవార్థము ప్రత్యేకముగా జరుపవలెనని శ్రీ సచివరాయశింకాడు ప్రకటించిరి.

చెన్న నగరమున పోలీసు దౌర్జన్యము

శాంతిపైనికులను స్త్రీల తప్పిపడిపోవువరకు కొట్టుట

నేటి యుదయము శాసనోల్లంఘనము

శ్రీమతి దుర్గాబాయిమ్మగారికి గూడ లాఠీలతో దెబ్బలు

మదరాసు, ఏప్రిల్ 25:—నేడు ఉదయమున మామూలు ప్రకారం శ్రీమతి దుర్గాబాయిమ్మగారును, మరి పెళ్ళిమంది వాలంటీరులును చక్కని ఏర్పాట్లతో ఊరేగింపు కడు శాంతముగ జరుపుచుండిరి. వాలంటీరుల వెనుక కొంతమంది ప్రజలును గూడుచుండిరి. వారివెనుక పోలీసు కమిషనరు మున్నగు ఉద్యోగులును, ఆర్మికభటులును, యితర కనిష్టేలులును సాయుధులై వచ్చుచుండిరి. ఊరేగింపు మోక్షోర్ధ్వదాటగానే, యిక మీరు ముందుకుపోవరు, నిలుపుడు అని పోలీసు వారు కేకలువేసిరి. అంతట వాలంటీరు లందరును నిలువబడిరి. పోలీసువారు తమ్ముల నరెడ్డుచేయుదురని భావించి అందుకు సంసిద్ధులై, మీరిటనుండి వెడలిపోవడని దుర్గాబాయిమ్మగారితో చెప్పిరి. ఆమె కదలలేదు. అంతట ఆమెను మరియొక స్త్రీ చేయదట్టుకొని లాగివేసెను. అంతలో పోలీసువారు లాఠీలతో వాలంటీరులను చాల బలముగ దెబ్బలు కొట్టిరి. గుట్టుప దండుకూడ వచ్చి వారిమీద పడెను. వాలంటీరులలో ముగ్గురు స్త్రీలెక్కి పడిపోయిరి. డాక్టరు యు. రామారావుగారి కుమారుడు కృష్ణారావుగారు వారికి చికిత్సచేసి కట్టుకట్టిరి. వాలంటీరు డికోధిపతి డాక్టరు నటరాజును గారికి, కెప్టెన్ ఎ. సుబ్రహ్మణ్యం, తంబు తిరువేంగడం నాయకర్, పి. సుబ్బారావు, కె. ఇ. కృష్ణస్వామిగార్లకు గట్టిదెబ్బలు తగిలినవి. వీరిలో తిరువేంగడం నాయకర్ గారికి, కృష్ణస్వామిగారికి మిక్కిలి ప్రభుమైన దెబ్బలు తగిలినవి.

సుబ్రహ్మణ్యంగారి రెండు చేతులమీదను తొడలోను, రొమ్ములోనుకూడ దెబ్బలు తగిలినవి.

తంబుగారికి, తొమ్మిదమీదను, తలమీదను, తొడమీదను దెబ్బలు తగిలినవి.

తిరువేంగడం నాయకరుగారికి తలమీద 1½ అంగుళము లోతున పెద్దగాయము పడెను. కుడికాలు బొటనవ్రేలు నలిగి పోయెను.

డాక్టరు నటరాజుగారికి మోచేతిమీద ½ అంగుళము లోతుగల గాయముపడెను. మరియు రెండుచేతులమీదనుకూడ కమకదెబ్బలు తగిలెను. ఎడమచేతిదగ్గర ½ అంగుళము లోతున గాయముపడెను.

పి. సుబ్బారావుగారికి మోచేతిమీదను, కుడిచేతిమీదను, కమకదెబ్బలు తగిలెను.

కె. ఇ. కృష్ణస్వామిగారికి తలమీద రి అంగుళములు పొడుగుగల గాయముపడెను. రక్తము విస్తారముగా ప్రవించుట చేత అతనిబట్టలు రక్తస్నిక్తములై నవి.

దేవదాసుగారికి భుజముమీదను నడుముమీదను నాల్గు దెబ్బలు తగిలినవి.

రామకృష్ణగారికి రెండుచుట్టికట్టుమీద గట్టిదెబ్బలు తగిలినవి.

వి. శ్రీనివాసర్ గారికికూడ దెబ్బలు తగిలినవి.

శ్రీయుత వి. యల్. కాశ్రిగారు, బి. వి. కృపానిధిగారు, ప్రాధేన బులును రామబోగారావుగారు మున్నగు వారు వచ్చిరి.

శ్రీ సి. పద్మావతిరావు:—కుడిబుజము పైభాగమున నొకగాయము, ఎడమపడ ఎముకపై బలముగ గాయమును, నుటిపై మరొక బలముగ గాయమును తగిలెను.

శ్రీ ఆర్. నరేంద్ర:—మోకాటిపద్ద నొకగాయము, భుజమువెనుక ప్రక్క పైటికి బాగుగా అగపడని బలముగ దెబ్బలచే గలిగిన గాయములు.

శ్రీమతి దుర్గాబాయిమ్మగారు ఒక్కరే

ప్రథమచికిత్స చేయుట

పోలీసువారు దెబ్బలుకొట్టి వెడలిపోయిరి. శ్రీమతి దుర్గాబాయిమ్మగారు ఒక్కరే వారికి ప్రథమ చికిత్సచేసిరి.

(ప్రతీయ ప్రత్యేక విలేఖరి.)

* * * *

స్వయముగా చూచిన గ్రాడ్యుయేటు

తెలిపిన విషయములు

నేడు ఉదయమున నేను ఒక ట్రాము కారలో కష్టము పోయితిని. పోలీసు కార్మికుల వద్ద చాలమంది పోలీసువారు లాఠీలను పట్టుకొని యుండిరి. ఆసంపుడు చూచి నేను పోలీసు కార్మికులవద్ద బండిని మోక్షోర్ధ్వపద్ద నిలిచి చూచుచుంటిని. పోలీసువారు వాలంటీరులను అతిదాడియుగా కర్ర

లతో కొట్టుచుండిరి. ఒక వలంటీరు క్రిందపడి పోయిన పిమ్మట గూడ చాల కఠినముగా దెబ్బలు కొట్టిరి. ఆ దురంతమున నేను చూడబాలకపోతిని. నా కఠినమంతయును క్రోధ సంతాప పరి తప్తమైనది. అని యితడు స్వయముగా మా కార్యాలయమునకు వచ్చి తెలిపెను.

* * * *

మరికొన్ని వివరములు

మదరాసు, ఏప్రిల్ 25:—ఈ వార్తను శ్రీ పెను నారు భారతదేశమునం దన్ని చోట్లకును తంలిద్వారా సంపగో రగా తంలి కార్యాలయమువారు నిరాకరించిరి.

నేడుదయమున పోలీసువారు మరియొకసారి దారుణవ ర్తలను జరిపిరి. మోక్షోర్ధ్వ సముద్రతీరమున ఉప్పుచేయుటకు వెళ్ళుచున్న వలంటీరులను అతి భయంకరముగా కొట్టిరి. నేడు ఉదయము 7 గంటలకు వలంటీరులు స్వరాజ్యకార్యాలయమునవద్ద నుండి బయలుదేరి కొన్ని ఏడుగంటల వరకు 7½ గంటలకు మోక్షోర్ధ్వ సమీపమునకు వచ్చిరి. వానివెనుక పోలీసువారు పదాతు లును ఆర్మికభటులును గూడ వచ్చుచుండిరి. అచట కమిషనరును అసిస్టెంటు కమిషనరును వలంటీరులను అడ్డగించిరి. “పోలీసువారెట్టిబాధలను కలిగించిననుగూడ మీరు దౌర్జన్యమునకు గడం గనూడదు” అని దళాధిపతి వలంటీరులను హెచ్చరించెను. “ఇది అక్రమసహాయము గాన మీరందరును వెడలిపోవలెను” అని కమిషనరు వలంటీరులతో చెప్పెను. ఈమాటలు కమిషనరు నోటివెంట రాగానే పోలీసులు తమ చేతులలోనున్న కర్రలను మిక్కిలి మ్రేగాయెత్తి కనులుముకుకొని వలంటీరులను చి తు క గొట్టిరి. 100 మంది కని స్టేబులు రెండు నిమిషములలో 30 మంది వలంటీరులను చెదర గొట్టిరి. ఒక మూల ఒక వలంటీరును 12 మంది కని స్టేబులు అతడు స్త్రీలెక్కి పడిపోవువరకు కొట్టిరి. అంతటవాని నచట వదలివేసి తక్కినవారినికొట్టుటకు ఆ 12 గురు కనిష్టేబులును వెళ్లిరి. మరి ముగ్గురువలంటీరులనుగూడ నటులనేకొట్టిరి. వలంటీరులందరిని చెదరగొట్టిన పిమ్మట పడిపోయినవారి కెట్టి సహాయమును చేయకుండనే పోలీసువారు వెడలిపోయిరి. అప్పుడ చట పెళ్ళి-వందల మంది ప్రజలుండిరిగాని వారెట్టి దౌర్జన్యమును చేయలేదు. కొట్టుటకు ముందు పోలీసువారు శ్రీనలం టీరులను దూరముగా పంపివేసిరి. (శ్రీ. (ప్రె.))

* * * *

శ్రీమతి దుర్గాబాయిమ్మ గారిపై

పోలీసుల దౌర్జన్యము

“మా ప్రతినిధినితో సంభాషణ”

మదరాసు, ఏప్రిల్ 25:—శ్రీమతి దుర్గాబాయిమ్మ గారిపైను, సత్యాగ్రహ శాంతిపైనికులపైను, పోలీసు లి యుదయము గావించిన దౌర్జన్యములగురించి, మాస్టేయిలేఖ రి దుర్గాబాయిమ్మగారి సీమధ్యమ్ము దర్శించి ప్రశ్నింప గా పోలీసులు లాఠీలతో కొట్టుటకు ప్రారంభించినపుడు యూ రేగింపు సంపూర్ణముగ, శాంతముగ, నున్నదనియు జరుజయ ధ్యానములైన తేకుండ నడుచుచున్నదనియు, నిష్కారణముగ పోలీసువారొక్కమట్టి తమపైబడి, స్త్రీలెక్కిపడి పడివున్నంత వరకు, లాఠీలతో చితుకగొట్టిరినియు, ఇదియంతయు పోలీసు కమిషనరు, మొదలగు పెద్దయధికారులందరు దగ్గరనుండియే చేయించిరినియు నుడివిరి.

సత్యాగ్రహ శిబిరము-వైద్యశాల

మానలేఖి, సత్యాగ్రహ శిబిరము, ఉదయవసమున కు జనిచూచునప్పటికి, సత్యాగ్రహ శిబిరమంతయు, గాయములు తగిలి పడియున్న శాంతిపైనికులతో నొక పెద్ద వైద్యశాలగ గన్పట్టెను; లాఠీల దెబ్బలచే గాయములు త గిలిన, శాంతిపైనికుల ను చా ప ల వై ప ర ం డ జెట్టి శ్రీ మతులు దుర్గాబాయిమ్మ, వరహాలమ్మ, అంగమ్మ, వెంకటరమణమ్మ, కామాక్షమ్మగార్లు, వారికి కయితోషచారములు గావించుచుండిరి. గాయములనందినవారిలో కొందరు చాల బాధపడుచు మూల్యుచుండిరి.

ఈయందయము సరిగా 6 గం 30 ని||లకు డాక్టరు నటరాజుగారి నాయకత్వముక్రింద 30 మంది సత్యాగ్రహ

శ్రీమతి దుర్గాబాయిమ్మగారు

నేడు మదరాసులో సత్యాగ్రహాలతోగూడ పోలీసు దాడికి లోనైన నాయకురాలు.

లును నేనును, సముద్రతీరమున శాసనోల్లంఘన మొనర్చుటకు గాను, స్వరాజ్య కార్యాలయమునుండి ఊరేగింపుగా బయలు దేరితిమి. మావెంటి, ఆర్మికభటుల సవారులు పోలీసు పాదదళము ను ఘోరము 200 మంది మావెనుకనే బయలుదేరిరి. చాలమంది ప్రజలుగూడ చూచుటకుగాను, ఊరేగింపుతో నడచుచుండిరి. మాయూరేగింపు మోక్షోర్ధ్వ సముద్రతీరమున, తేవలు క్రాసింగు వద్దకు వచ్చువరకి, పోలీసు కమిషనరు కన్నింగహము గారును అసిస్టెంటు కమిషనరు ముల్లారాయును, మరి కొందరు పోలీసు అధికారులును, ఆకస్మికముగ ఊరేగింపునకు అడ్డము వచ్చి, “మీరందరు తిరిగి, ఎవరియిండ్లకు వారు వెళ్లిపోవలెను” మాయూరేగింపు ముందునకు రారాదని, నటరాజుగారితో చెప్పిరి.

“నేను శాంతముగ నడచుచున్నాము. మీరు మమ్ము నరెడ్డుచేసిననే దప్ప, మీ యుత్తరువును శిరసావహింపబాలము” అని నటరాజుగారు జవాబుచెప్పిరి అని దుర్గాబాయిమ్మగారు నుడివిరి.

“కమిషనరు కన్నింగహముగారు అంతట నావద్దకువచ్చి మీ రి యూరేగింపునుండి వెళ్లిపోడు. స్త్రీలు ఇచ్చుటనున్న యెడల చాలప్రమాదము జరుగును అని నాతోననెను. నేనుగూడ సత్యాగ్రహాలలో నొకతెననియు, నేనువెడలిపోననియు, జవాబుచెప్పితిని.

కమిషన రంతట నాచేయిపట్టుకొని, బలవంతముగ నవతలకు లాగివేసెను.

అయితే మీరు మమ్ము అరెస్టుచేయుచున్నారా? అని నేను ప్రశ్నించితిని.

“లేదు. బలవంతముగా మిమ్ములను చెదరగొట్టించెదను” అని చెప్పుచు కమిషనరు నన్ను లాగెను. అంతట, పది పండ్లండు మంది సార్వెంటులును, పోలీసులును నన్ను చుట్టుముట్టి చేతులతోడను, కర్రలతోడను, ఒక ఫర్లాంగు దూరము నెట్టివేసిరి. మిగిలిన దెబ్బలు తగులలే దనుకొనెదను” అని ప్రతినిధిప్రశ్నించెను.

“అటుల నెట్టుటలో నాకు కఠినమంతటను చాల లాఠీదెబ్బలు తగిలెను” అని దుర్గాబాయిమ్మగారు నుడివిరి. “సన్నుతుల బలవం తముగ నెట్టివేయుచున్నపుడే మిగిలిన పోలీసులు అతి రధ్రపము గ సత్యాగ్రహాలపైబడి లాఠీలతో కొట్టుటకు ప్రారంభించిరి. అప్పటికు ప్రజల గుంపుగూడ దగ్గరలేవు. సత్యాగ్రహాలు వారి ని ముందుగ నేరముగ పంపివేసిరి. పోలీసు వారందు పై సత్యాగ్రహాలను చుట్టిముట్టి ఇంచుమించు అందరును స్త్రీలెక్కి పడిపోవువరకు లాఠీలతో కొట్టిరి. మరికొందరు కదల లేకుండ పడిపోయిరి. వారుటల పడిపోయినవంద పోలీసులు వారివద్దనున్న బాతీయ పతాకములను లాగుకొని వెళ్లిరి.

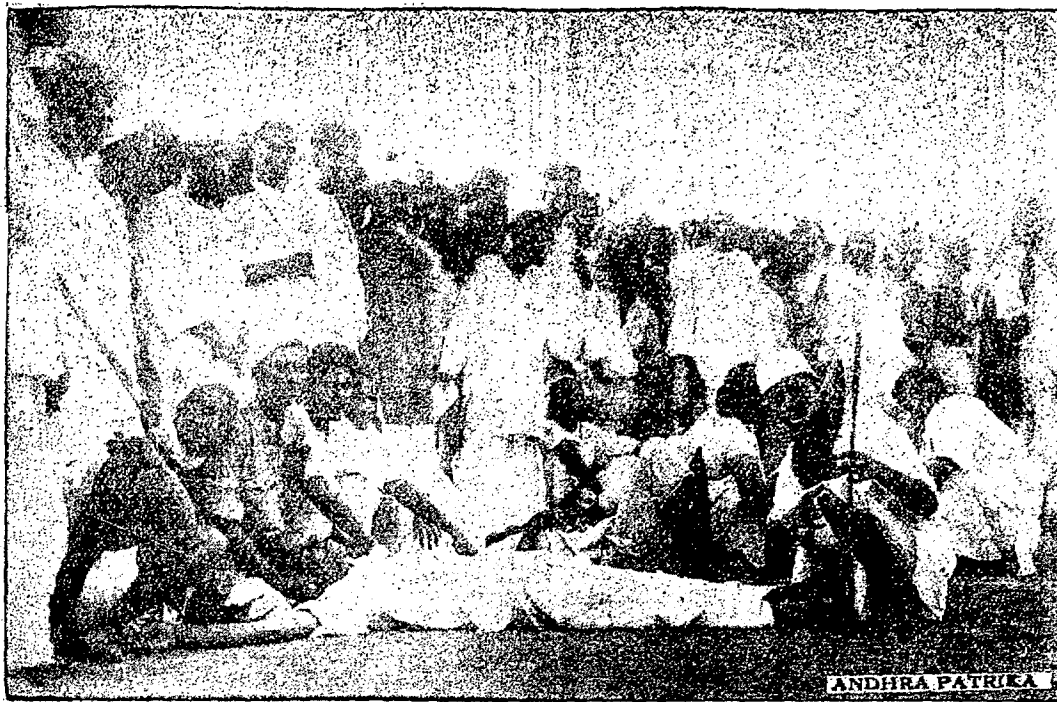
“దెబ్బలుతిని పడిపోయినవారికి వైద్యసహాయ మొనర్చుటకెట్టి యధ్యంతరమును గలుగలేదనుకొనెదను” అని మా విలేఖరి ప్రశ్నించెను.

“లేదు. పడిపోయినవారికి సహాయమొనర్చుటకు గుంపులలో నుండికొందరు ప్రజలురాగా, పోలీసువారు వారినిగూడలాఠీలతో చావమోడుటకు ప్రారంభించిరి. ఒక అరగంటనేపటికి నన్ను వదలి వెట్టినపిమ్మట వెంటనే పడిపోయియున్న శాంతిపైనికుల వద్దకు వెళ్లి వారికి సహాయమొనర్చు నీళ్లు తెప్పించి దాహము నిప్పించు చుంటిని.

పోలీసు కమిషనరు పుడు వచ్చి “మీ మోటారుబండి ఇంకను రాలేదు గాబోలు. గాయములు తగిలినవారిని, మాబండ్లలో వైద్యశాలకు గొనిపోదానా?” అని ప్రశ్నించెను.

“మీసహాయము మాకేమాత్రమును అక్కరలేదు. దయ చేసి మీరింటనుండి వెళ్లిపోడు” అని నేను ప్రత్యుత్తర మొసంగితిని. పిమ్మట, గాయములు తగిలినవారిని డాక్టరు యు. రామారావుగారి వైద్యశాలకు గొనిపోయి, అచ్చట ప్రథమచికిత్స గావించితిమి.

మదరాసులో పోలీసు దౌర్జన్యము

ANDHRA PATRIKA

నేడుదయమున హైకోర్టు బీచివద్ద సత్యాగ్రహులను పోలీసువారు లాఠీలతో కొట్టగ స్వహత్యపడిన స్వచ్ఛంద సేవకునికి ఇతరులు సేవజేయుట.

(ప్ర. పో. పీ.)

పోలీసువారి దౌర్జన్యము గూడ వచ్చి అప్పటి చేరిన ప్రజలను లాఠీలతో కొట్టి చెల్లాచెదురుగావించిరి, అని దుర్గా బాయమ్మగారు నుడివెను.

“పోలీసువారి దౌర్జన్యము నవలంబించుటచే, మీ విధానమును మార్చెదరా, అని మా ప్రతినిధి ప్రశ్నించెను.

“లేదు, చెన్న నగరమున కానరాని యిటువంటి ఘటనలు మరల జరుగకుండుటకు, మా శాసనములు క్రొందపడువరకును, ఉద్యమము మాత్రము నిలువదు” అని దుర్గా బాయమ్మగారు నుడివెను.

* * * *

ఈ యుదయము పోలీసులు, కాంతి సైనికులను లాఠీలతో బాది పడగొట్టినపుడు, పోలీసు గ్రాఫులు కొందరు పోలీసు దీయులనుండగా, పోలీసు అధికారులు వారిని అటంకపరచి కట్టుల పెరియుచున్నది.

* * * *

నగరములో రేపటి కార్యక్రమము

వేరొక సత్యాగ్రహదళము రేపు శనివారం ఉదయం 6-30 గంటలకు స్వరాజ్య కార్యాలయము వద్ద బయలుదేరి హైకోర్టు బీచివద్దకు ఉప్పుజేయబోవును.

స్త్రీల సన్నాహము పికెటింగు

విదేశవస్త్ర, మద్యవిక్రయ శాలలవద్ద పికెటింగు

శ్రీమతి కస్తూరిబాయిగారు

సారాదుకొణముల పికెటింగు

జులూరు, ఏప్రిల్ 21—వీరింకను పికెటింగు ప్రారంభించలేదు. చుట్టుపట్ల గ్రామములలో ప్రతియింటికిని వెళ్లి బోధించుచున్నారు. శ్రీమతి మిత్రులగు గౌరవముండి రాగానే పికెటింగు ప్రారంభింప బడును. అప్పటికి చాలమంది స్త్రీవలంబీయులు గూడ వచ్చెదరు. ఏకకాలముననే తాలూకాలో అన్ని చోట్లనుగూడ పికెటింగు ప్రారంభింపబడును.

(ప్ర. పో.)

విదేశవస్త్ర బహిష్కరణ

బొంబాయి మార్వాడీ వర్తకుల తీర్మానము

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 25:—12 నెలల వరకును విదేశ వస్త్రములను కొనగూడదు. ఇద్దరునే కట్టవలెను. లేదా స్వదేశీ బట్టలను కట్టవలెను. ఈరీతిగా నవుకరులను పోషితులను గూడ బోధింపవలెను” అని వారతీర్మానించిరి. (ప్ర. పో.)

ఆంధ్ర నాయకులను

అరెస్టు చేయుట

గాంధీమహాత్ముని ప్రకటన

కరాచి, ఏప్రిల్ 24:—దేశమునందంతట సత్యాగ్రహ ప్రధాన నాయకులను వందలకొలదిగ అరెస్టుచేసి శిక్ష వేయుచున్న వార్తలను వినుచున్న కొలదియును మహాత్మునకు సంతోషము మరింత అధికమగుచున్నది.

నేడు ఉదయమున మహాత్ముడు ఉత్తరములకు ప్రత్యుత్తరములను వ్రాయించుచుండగా వెల్లితిని. అప్పటి కింకను మహాత్ముడు వార్తాపత్రికలను చదువలేదు.

ప్రకాశం, డాక్టర్ పట్టాభిగార్లు మున్నగు ఆంధ్ర నాయకులను చాలమందిని అరెస్టుచేసిరి. నేను మహాత్ముని కరించితిని. మహాత్ముడు పకపకవచ్చుచు “అవును, ప్రధాన నాయకుల నందరిని పట్టి బంధించుచున్నారు. వెళ్ళి వందలమందిని బంధించిరి” అని మహాత్ముడు మరల నన్ను చూచి మరింత కిగ్గరగా నవ్వెను.

“పత్రికావిభాగముల మిమ్ముల నెవరిని దొరతనమువారు అరెస్టుచేయరు.” అని నుడివెను.

“మిమ్ములను గూడ వారివుడు అరెస్టు చేయునట్లు కనబడదు” అని నే నంటిని.

“అవును నేనుగూడ పత్రికా నిర్వాహకుడనేకాదా, మనమందరమును బయటనే యుంచుము.” అని మహాత్ముడు నుడివెను.

పిమ్మట మహాత్ముడు దినపత్రికలను తిరుగవేసెను.

అనంతరము రానులో పన్నుల నిరాకరణమును గూర్చిన ప్రస్తావనకలిగినది. “వారు పన్నుల నిరాకరణ ప్రారంభించినచో నేనందుల కథ్యంతరమును కలిగించుట పాడిగాదు. వారు నా అనుమతిని కోరిరి. కాన నేనునుమతి నిచ్చితిని. కాని వారే దానిని కొనసాగింపవలెను. అందులకు వారు సిద్ధముగానున్నచో వారు కొనసాగింపవచ్చు” అని మహాత్ముడు నుడివెను.

రేపు మహాత్ముడు ప వారు ఆను గ్రామమునకు వెళ్లును. ఎల్లండి బుల్డురు మండలమున మహాత్మునకు పని పూర్తిగా నున్నది. (హిం. స్వ. వి.)

మెచ్చబజారు బాంబుకేసు

నిందితులదస్థితి

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 24:—ఆహార నిరసనపక్ష నవలంబించి యున్న మెచ్చబజారు బాంబుకేసు ఖైదీలు నేటిదినము అరి పైవలు ట్రైలునలు వారి ఎదుటకు డోలీలలో తీసికొనిరాబడిరి. 12 గంటలకు 9 మంది డోలీలలో తీసికొనిరాబడిరి. 2 గంటలకు 14 మంది కుర్చీలమీద తీసికొనిరాబడిరి. వీరు నిలువలేక యుండిరి. నిందితులు సగము ప్రాణముతో నున్నపుడు కేసు విచారణ జరుపుట అమానుష మని నిందితులపక్షపు వకీళ్లు చెప్పిరి. నిందితులస్థితి విచారము కలుగజేయుచున్న దనియు అందుచే విచారణకు వాయిదావేయవలయునని పబ్లిక్ ప్రాసీక్యూటరు గారుగూడ కోరిరి. విచారణ మే 4 వ తేదీకి వాయిదా వేయబడెను. (ప్ర. పో.)

పోలీంగనల్లూరు సత్యాగ్రహము

24వ తేదీన గ్రామస్థులు పెద్దసభకేసిరి. చాలగ్రామముల వారు యాసభకువచ్చిరి. రేపుసత్యాగ్రహము కొందరు సముద్ర తీరమునకుపోయి ఉప్పుతేనెదరు. ఎండబాగుగా లేనందున ఇదివరకు నీరుపెట్టిన మళ్లలో త్వరగ ఉప్పుతయారు కాలేదు.

ఇతరచోట్లవలెనే యిటగూడ పోలీసువారు కొట్టుచున్నారు. సభకువచ్చినందుకే వి. ఆర్.గం అనువాని కొట్టిరి. వారాయనాస్వామి అనువాని తిట్టి చెవరించిరి. మారియప్పముదల్యూరు అనువానిని సభకు రాకుండ అడ్డుపెట్టిరి. ప్రజలు చాల ఉద్రేకము జెందియున్నారుగాని సత్యాగ్రహము కాంతి నెలకొల్పుచున్నది. గ్రామముననునకు ఫిర్యాదు చేయుచున్నారు.

మదరాసు నుండి మరియొకరుగూ వాలంటీరులు వచ్చిరి.

వల్లభాయిగారిని ఎరవాడకు

మార్చుట

88 మందిని సబర్కల్లీనుండి ఎరవాడకు పంపి వేయుట అహమదాబాదు, ఏప్రిల్ 24:—సబర్కల్లీ చెరసాలలో నున్న శ్రీ వల్ల భాయి పట్టేగారిని మరి 87 మంది రాజకీయ ఖైదీలును ఎరవాడ చెరసాలకు పంపివేసిరి.

బెంగాలు ఆర్డినెన్సును నిరసించుట

అహమదాబాదు మునిసిపాలిటీవారు బెంగాలు ఆర్డినెన్సును నిరసించిరి. (ప్ర. పో.)

సంయుక్త రాష్ట్రములు

లక్నోలో విదేశవస్త్రముల పికెటింగు

లక్నో, ఏప్రిల్ 24:—ఇట చాలమంది వలంబీయులు విదేశవస్త్రముల దుకాణములవద్ద పికెటింగు ప్రారంభించిరి. ప్రతిదినమును పికెటింగు జరుగుచున్నది. వందలకొలది స్త్రీలు వలంబీయులుగా చేరిరి. ఇంతవరకును సత్యాగ్రహుల నెవరిని అరెస్టు చేయలేదు. (ప్ర. పో.)

మహాత్ముడు పనారు వెళ్లుట

అలనదులో సత్యాగ్రహము

జులూరు, ఏప్రిల్ 15—నేడు ఉదయమున మహాత్ముడు కరాచీనుండి పనారుకు బయలు దేరెను. దారిలో ప్రతి గ్రామమువద్దను ప్రజలు మహాత్మునకు స్వాగత మొసగిరి.

అలనదులో 18 మంది వలంబీయులు సత్యాగ్రహ మొనరించు చున్నారు. అచటికి 4 మైళ్లదూరమునందున్న చవర కమ్మకు వెళ్లి అచట వారువుప్పు తీసెదరు. చుట్టుపట్ల గ్రామముల నుండి వందలకొలది స్త్రీలును పురుషులునుగూడ నవటికి వచ్చెదరు. సాల్పు ఉద్యోగులు 3-4 మందిగూడ వెళ్లెదరు. అపుడు వలంబీయులలో 3,4 మంది వుప్పును కాపాడెదరు. ఆ వుద్యోగులేమియు చేయుటలేదు. (అ. పో.)

అమృతసర సత్యాగ్రహము

మోటారుడ్రైవర్ల బహిష్కరణదీక్ష

అమృతసరు, ఏప్రిల్ 23:—ఇటీవల జస్టిస్రెలాలు నైహూగానికి శిక్షవిధించినందులకై జరుపబడిన మార్గామునందు బోక్సముకలుగజేసికొనిరను కారణమున 15 మోటారుడ్రైవరుల లై సెన్సులు రద్దుచేయబడెను.

అందువల్ల అమృతసరులోని మోటారుడ్రైవర్లు యీ క్రిందిరీతిగా తీర్మానించుకొనిరి. డ్రైవర్లకు వ్యతిరేకముగా సాత్యమిచ్చియుండిన మ్యునిసిపలు ఉద్యోగిగలను సంఘబహిష్కరము చేయవలెను. గవర్న మెంటు నవుకరును ఎవడునుగూడ బండివాడుగ లేటు చెల్లించకుండా బస్సులో ఎక్కించుకొనకూడదు (8) మోటారు డ్రైవరులందరు యీ యుద్యమమందు జేరవలెను. (ప్ర. పో.)

భగత్ సింగ్ తండ్రి

లూథియానా, ఏప్రిల్ 28:—భగత్ సింగ్ తండ్రిగారగు సర్దార్ కిషన్ సింగుగారు జామీన్పై నిన్న విడుదలచేయబడిరి. (ప్ర. పో.)

పిషావరు, ఏప్రిల్ 25:—కోహాల్ చర్యద్దా మండలములలోగూడ అల్లరులు ప్రారంభమైనదియు సెన్సము శ్రీ ప్రాంతములందు చరించుచున్నవనియు వార్తలు తెలియుచున్నవి. (ప్ర. పో.)

పహించ నాకావరణ కాన్త్రజ్ఞాదు.

తూర్పుగోదావరి

నాయకుల ఆశయము

(స్వకీయవిలేఖరి)

వివరణ

కాకినాడ, ఏప్రిల్ 20:— నిన్న ప్రాతఃకాలముననే సుమారు 150 మంది శాంతిసైనికులతో పట్టణమున నగరసంక్రమణ జరిగెను. శ్రీబలుసు సాంబమూర్తిగారు మున్నగు నాయకులు ముందునడచిరి. 7 గంటలకు సరికి శాంతిదళము బంగారువారి సత్రం కిరీముకద్దకు చేరెను. ప్రాతః జరుగఁచుండి యీక అందఱును విడిపోవు సమయమున పోలీసువారు శారంట్లను తీసుకువచ్చిరి. రెండు మోటారులలోలలో ముఖములు మొదలగు సన్నాహముల గలిగిన రిజర్వుపోలీసు సుమారు 20 వంది పెద్దఉద్యోగములతో వచ్చిరి. శ్రీ బలుసు సాంబమూర్తిగారికిని, శ్రీ వెన్నేటి సత్యనారాయణగారికిని, శ్రీ బ్రహ్మజోగ్గూరు సుబ్రహ్మణ్యంగారికిని, శ్రీకా వెంకట్రావుగారికిని వారంట్ల నోటిసులిచ్చిరి. తరువాత వారిని లారీలో నెక్కించుకొని కలెక్టరు ఆఫీసునకు గొనిపోయిరి. సుమారుక వందమంది పోలీసుజవానులు సార్వంట్లు ఉద్యోగములు కాపలా యొంది ఎవరిని లోనికి రానివ్వలేదు.

నాయకుల బట్టుకొని రనువార్ల ఒక తుణులులోనే పట్టణముంతయు వ్యాపించెను. మనుష్యులు ప్రతివైపుననుండి బిలిబిల పరుచుచువచ్చిరి. బజారు యావత్తును మాసివేయబడినది. చివరకు కిక్కిరుకొలుముగాని, కాఫీహోటలుగాని, కూరల మార్కెటుగాని ఏదయు తెరవియ్యుండలేదు. నాయకుల యెడల అవ్యాజ్యభక్తి గౌరవములు ప్రసన్నుట మయ్యెను.

కలెక్టరు ఆఫీసుమేడపైని జిల్లా కలెక్టరు ఉండేకడనడి పించుచుండెను. క్రిందను కాకినాడ సబ్ డివిజనల్ మేజిస్ట్రేటు జి. సుబ్బారెడ్డిగారు 8 గంటలకు కోర్టును ప్రారంభించిరి. ప్రెస్ రిపోర్టర్ల నిధర్మము మాత్రమేలోనికిరావచ్చిరి. నివస మేజిస్ట్రేటు మండపాకరంగయ్య, యల్లాజోగ్గూరు వెంకటేశ్వర్లు, మొదలకంటి తిరుమలరావు, దువ్వూరి రామసోమయాజులు, వేదాంతం వెంకటకృష్ణయ్య, పుష్పలూరి గోపాలకృష్ణగార్లు కమలాదేవి, సాంబమూర్తిగారి భార్య మున్నగుస్త్రీలును క్రమక్రమముగా లోనికి రానిచ్చిరి. నిత్యునిది జరిపినట్లు కేసులు నడిపించ బడినవి. మొదట స్కాముమూర్తిగారిని తరువాత సత్యనారాయణగారిని, తరువాత సుబ్రహ్మణ్యంగారిని తరువాత వెంకట్రావుగారిని లోనికి రావించి వారి మీది కేసులను సముచితముగా మేజిస్ట్రేటు విచారించెను. నాలుగుకేసులలోను ప్రాసిక్యూషన్ సాక్షులు ఒకరే. ప్రథమసాక్షి మార్కండేయ సబ్ ఇన్స్పెక్టరు కె. శ్రీనివాసరావుగారు. రెండవసాక్షి కాకినాడ నె 1 రు రెండు పోలీసు సబ్ ఇన్స్పెక్టరు. మూడవసాక్షి సాల్టు అసిస్టెంటు ఇన్స్పెక్టరు రోడ్ గారు. నలుగురు మద్రాసుయాలసు విచారణలో కుర్చీలలో కూర్చుండిరి.

శ్రీ సాంబమూర్తిగారిపై కేసు

8 గం. 10 ని. లకు శ్రీబలుసు సాంబమూర్తిగారిని పోలీసులు తీసుకువచ్చి కోర్టులో హాజరుపెట్టిరి. ఆయన తన మీతము నలంకరించిన తరువాత ప్రథమసాక్షి శ్రీనివాసరావు గారిని విచారించిరి. యీనెల 14 తేదీని, 15 తేదీని మైదానైంకలచలపతి పురమండలమున జరిగిన బహిరంగసభలకు ఇత సాంబమూర్తిగారి ఉపన్యాసముల స్పష్టరేఖనమున తీసికొంటి నని చెప్పిరి. తిరుగ తెలుగులో వ్రాసియిచ్చిన కాగితములు కోర్టులో దాఖలు చేయబడినవి. 14 వ తేదీని జరిగిన సభలో 500 గులపైగాను రెండవదినమునసభలో సుమారు 800 గులమందిని జనముండెనని సాక్షి చెప్పెను.

14 వ తేదీని యివ్వబడిన ఉపన్యాసములోని యీక్రింది భాగము సాక్షిచే వినిపించబడినది:—

“కేవలము బ్రిటిష్ ప్రభుత్వము వుండవలెనని వారి అభిప్రాయం. బ్రిటిష్ ప్రభుత్వము యీసంవత్సరాంతములోపల ఖండితముగా అంతముంతుందని నేను గట్టిగా చెప్పుచున్నాను. షిటువంటి రాజ్యపద్ధతి లేకుండా చేస్తున్నాను. ప్రతి వారికి పలుకుపడి వుండేటటువంటి ప్రజారాజ్య సంస్థాపన చేయిస్తాను. రిపబ్లిక్ స్థాపనచేయిస్తాను.”

15 వ తేదీ ఉపన్యాసములోని క్రింది భాగము సాక్షిచే చదువబడినది.

“ఒకవారంలోపల మనకి ప్రభుత్వానికి సంఘర్షణ రాక తప్పదు. అటువంటి సంఘర్షణ కాకినాడలో వచ్చేట్లు యేర్పాట్లు చేసికొన్నాము. కాకినాడ యజ్ఞభూమిక్రింద మార్చి వేస్తాము. వారు దొర్లనగం సంకల్పిస్తే మనము బదులు చెప్ప తాము.” “సాంబమూర్తికి కావలసిన దేమిటి? ఎంతసేపు యీ బ్రిటిష్ ప్రభుత్వనాశము, కాసనోల్లంపునం, కాసనంధిక్కిరిం చడం యీ ప్రభుత్వాన్ని అంతరింపజేసి ప్రజారాజ్యసంస్థాపన

‘ఆనంద’ వచన గ్రంథరత్నమాలా

శ్రీ మదాంధ్ర మహాభారతము

చక్కనికైతితో, సుందరమైన పటములతో నున్నది

	రు. అ. పై.
ఆదిపర్వము 3 సంపుటములు	4 0 0
సభాపర్వము 1 ”	1 8 0
విరాటపర్వము 1 ”	1 6 0
ఉద్యోగపర్వము 2 ”	2 12 0
శాంతిపర్వము 6 ”	7 4 0

ఇతరసంపుటములు క్రమముగా వెలువడును. కలయువారికి ఇతరపుస్తకములపట్టి పంపెదము.

ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అందు కో. ఆనంద ముద్రణాలయము, మద్రాసు.

“బంగారు, వెండి, మణులచే పొదగబడిన నగలకొరకు” క్రిందవారియెద్దకు వెళ్లుడు.

క ర మ్ చ ం ద్ చా బిల్ దా న్

175, చైనాబజారురోడ్డు మద్రాసు.

కోరినవారికి క్యాటలాగు ఉచితముగ పంపబడును.

ఏషియనుఇన్సూరెన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్.

బొంబాయి 1910 సం॥లో స్థాపితము.

ఆంగ్లదేశమున, ప్రతిజిల్లాలోను, పట్టణములోను, సమగ్రముగా ఏజెంట్లు కావలసియున్నారు. ఇని గ్యారంటీ చేయువారికి మంచి కమిషను లేక జీతము లివ్వబడును—1928-వ సంవత్సరాంతమున పాలసీదారులకు రు. 1000 లకు రు. 36 లు లాభం పంచిపెట్టబడినది.

ఎ. ర. ములమిచెంటువానే య్రుడు.

మేనేజరు—బ్రాంచి గుంటూరు లేక విజయనగరం.

సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య ప్రతిష్ఠాపన చేయడమే సాంబమూర్తిగారి దీక్ష.”

“ఆసమయములో ఉపన్యాసమును ఏకీకంగా నుండేట అని ప్రాసిక్యూటరు ఇన్స్పెక్టరు రామచంద్రరావు నాయుడుగారు సాక్షిని అడిగిరి.

“సభ్యులను నిలిపివేయుట నచ్చునట్లు చేప్పే ఉపన్యాస ము” అని సాక్షి బదులు చెప్పెను.

ప్రశ్న.—ఆయన ఉపన్యాసమునల్ల ఎత్తి నచ్చుటాటు కలిగెనా?

సాక్షి.—చాలామంది ఆయన అభిప్రాయములు ఉద్దేశములతో ఏకీభవించినట్లును, ఆయనతో నడిచేటట్లును కనిపించెను.

ప్రశ్న.—అమోఘముగా రోజుసభలు జరుగుతమని ఏమై నా సంజ్ఞలదా?

సాక్షి.—ఆవురండి—ప్రతిరోజున మీటింగులు జరుగు తమనియు, రోజూ అట్లు చెప్పుచుండుటయు వారు ప్రకటించుచుండిరి. సభకు బాగా చాలమంది రావడముచేయింకను చాలమంది రావలసినదని చెప్పినారు. సభకువచ్చినవారు కొంతవరకు ఉండేవలెరి. ధనమిచ్చి యితర విరాళములు యిచ్చి ఉండుటవలనను, విదేశీవస్త్ర దహనపు నుంట్లలో విదేశీవస్త్రములు పారవేయుటవలనను జనులలో ఉద్దేశ ముండినట్లు కనిపించెను.

గౌరవనూనకపు చిరువస్త్రతో తమను సాక్షిని పరీక్షించు తురానుని మేజిస్ట్రేటు అనుగగ పరీక్షించనని సాంబమూర్తి గారు లేచి చెప్పిరి.

రెండవసాక్షి

రెండవసాక్షి పోలీసు సబ్ ఇన్స్పెక్టరు సుబ్బారావు గారు తాను సదకు సభలకు వచ్చినట్లును, చాన్సిటీటు తానుఇచ్చి నట్లును, మొదటిసాక్షి మార్కండేయ నోట్సు తీసుకొన్నట్లును తెలుగున వ్రాయబడిన కాగితములు తాను దూచినట్లును చెప్పి నట్లును సభలో జరిగిన యథార్థానికి ఉండినట్లును చెప్పెను.

ప్రశ్న.—ఎంతమంది మొదట సభలో నుండిరి?

సాక్షి—500 మంది.

ప్రశ్న.—రెండవరోజున?

సాక్షి—రెండవరోజున కూడ 500.

ప్రశ్న.—500 లేనా?

సాక్షి—500 అంతకంటె ఎక్కువగాను ఉందరు.

ప్రశ్న.—ఆయన ఉపన్యాస మెట్లుండెను?

సాక్షి—ఆయన ఉపన్యాసము ఉద్దేశము పుట్టించెను. అది నా అభిప్రాయము.

ప్రశ్న.—ఆయన రోజులలోను ఉద్దేశ ముండెనా?

సాక్షి—ఉద్దేశములేదు. (తిరుగ) ఉద్దేశము ఉండెడి గట్టిగా ఉత్సాహపు ధ్యములు కేవల మూలమున ఉద్దేశముండి నట్లు కనిపించెను.

మేజిస్ట్రేటు—ఆయన రోజులను ఎక్కువ ఉద్దేశ ముండెను. సభ్యుల చప్పట్లను (cheers-జయధ్వనులు) ను ఉద్దేశముండినట్లు గ్రహించినాను. సాక్షి అంగీకరించెను.

ప్రశ్న.—ఇంకను మీరేమైన గుర్తించితిరా?

సాక్షి.—ప్రభుత్వముమీద ద్వేషము విరోధము (అం దరును పక్కననవ్వరి) (సాక్షియొక్క మాటలు సరిగా వినిపించ లేదు.)

మేజిస్ట్రేటు—మిమ్ములనేకో అనడమున్న సంగతి యిక్కడ చెప్పవలసినదికాదు. రేపటినుండి ఉద్దేశమునునని ఏమైన గుర్తుగలదా?

సాక్షి.—కొను కలరు. రోజున్న సభలు జరుగుతమని, వచ్చినవారు ఎక్కువధనము పట్టుకురమన్నది.

మేజిస్ట్రేటు—సాక్షియొక్క భావమును ఇట్లులేచెను. ఇంకను రోజున్న సభలు జరుగుతమని ప్రకటించిరనియు, సభ లకు చాలమంది విస్తూండవలెనని ప్రకటించిరనియు, ఎక్కువ ధనమును విరాళములను యిస్తూండవలసినదని అడిగినదియు.

మరియొక ప్రశ్నకు సాక్షి—ఈ సంవత్సరాంతములో పల బ్రిటిష్ ప్రభుత్వము నిశ్చయముగా పోవునని నేను ధ్రువ ముగా చెప్పుచును అని ముద్దాయి ఉపన్యాసములో చెప్పినట్లు అంగీకరించెను.

ప్రశ్న.—ఇ. ప్రశ్నకు సాక్షి—కాసనములను ఉల్లంఘించ వలసినదని—ముఖ్యముగా ఉత్సాహమును ఉల్లంఘించవలెనని ఆయన ప్రచారము చేస్తున్నారు.

ప్రశ్న.—ఇ.—కాసనమును ఉల్లంఘించడములో ఏమైన జరిగినదా?

సాక్షి—కొను అందే—చొల్లంగిలో తెనెన్ను లే పుండా ఉత్సాహము చేసిరి.

మేజిస్ట్రేటు సాంబమూర్తిగారితో—సాక్షిని ప్రశ్నిం చురా.

సాక్షి లేను.

మూడవసారి

గురజానపల్లి సాట్టు అసిస్టెంటు ఇన్స్పెక్టరు రోడ్ గారు టైలరుతో ప్రమాదముచేసి సాక్ష్యముచేప్పెను.

నేను ముద్దాయిని ఎరుగదును- అని చిరునవ్వుతో ముద్దాయిని చూచుచున్నాను. సాంబమూర్తిగారు చిరు నవ్వుపెట్టిరి.

తన అనుచరులతో గురజానపల్లిలో ముద్దాయి ఉపన్యసింపెను. ఏలేదీనో చెప్పలేను. సుమారు నాలుగుగంటల క్రిందట జరిగియుండవచ్చును. వారిష్టముచేసినట్లు ఉప్పును పన్ను చెల్లించకండా తయారుచేసికొనవలసిన ననియు స్వేచ్ఛగా ఉప్పు పట్టుకు వెళ్లినదనియు ముద్దాయి చెప్పెను. అని సాక్షిచేప్పెను.

మేజిస్ట్రేటు-మీరును ఉపన్యాససారాంశ మేమి?

సాక్షి-ప్రభువరముగా, ఉప్పుపన్ను అన్యాయ మనియు, లై సెన్సుకుంటే తాను(ముద్దాయి) చెప్పినరీతిని పోవలె ననియు, వారియిష్టము నచ్చినట్లు పన్ను తయారుచేసికొనవలె ననియు, ఉప్పునీళ్లు కాచి ఉప్పు చేసికొనవలసినదనియు, చొల్లంగి సముద్రమువద్ద ఒక కార్ఖానాకట్టి ఉప్పు తయారుచేస్తూ న్నారనియు, మీరందఱును అదరీతిగా చేయవలసినదనియు, గవర్నమెంటు మిమ్ములను మట్టుకొనవలసియు, ఎందుచేతనంటే మిమ్ములను చూస్తే వారికి భయమనియు.

మే-ఉపన్యాసముల కలిగిన ఫలిత మేమి?

సాక్షి-అయిన ఉపన్యాసముల లై సెన్సుకుంటేలో చలనము కలిగినది. ఆయనసిద్ధాంతము విషయముగా పరిణామించెను.

సాంబమూర్తిగారు క్రాసుపరీక్ష చేయమనిరి.

మే-మీవృత్తి యేమి?

సాక్షి-రీపబ్లికన్ ప్రాపగాండా.

మే-నయస్స?

సాక్షి-44.

మే-మీపైఠావచ్చిన సాక్ష్యమునకు ఏమి చెప్పదలసా. ఏమీలేదు.

మే-“నేనేమీ చెప్పడంలేదు” అనియేనా?

సాక్షి-గారు అంగీకారమును నూచించిరి.

మే-సాక్షులున్నారా?

సాక్షి-లేదు.

ముద్దాయి టైలుమెంటు కాగితములో సాంబమూర్తి గారిని సంకెత్తుపెట్టు వలసినదగా నిరూపించిరి. సాంబమూర్తిగారు కలమును ఆందుకొని సంకెత్తుచేయవలసిన ఆగత్యము లేదని కాగితమును కలమును గునుస్తా కిచ్చినచిరి.

మే-ముద్దాయి సంకెత్తు చేయననెను. అనితెలుపనా?

ప్రొ. ఇ. ముద్దాయి సంకెత్తు చేయట చాలము అల్పము అని వాదించబోయెను.

యల్లాజోన్సుల వెంకటేశ్వర్లుగారు (శ్రీధరు)-ముద్దాయిని సంకెత్తు చేయవలసినదని మీరు నిర్ణయించలేదు. మీ లాలో ఎక్కడ సంకెత్తు తప్పక చేయవలసినది లేదు. ముద్దాయి కోర్టు ప్రాసీడింగ్స్ లో ఎట్టిజోక్యము కలుగజేసికొనడు గావున సంకెత్తు చేయనంటున్నాడు.

మేజిస్ట్రేటు టైలుమెంటును చదివి ముద్దాయి అంగీకారమును పొందెరి.

సాంబమూర్తిగారిచై ప్రసక్తి చూచి, తమకు 12 గంటలకు వచ్చినట్లుంటే ఆప్పుడు తీర్పు ఉత్తరువు యిచ్చెను. భోజనంచేసి వస్తారా? అని మేజిస్ట్రేటు ప్రియవైన ఆదారముతో నడిగిరి. సాంబమూర్తిగారు అంగీకార నూచనమును యిచ్చుచు ఎట్లు చేయవలసి ఉంటే అట్లే చేసెదను. మీరు జామీను యిస్తారా? అని మేజిస్ట్రేటు అడిగెను. లేదు, ఇన్వెన్సి దిటవుగా బయలు చెప్పిరి. భోజనమేర్పాటు ఏమిచేసెదరు అని మేజిస్ట్రేటు ఎవరిని ఉద్దేశించుకండా అనెను.

యల్లాజోన్సుల వెంకటేశ్వర్లుగారు భోజన మెవ్వరముగానైనను ఏర్పాటుచేసెద మనియు, కాని కోర్టువారి యిష్టమైనట్లుంటే జామీను ప్రత్యక్ష వ్రాయనక్కర లేకుండానే మాటనక్కము చొప్పున సాంబమూర్తి గారిని పంపించు వచ్చునని అనెరి. కాని మేజిస్ట్రేటు జామీనుప్రత్యక్ష లేనిదే చేయలేమనిరి. కోర్టు సర్పాంట్లలోనే ముగ్గురు ఉండుటకు ఏర్పరచిరి. అప్పటికి 9-20 గంటలైనది.

శ్రీ వెన్నెటి సత్యనారాయణగారిపై నేరము

గం 9-10 లకు విచారణ ప్రారంభమయ్యెను. సాక్షులందఱు సవిన్ స్పెక్టరు మొదటిసాక్షి. తన సాక్ష్యములో సత్యనారాయణగారు కాకినాడ వెంటటలపతి బొనుహాలులో జరిగిన ఏప్రిల్ 5-వతేదీ 17-వతేదీల సలభులలో మాట్లాడినయెను, ఆ ఉపన్యాసములు తనచే వ్రాయబడెననియు చెప్పెను. అందరి భాగములు కోర్టులో చాఖలు చేయబడినది.

5వ తేదీ సభలో చెప్పిన ఉపన్యాసమునందు ఈక్రింది భాగము అభ్యంతరములైనవిగా చూపించబడెను.

“నేను మహాత్మునియొక్క శక్తి బలము ఇదంతా చూస్తే ఈబ్రిటిషు రాజ్యముంతా గజగజలాడుతూన్నది. మహాత్ముడు బయలుదేరి ఇప్పటికి 21 రోజులయినప్పటికి ఆయనను ఆరెట్టు చేయడమునకు ఈప్రభుత్వమునకు ధైర్యము లేకపోయి

నది. మహాత్ముని యొక్క కార్యక్రమము అణగారినదానికి వానికి మీలులేక పోతున్నది. మహాత్ముని సంగతి అట్లుంచుకొని ఈనిరంకురప్రభుత్వానికి అస్పదమగునూడా చూచి భయపడేసితిమిగాడా నచ్చింది!

17 వతేదీ సభలోని ఉపన్యాసభాగములు:-“నేటికి పక్షము రోజు లయినది. ఇక్కడ ఉప్పు తయారు చేయడం ప్రారంభించాం. ఒక ఉప్పుతయారుచేయడమే కాదు, ఇక్కడ శాంతినిరములలో వుండేటటువంటి శాంతినిరములందఱు ప్రభుత్వముయొక్క అన్ని శాసనములను కూడ భగ్గుము చేసారని నేను చెప్పగలను. ‘మా కొద్దీ తెల్లదొరతనము’ అని నిషేధించబడిన పాట బహిరంగముగా అత్యుత్సాహముతో ప్రతిరోజు కూడ పాడుతూవుంటే ప్రభుత్వోద్యోగములు తెలిసికోవండా ఎట్లా వుంటారు?

“ఇక ఉప్పుశాసనము లేదనేట్లుగా దానిని భగ్గుముచేయుటయేగాక యీ ప్రభుత్వముయొక్క తతిమాశాసనాలన్నిటిని కూడ భూరిగా భగ్గుంచెస్తే లాఆర్డరులేదానికి కస్టోడియన్ అనికేసు పెట్టుకొన్నటువంటి బ్రిటిష్ ప్రభుత్వము యేమి చేయలేక తమ లాఆర్డర్స్ నే భగ్గుముచేయుటకు కంకణము కట్టుకొని కూర్చున్నారన్నారు.”

సాక్ష్యములో నిట్లుచెప్పిరి. 5 వతేదీ సభలో సుమారు 500 జన మండెరి. 17 వ తేదీ సభలో 2000 మంది ఉండెరి. (తక్కువసంఖ్య చెప్పినానవికాబోలును ముద్దాయియను ఇదెరులను నవ్వుకొనిరి). ముద్దాయి నచ్చేటట్లు మాట్లాడి సభ్యులను తమవెనకను తీసుకొని పోవువారు. అన్నిరకములవారు, వర్తకులు, వరులకున్నవారు, చదువుకొనివారు సభలకువచ్చిరి. సభ్యులు ఉండ్రేకపూరితులైరి. అయిన అభిప్రాయాలతో ఏకీభవించిరి. సాక్షులు, వివాళములు, ఆహారపదార్థములు యిచ్చుట వల్లను విదేశీన ప్రముఖులందులలో బట్టలు పడవేయటవల్లను (వజలలో ఉండ్రేకము వుట్టినట్లు కనిపించెను. కోజున్ను మీటింగులు జరుపవలసిన ముద్దాయి ప్రకటించెను. కోర్టువిచారణలో ఏమియు పోల్చిన నని సత్యనారాయణగారు కోర్టునాకి చెప్పిరి. రెండవసాక్షి పోలీసు సబుఇన్స్పెక్టరు సమర్థు సభకు తాను కూడ వెళ్లినట్లు చూచినట్లు మొదలగు మామూలు విచారములు తెలియజేసెను.

మేజిస్ట్రేటు-మీరు సాక్షులను పరీక్షింతురా? సత్య-ప్రాసీడింగ్స్ లో ఎట్లుజోక్యమును కలుగజేసికొననని యిదివరకే చెప్పియున్నాను.

మే. (చంద్రహాసమహతో)-ఇది కోర్టుయొక్క విధి.

మూడవసారి

సాట్టు అసిస్టెంటు ఇన్స్పెక్టరు రోడ్ గారిని ప్రాసీక్యూటెండు యిన్స్పెక్టరు “మీరు ముద్దాయిని ఎరుగనురా” అని అడిగెను.

సాక్షి-నాకు తెలియను. శాసనోల్లంఘన ప్రచారములో కాకినాడలో వెంకటాద్రి చూచియుంటిని.

(ముద్దాయి రెగ్గినవారును నవ్విరి. ఉభయంలకు పరిగయములేనట్లు ఆనవ్యక్తం కనిపించెను.)

ప్రొ. ఇ.-అనగా ఎక్కడ? యింకను ఎక్కడ చూచినారు?

సాక్షి.-ఒకసారి గురజానపల్లిలోను ఒకసారి పెనుగురులోను.

ప్రొ. ఇ.-అయినవచ్చి ఏమి చేసెను?

సాక్షి.-ఉపన్యాసములు యిచ్చెను.

ప్రొ. ఇ.-సభకు ఏమాత్రం మంది వచ్చిరి?

సాక్షి.-బులుసు సాంబమూర్తి వచ్చినసభకు వచ్చినంతమంది జనమండెరి.

ప్రొ. ఇ.-దేనిని గురించి చెప్పిరి?

సాక్షి.-ఉప్పుశాసనములను గురించి.

ప్రొ. ఇ.-ఏమి చెప్పినారు?

సాక్షి.-దూర్బాటి యివ్వకుండా ఉప్పుతీసికొనవలసినదనియు, ఎప్పుడు ఎక్కడ యిష్టమైతే ఆప్పుడు అక్కడ నారు ఉప్పు చేసికొనగలరనియు, వారిని చూచి బ్రిటిష్ ప్రభుత్వము భయపడినది గనుక వారిని ఏమీ ప్రభుత్వమువారు చేయలేరనియు.

ప్రొ. ఇ.-ఉపన్యాసభోగణి ఎట్లుండెను.

సాక్షి.-ఉపన్యాసము గవర్నమెంటు నెడల నిండ, ద్వేషము వుట్టించినది.

మేజిస్ట్రేటుకు సమాధానముగా సాక్షి-గురజానపల్లి పెనుగురురు భాగ్యకృతులలో పనిచేయు లై సెన్సువార్లపై ఫలితములు కనిపించెను. పూర్వపురాణి ఉపన్యాసములనుగలగండరగోళము రాకుండా బాగ్రత్రపడుటకు నేను పోలీసును తీసుకు వెళ్లాలనిపించెను. నాకువచ్చిన సంచాయిషీమీద నేనీ బాగ్రత్రపడవలసినదని.

తరుగ మేజిస్ట్రేటు స్పష్టతకు అడిగినప్రశ్న మీదట సాక్షి యిట్లు చెప్పెను. అనుమానమునకు కారణము లుండుటచేత ముట్టడికి (raid) సాధ్యములేకుండ జిల్లా మేజిస్ట్రేటును పోలీసురక్షణ ను నేను కోరవలసి వచ్చెను.

మేజిస్ట్రేటు సత్యనారాయణ గారితో “ఏమయిన క్రాస్ చేసెనరా” అని అడిగిరి.

సత్య.-నేను ఏమియు జోక్యము కలుగజేసికొనవలసినది లేదు. కాని ప్రజలకు తెలిసేందుకు గాను నేను చెప్పన చేయనగా - నేను అరెండు గ్రామములలో ఏసమావేశములో గా మాట్లాడినట్లు చెప్పట పూర్తిగా చెప్పాలనిచెప్పిన అబద్ధత. (absolutely a deliberate false statement) మేజిస్ట్రేటు తీర్పుప్రాసీదనుటనిమి త్రై:-సత్యనారాయణగారు మీరు కొంచెం చెప్పండి.

సత్య:-కోర్టుకు సమాధానము చేయవలదుకొనలేదు.

మే|| మీరు చెప్పినదానికి యిదేనా తర్జుమా? ఏవిధమైన తోడ్పాటును యీకోర్టుకు చేయలేను.

సత్యనారాయణగారు అంగీకారమును నూచించుచు “అందరకును నేను తెలియజేయున చేయంటే ఆఖరి సాక్షియొక్క సలహాయికి సంపూర్ణంగా చెప్పాలని చెప్పిన అబద్ధతమాట.

మేజిస్ట్రేటు తెలుగున చెప్పవలసిన దని అడుగుచు “చెప్పిన విషయమంతా పూర్తిగా అబద్ధము” అని అందించెను. సత్యనారాయణగారు తరువాత అందుకొనుచు నిట్లు తెలుగున చెప్పిరి. “గురజానపల్లిలో గాని యితర గ్రామములో గాని ఎన్నడను ఏవిధమైన మీటుంగు జరుపలేదు.”

మే. మీకు సాక్షులున్నారా?

సత్య|| నేను యీ కోర్టులో జోక్యము వుచ్చుకొను.

మే. కేసుతీర్మానము విషయము ఒంటిగంటకు చెప్పెదను.

గం 10-25 ని. లకు విచారణ ముగిసెను.

సుబ్రహ్మణ్యంగారిపై నేరము

మిమ్ములు, డాక్టరు బ్రహ్మజోన్సుల సుబ్రహ్మణ్యంగారి కేసువిచారణ ప్రారంభమయ్యెను. 1, 2 సాక్షులు యిదివరలో ముద్దాయిలకు చెప్పినట్లుగానే యీయన ఉపన్యాసములఫలితములువర్తరాచెప్పిరి. సుబ్రహ్మణ్యంగారు 17-4-30 తేదీని కాకినాడ నెండా వెంటటలపతి పురమందిరబహిరంగసభలో ఉపన్యసింపిరి చెప్పిరి. ఆయన ఉపన్యాసభాగములు అభ్యంతరములు అని చెప్పబడినవి. మొదటిసాక్షి సార్వభౌమ సబ్ ఇన్స్పెక్టరుచే దాఖలుచేయించిరి.

ఉపన్యాసములోని భాగములు:-

“మేము తప్పకుండా యీప్రభుత్వాన్ని నాశనముచేసి తీర్చుము”

“ఈ ప్రభుత్వముతో రాజీ యీరోజున ఒక్కపదవిని కలదు. నాకు యీ దేశమునుంచి లేచిపోయి విదేశీయులకు విదేశ పరిపాలకులయొక్క చిహ్నము యీ దేశములో ఏమిలేకపోవుటయే. ఆపదతిమిడనే రాజీ.”

మీ రెవరైనను చేరినను చేరకపోయినను యీ ప్రభుత్వ విధానమును అంతరింపజేయుటలో మా విద్యుక్తధర్మమును నెరవేర్చుటకు సిద్ధముగ ఉన్నామని మనవిచేయుచున్నాను.

“నేను మనవిచేసేది ఒక్కనారమురోజులలోపల యీ పుష్ప సత్యాగ్రహసమస్య పరిష్కారం కావలసిందే. లేదా మా ప్రాణములు అర్పించడం అనే దృఢ మైనటువంటి విధానముతో ఆసంకల్పముతో యీ రోజున శాంతినిరముల తమ మధ్యమున వచ్చియున్నాడు. వారు మీరు యిచ్చేటటువంటి స్వాగతమునకు కృతజ్ఞత చూపుచు తమరందఱు కూడ ఈ ధర్మసంరంభములో అధర్మనాశనమై మాకు తోడ్పడవలయునని కోరుచు యింతటితో విరమించుచున్నాను.”

రెండవసాక్షిని (పోలీసు సబ్ ఇన్స్పెక్టరు) ప్రశ్నింపగా ఆసభలో 2000 మంది యుండినట్లును ద్వేషమును పూరించుచు వచ్చునట్లు యివ్వబడిన ఉపన్యాసమనియు, ఉప్పుశాసనమును ఉల్లంఘించుటలో చురుగ్గ పాలుతీసికొనె ననయు, అన్ని శాసనములను ఉల్లంఘించవలసినదని ప్రకటించె ననియు, ఒక వారములో ముగ్గురు స్వరాజ్యప్రభుత్వము స్థాపిస్తాననియు సాక్షి చెప్పెను.

వారము రోజులలో స్వరాజ్య ప్రభుత్వమును స్థాపిస్తానన్నమాటలు ఉపన్యాసములో ఉన్నవాయని చూపించవలసినదని ప్రాసీక్యూటెండు యిన్స్పెక్టరు మేజిస్ట్రేటు అడిగెను. ఈరోజునుండి ఒకవారములో జేయలను పోవుతో ఆహుతియగుటయే లేక యీ బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమునకు స్వస్తి చెప్పబయో జరుగుతుంది అను ఆర్థము గల వాక్యమును ఉపన్యాసభాగము నుండి ప్రొ. ఇ. చదివి వినిపించెను.

ఇద్దరు సాక్షులను క్రాస్ చేయనని సుబ్రహ్మణ్యంగారు సమాధాన మిచ్చిరి.

సాట్టు అసిస్టెంటు ఇన్స్పెక్టరు తనసాక్ష్యములో నిట్లు చెప్పెను. చొల్లంగి గురజానపల్లి గ్రామములో మీటింగులు జరిగినవి. కొంత ఉండ్రేకము వుట్టించెను. కాకినాడలో కూడ అట్టిసభలు జరిగినవి. ప్రభుత్వమువారు బహుచెడ్డగా ఫలిత మిచ్చెను.

మే.-“చెడ్డగా” (badly) అనగా యేమి?
సాక్షి.-ప్రజలను ఉత్పాదనను యివ్వవలసి వారు ఉత్తమము చేయుచున్నారు.
మే.-మీటంబులు సాధారణముగా కూలీలకు చెంది వారి సామాన్యతకును సంబంధించినవియ?
సాక్షి.-అవును.
సాక్షి.-మయినపివప, తీర్పు బంటిగంటకు చెప్పినట్లు మేజిస్ట్రేటు అనెను.
మే.-మీరు సాక్షు లెవరైన నున్నారా?
సాక్షి.-ఎవ్వరను లేదు.
మే.-మీరెంతిగానే ఉన్నా? సా. రామయ్యగారు.
మే.-వృత్తి, సాక్షి - సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యస్థాపనము.
మే.-నయస్సు, సాక్షి. 38.
సాక్షి వాక్యాలుం కాగితముపై సంతకము చేయవలెను.
Xc. 11-15 ని. లయ్యెను.

కళా వెంకట్రావుగారిపై విచారణ
పిమ్మట కళా వెంకట్రావుగారిని లోనికి రప్పించిరి. సుబ్రహ్మణ్యంగారి కేసులోవలెనే సాక్షులు యివ్వబడెను.
17-4-30 తేదీని కాకినాడ టౌనుహాలులో యిచ్చిన ఉపన్యాసములోని ఆభ్యంతర మనబడు భాగములు ఎన్నిసార్లు చదివబడెను. ఈ క్రింద తెలుపబడెను.

“ప్రపంచములో యేదేశములో కూడా లేనటువంటి ఉత్పాదనను యీ పన్నును తిరస్కరించి యీ ప్రభుత్వవిధానాన్ని యీ పన్నుపన్నును పాతికేసిగోరికట్టి అనతికి పోతామని సంకల్పించి వచ్చియున్నాము. మేము ప్రతిజ్ఞలలో యీ పన్ను శాసనోల్లంఘనమును చేయు నడిపిగలము అమ్మతూ వందలకొలది సంపాదిస్తూముంటే యీ జిల్లాప్రభుత్వము వారు ఏమిచేయుచున్నారో? నోరుమానులొని కూర్చుని యున్నారే. తూర్పుగోదావరిజిల్లాను పరిపాలించుచున్నది కాంగ్రెసుసంస్థగాని బ్రాహ్మణ దొర గారు. బ్రాహ్మణ కేకీర్తియంటే మా యిష్టమనబట్టి జిల్లాంతా తిరుగనిచ్చివుండెను. ఇక్కడ సాగుచున్నది మాది యీ ప్రభుత్వము. కాంగ్రెసుదీ యీ ప్రభుత్వము. బ్రాహ్మణ గాజులు తొడుక్కొని యింట్లో కూర్చునియున్నాడు. “మా కొద్దు యీ తెల్లదొరతన” మనే పాట ప్రతికాంతిమైనది గ్రామాలవెంట తిరుగుతూ పాడుతున్నాడు.”

“బ్రిటిష్ ప్రభుత్వము యొక్క మేజీక్ గన్నులకు వాయు విమానములకు జంక నవసరము లేదు.”

ఈ ధుర్మార్గు ప్రభుత్వముతో మేము పోరాడుచున్నామని మీరకూడా మతోపాటు ప్రాణములు అప్పించలేక పోతే కాస్తకత్తెనా యివ్వండి.

“గన్నరామనంద్రపురంలో గాన్లెట్టు వెనకే నక్కల వాళ్లు కదించిపంపివేసినారు. వాళ్లరాకపోతే అన్నిటికీ తయారుగానన్న మా దుర్మార్గు లక్ష్యవారాయణ ఎత్తుకున్నాడు. ఈ లీ.బ్యూ.కోసంవచ్చిన వాళ్లును చెదిరించేటటువంటి ప్రభుత్వము. వీరికి ఏదైనా పొరుగుమంటే మాలోదీ కొనవలయును గాని అహలినాళ్ల నోటిదగ్గరడబ్బును తీయవలసి చెప్పుతున్నాను.”

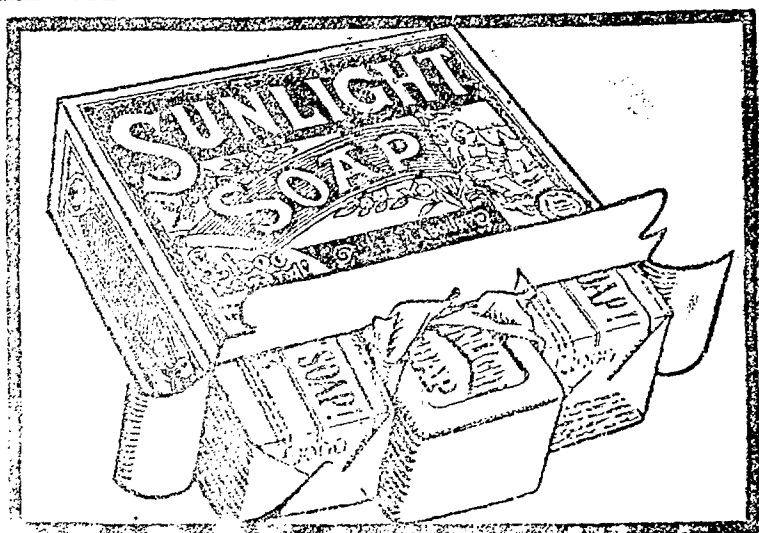
“సోదరులారా! సామ్రాజ్య మాట్టేవుండదు. గాంధీగారిని మనవిట్టికే ప్రెసిడెంటుగను మన తూర్పుగోదావరిజిల్లాకు సాంబమూర్తిని ప్రెసిడెంటుగతేని స్వరాజ్యమును యిక్కడ స్థాపనముచేసి తీర్చాము.”

రెండవ సాక్షులలో మేజిస్ట్రేటు అడుగగా, సాక్షి ముద్దాయి 50 మందికి పైగా వారింటియందలి నచ్చెనిని చెప్పెను.

మూడవసాక్షులలో ముద్దాయి ఉపన్యాసము లాను ఆగ్దరును నిర్లక్ష్యముచేయునట్లుగా గావించెనని సాక్షి చెప్పెను. ముద్దాయి క్రొనుపరీక్ష చేయలేదు. ముక్కాచలగ్రామము అమరాపురంతోబాకా అనియు, బ్రహ్మయ్యగారి కొమారుడనియు, నయస్సు 30 సం. అనియు, వృత్తి కార్మికుని వాలా అనియు, నే నేమియు కేసువిషయములో చెప్పననియు, సాక్షులులేరనియు వెంకట్రావుగారు చెప్పి వాక్యాలుమూక్తింద సంతకము చేసెను. తీర్పు బంటిగంటకు చెప్పినట్లు మేజిస్ట్రేటు వాక్రచ్చెను.

13 గంటలయ్యెను.

ఈనాడు 1-30 గంటలకు తిరుగ సవరించినట్లు మేజిస్ట్రేటు నలుగురు ముద్దాయాలను కోర్టులోనికి పిలిపించెను. నలుగురును కుర్చీలలో గూర్చుండిరి. దాక్షుడు పుష్పలూరి గోపాల కృష్ణ, దాక్షుడు వేదాంతం వెంకటకృష్ణయ్య, మండపాక రంగయ్య, యల్లాపాళ్యం వెంకటేశ్వర్లు గారు, సాంబమూర్తిగారిభార్య, వోలేటి నరసింహం, హనుమంతరావు గారును, వేదాంతం కమలాదేవి గారును యొకరను మరొకరు ప్రశ్నలను పురుషులును, పోలీసులును కోర్టు నిండిరి. పిమ్మట ఒక్కొక్కరికీ తీర్పు ఉత్తరువును మేజిస్ట్రేటు చెప్పెను. “నచ్చిన సాక్షులనుమీద బామీను యివ్వవలసిట్లు ప్రభుత్వచరచినాము గావున సాంబమూర్తిగారు మీరు బామీను యిచ్చెదరా?”

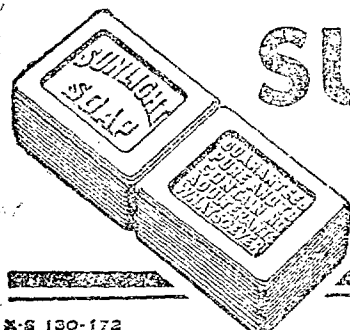
ఎల్లప్పుడు విశ్వసించదగు నట్టి నబ్బు

“సన్ లైట్” నబ్బుయొక్క ప్రతి బిల్లు, పూర్తిగా స్వచ్ఛమైన దని చేయుచు పూచీ నిచ్చుచున్నాడు. నిర్మలమైనది. పరిశుభ్ర లోబడక యేదియు యీవరకు అమృతమునకలేదు. ప్రపంచములో లక్షలకొలది ప్రజలు దీనిని తెలిసియే “సన్ లైట్” నబ్బుతప్ప తదితరమగునబ్బును వాడరు. స్వచ్ఛమైన నబ్బునియు, మితవ్యయమైనదిగనుగను, నమ్మదగినదిగను గ్రహించి తమిని అన్ని నబ్బులకంటె, “సన్ లైట్” మేలు అని ఎన్నుకొని దానినే కావలయు నని కోరెదరు.

సన్ లైట్ నబ్బు

సన్ లైట్ నబ్బుయొక్క బిల్లు 1000 పానుల విలువగల

స్వచ్ఛందమున పూచీని కలిగియున్నది.

SUNLIGHT SOAP

M-S 130-172

LEVER BROTHERS LTD., PORT SUNLIGHT, ENGLAND.

లీవరు బ్రదర్సు లిమిటెడ్, పోర్టు సన్ లైట్, ఇంగ్లాండు.

అని మేజిస్ట్రేటు అడిగెను. సాంబమూర్తిగారు “లేదు” అని దిటవుగా చెప్పిరి. సత్యవారాయణగారు, సుబ్రహ్మణ్యముగారును అట్లనే చెప్పిరి.

తీర్పు ఉత్తరువును చదువవలసిన సాంబమూర్తిగారిని, ఒక్కటొక్కటే తీర్పు ఉత్తరువులను చదివెరి. అందులో ఇచ్చిన నోటీసు, సాక్షులముల్ల ప్రసంగమును, అధ్యంతరమైన వాక్యములు అందు ఇముడ్చబడినవి.

సాంబమూర్తిగారు తమపై ఉత్తరువు చదువుటతోడనే నక్కలు యిప్పించవలసినదని కోరిరి. అట్లనే యిచ్చెదమని మేజిస్ట్రేటు చెప్పెను. బామీను యివ్వవలసిన ఒకసంవత్సరం విడితైదు విధించినట్లు సాంబమూర్తిగారికి తెలిసిరి. ఆయన మిన్నకుండ అట్లనే కుర్చీలో కూర్చుండెను. సత్యవారాయణగారు చిరకవులతో గూర్చుండిరి. సుబ్రహ్మణ్యంగారు మాస్టరుగా తథాస్తు అనుకరితగా సత్యవారాయణగారి వెంటగా కట్టిరి. సుబ్రహ్మణ్యంగారు ఒకసంవత్సరం విడితైదు చెప్పితే ఆయన “వందనములు (Thanks-సంతోషము) అనిరి. అందరిలోను ఎక్కువకులసాగా నుండెను. అందరును ఎందుకీ నాటకమంతా అనుకరించి ఉండిరి.

ఫ్రైదీలకు ఎ. బి. సి. ఆమమాడు క్లాసులున్నవి. వానిలో ఏక్లాసులో ఉండుటకు మీరు కోరుదురా అని మేజిస్ట్రేటు అడిగెను.

సాం... ఏమీ లేదు.

సత్య... ఏమీ లేదు.

సుబ్ర... పూర్తిగా ఏమీ లేదు.

కళా వెంకట్రావుగారి తీర్పు ఉత్తరువు చదివినకరువాత ఏక్లాసులో ఫ్రైదీలను చేర్చవలయు కోర్టువారియిష్టము అని వెంకట్రావుగారు.

దొను, నాకు తెలియును అని మేజిస్ట్రేటు.

అంతట ముద్దాయిల నందరను బయటపెట్టికొని వెళ్లిరి. వారిని బి. క్లాసు ఫ్రైదీలుగా చేర్చినట్లు తెలియుచున్నది.

ఒకమోటారు లారీలో మధ్యను జనునగా నలుగురు వాడుకలు కూర్చుండిరి. వారి కిరుసకలను తుపాకులతో పోలీసులు చాచులుగా ఈ యిం ది రి. వారివెనుక నువూరు 25 మంది పోలీసులు కూర్చుండిన లారీ ఉండెను. కాంపాం

డు బయటనున్న వేసవేజనము జయజయధ్వనముల మధ్య లారీలు దొడ్డివారిని పోయెను. తిన్నగా రాజమండ్రి సెంట్రలు జైలులకు పోవండ తిరుగ సబ్ జైలులకు తీసుకువచ్చి అందులో నలుగురును వుండిరి. కాని అంతకంతకు జనము మూగి అట్లనే నిలబడిరి. పోలీసు ఉద్యోగిగల వగైరా ఎంతవెళ్లును స్వేను జనము కదలలేదు.

ఈదకు గరిమెళ్ల సత్యవరధ్రరావుగారు సాంబమూర్తిగారు దర్శనమిచ్చితేనే గాని వీరు కదలరని చెప్పడముతోనే సబ్ డివిజన్ మేజిస్ట్రేటు కోర్టులెలుపు తీసి సాంబమూర్తిగారిని బయటకు గొప్పించిరి. వారినందరను అభినందించి, సాయంకాలపు బహిరంగ సభకు వెళ్లవలసినదిగా సాంబమూర్తిగారు కోరిరి. అప్పుడు జయజయధ్వనములతో నింటికి వెళ్లిరి. రామకృష్ణరావువేట తగులబడుచుండినప్పటికిని కొందరు చెడ్డు యింటికి వెళ్లవండ అచ్చటనుండిరి. జనమందరనుకల్లిరి. 20 వ తేదీ ఉదయమున నాయకులను రాజమండ్రి సెంట్రలు జైలుకు తీసుకువెళ్లిరి.

శ్రీ లక్ష్మీనరసింహం వరున్
మ్యాన్ ఫ్యాక్చరింగ్ జ్యూలర్స్
దయమందుమర్చెంటు, కమీషను యేజంటు,
అందు కెట్టర్.

మే నే జరు } 8 కాళికెట్టివీధి
ఎమ్. సత్యవారాయణగారి } మ ద రా ను.

ప్రశ్న
భవిష్యత్తును సరించిన 5 ప్రశ్నలకు బదులు వ్రాయుటకు
రూ. 1-0-0, 25 ప్రతిప్రశ్నకు రూ. 0-4-0, ప్రశ్న వ్రాయు
కాళుకు తెలుపవలెను. బి. సి. 0-4-0 అవుతు.
గాంధీ జ్యోతిషనిలయం, తిరుత్తణి. P.O.

నందులకు ఒక పరిష్కారము నేను ఆలోచించితిని.

కృష్ణా మండల సత్యాగ్రహము

చిన్నాపురం సత్యాగ్రహశిబిరము.

పోలీసువారు చిన్నాపురంలో ఉప్పును పాడుచేయుచున్నారు.

చిన్నాపురంలో వాలంటీరులు ఉప్పు ప్రోగుచేయుచున్నారు. (ఫోటోలు—వి. నాగేశ్వరరావు)

గంజాము జిల్లా ప్రథమ సత్యాగ్రహ దళము

నాయకులుగు రామలింగం పంతులుగారు నిష్టల సోమజులుగార్లు మధ్య నిలిచియున్నారు. (ఎం. వి. రమణ.)

జమ్నదాసు ద్వారకదాసుగారు

జంబాయిలోని గొప్ప వర్తకులు. దివ్యజ్ఞానసమాజము వీరు మహాత్ముని దర్శించి కాంగ్రెసు ఉద్యమమునందు చేరిరి. (డా. టి. టి.)

శ్రీమతి కె. ఎం. మినాక్షమ్మగారు

కొలంబోలోని శా. కె. నరేంద్రయ్యగారి భార్య. మదరాసు లోని సత్యాగ్రహోద్యమమును చూచి కొలంబోలో ప్రారంభించుటకై వచ్చెను. (డా. టి. టి.)

ఆంధ్ర బ్యాంకు లిమిటెడ్,

స్థాపితము 1923 సం. 12 వ. సం.

మ చి లీ ప ట్న ము

ఈ బ్యాంకుయొక్క బ్రాంచి త్వరలో హైదరాబాదు పట్టణమునందు తెరువనున్నాము. అప్పుట కొందరు పురప్రముఖులు కొరటపలెన 200 వాటాలు చందాగా ఇయ్య నిశ్చయింపబడినది. నైజాము దొనినియన్నయొక్కయు సికింద్రాబాదుయొక్కయు వాస్తవ్యులకు మాత్రమే వాటాలు అలాంటి చేయబడును. ఈ నెలఖరలోగా వాటాబలితా ముగించబడును.

మేరు ఒకటికి రు. 100, ప్రస్తుతము రు. 50 చొప్పున నమూనా చేయబడును. ఇతర విషయములు దరఖాస్తు మీద తెలుపబడును.

డో. కో. శాస్త్రి, యం. ఏ. క్లర్క్.

కొనుడు; ధరింపుడు; ఆనందింపుడు పెద్దపురం శ్రీ లక్ష్మీ శిల్పు ఫ్యాక్టరీలో

తయారుగు శిల్పుబట్టలు, చీరలు, కోటింగులు,
షర్టుంగులు వగైరా అతి చౌక.

చాలమన్నిక

హిందూదేశములో ప్రతిమార్కెట్టులోను మా
శిల్పులు దొరుకును. కొనునప్పడుమాత్రము మా
ప్రేమమార్కులను సీళ్లను చూచి కొనును. యితర
ప్రేమమార్కులను చూచి తక్కువ నాణ్యమయిన
సరుకులను కొని మోసపోకుడు. శాంపిల్లు ఉచితము.

ముప్పన సోమరాజు & వీర్రాజు.

ప్రాప్రయిటర్లు, శ్రీలక్ష్మీ శిల్పుఫ్యాక్టరీ, పెద్దపురం
తెలంగాణము }
“సిల్కు-గుడ్సు” } (తూర్పు గోదావరి జిల్లా.)
Silk Goods.

దుర్గామెడికల్ హాల్

గవర్నరుపేట, బెజవాడ.

గనేరియా మిక్చర్

గ్యారంటీగా 3 రోజులలో కుదురును

(1) ఈమందు పెగ్గోగములను నివారించి మూత్రము
నిడుచునట్లుగు గలుగు పోటు, మంట, చురుకును యింజక్షన్
అతోను పిచ్చికారిలతోను నిమిత్తములేకుండ తప్పక కుదుర్చును.
సీసా 1-కి రు 8-0-0.

మూర్చారిష్టము

(2) ఈమందు యెటువంటి మూర్చలైనను యెన్నిసంఖ్య
తీర్చుమునడియున్న మూర్చలైనను గ్యారంటీగా కుదుర్చును.
సెలకు పరిపూర్ణమందు రు 3-0-0.

పొడలకు తెలము

(3) ఈ తెలము తెల్లపొడలనే గాక యితరవిధములైన
పొడలను గూడ పోగొట్టును. ఇంకను తామర, గజ్జ, కర్పాశ
మొదలుగాగల అన్ని విధములైన చర్మవ్యాధులను పోగొట్టి చర్మ
తొలుత మామూలునీటికి చూర్చును. డబ్బీ 1 కి రు 1-0-0.

“గుంటూరు జిల్లాకు యేతెలము:—

తాడికొండ మల్లికార్జునరావుగారు, గుంటూరు,
ఏతెలము కావలెను. 131

రాజమార్గము

అరోగ్యమునకు సాభాగ్యమునకు అభ్యుదయమునకు
రాజమార్గము

కామశాస్త్రము

ఉచితముగా తపాలాకుబితో సహాపంపబడును. వినివీలిన
మును వ్రాయుడు:—

ఆ తంకని గ్రహ బౌద్ధ ధారయము
28 బ్రాడ్వే, నుదరాను.

గవర్న మెంటునందు రిజిస్టరు చేయబడినది.

NAVAMEHARI

గనేరియా, తెలుపు, మూత్రసాళి రోగము, శరీరము
నందు ద్రావకమును పుట్టించు తిత్తి సంబంధించిన వ్యాధి, మల
బద్ధకము, లుకోరియ, శుక్ల నష్టముచే గలుగు బలహీనత వగై
రాలకు, మూత్రసంబంధమైనవ్యాధు లన్నిటికి అద్భుతనివారించి,
12 గంటలలో గుణము పూచీగా గలుగును, 48 గంటలలో పూ
ర్తిగా కుదురును. ఇతర బౌద్ధధము లన్నియు నిరుపయోగ
మైనప్పుడు, నిరాశచెందక ఒక మోతాదు నవమేహరి పుచ్చు
కొనుడు. తరువాత దాని ఇంధజాలమువంటి గుణమును నమ్ము
డు. తప్పక విన్నపితులకు దీనిని సిఫార్సు చేయవలెను. బుడ్డి
1-కి ధర్మ రు 3. తపాల్ భర్త ప్రత్యేకము.

Dr. N. K. De. Belegata, calcutta.

పశ్చిమ గోదావరి సత్యాగ్రహము

ఏలూరు, ఏప్రిల్ 23:—పశ్చిమగోదావరిజిల్లా నాయకు
లగు శ్రీయుత దండు నారాయణరాజుగారు, ఆర్యకూరి
గోవిందాచార్యులుగారు అరెస్టు చేయబడి రను వార్త
యిప్పుడే తంతివార్తగా తెలియవచ్చినది. వీరు గతనెల 31 తే
దిన, వాలంటియరు దళమును కాలినడకను మెట్లపాలెం సత్యా
గ్రహ ప్రసానమునకు పయనము చేసి, మార్గభ్రష్టులను అనేక
గ్రామాదులందు ప్రహారము చేయుచు 9-4-30 తేదిన గమ్య
స్థానమును చేరిరి. 11-4-31 తేదిన మెట్లపాలెములో యీ
దండు లవణసత్యాగ్రహమును ప్రారంభించి నేటివరకు నిర్వి
ఘ్నముగ కృషి సలుపుచున్నారు. దాదాపు రు 10,000 ల
ఫండును వసూలు చేసి కార్యదీక్షతో సత్వర స్వరాజ్య స్థాప
నకై ప్రారంభించిన వీరి కృషి మిగుల జ్ఞానపాత్రము. శ్రీ
యుత నారాయణరాజుగారు కొంత మంది వాలంటియరులతో
దిరిసినపల్లికి బోయి, అచట స్వాభావికముగ పండు ఉప్పునం
లను ప్రాసచేసి తెచ్చిరి. సమయ ఉప్పును భీమవరమునకు పడవ
లలో తెచ్చుచుండ పోలీసువారికిని సత్యాగ్రహాలకును జరిగిన
సంఘర్షణ మీ పత్రికాముఖమున నిడినకే నెల్లడి చేయబడి
యున్నది. పోలీసువారి యటంకములను తక్కువైట్లకు ధీమతై
స్వర్గ నారాయణరాజుగారు కృషి సలుపుచుండిరి. వారి
నిర్బంధమువలన నీ సంస్థ క్షీణించు నని తెలంచుట మిగుల పెట్టి
తనము. భరమంతయు మిగుల నుదేకపూరితమై యున్నది.

మదరాసు నాయకులు

మదరాసు నాయకులగు శ్రీ దేశోద్ధారక కాశీనాథుని
నాగేశ్వర రావుగారు, గజ్జె రంగయ్య నాయకుగారును,
బందరు నాయకులగు డాక్టర్ పట్టాభి సీతారామయ్యగారును,
అయ్యదేవర కాశీశ్వర రావుగారును, చెరుకువాడ నరసింహం
గారును నిర్బంధింపబడిన వార్త నిన్నటి యుదయమున తెలి
యగనే ప్రజలు చాల కలవరము నొందిరి. శ్రీ నాగేశ్వరరావు
పంతులుగారి దాతృత్వమును వి జూడని సంస్థగాని, దేశసేవ
కుడు గాని యీపురముననే కాదు, ఆంధ్రదేశమునం చెప్పుటను
గూడ లేనే లేదని చెప్పవచ్చును. ఇట్టి విశ్వదాతను,
ఇట్టి దేశసేవా ధురంధరు డను నాయకుని అకారణముగ బట్టి
బంధించుటయే కాక శిక్షను విధించుట నీచముగ ప్రజలు
తలంచుచున్నారు. వారి భిక్షగా మెయిలుబండి ఆంధ్ర
పత్రికను తెచ్చుటతో డనే ప్రపంచ వార్తల నన్నిటిని వి
జూడ గలుగుచున్న ఆంధ్రప్రపంచము వారి దేశసేవను మరచి
లేదు. శ్రీ పంతులుగారి అరెస్టు వార్త వినినంతనే కంటతడి
బెల్లినవాడు లేరనియే చెప్పవచ్చును. భగవానుడు వారలం
లించిన రాజకీయనైతమును పాటించి వారి యడుగుబాడల
ప్రవర్తించి భారతదేశవాస్యనిముక్తికి పాటుపడెదరు గాక.

శ్రీ పంతులుగారు మున్నగు నిర్బంధితులను గౌరవించు
టకై నిన్నటి దినమున పాయంకాలము 5-30 గంటలకు మా
పురముదిరమున బహిరంగసభ కూడినది. మెట్లపాలెము సత్యా
గ్రహప్రసాన పాటుగొన్న శ్రీయుత ఉప్పులూరి పట్టాభిరా
మయ్య పంతులుగారి గ్రామవాధిపత్యమును పాటించిరి. శ్రీయు
తులు మున్నగు లక్ష్మీనరసింహేశ్వర వెల్లంకి కృష్ణమూర్తి
జవాహర్ అప్పారావు గుప్త, శ్యాంలాంబ వగైరాగార్లు ప్రస్తుత
రాజకీయ పాతాళరణ్యము వివరింపుచు సభ్యులను లభి సత్యా
గ్రహమునకు సహాయపడవలసిన దని కోరిరి. నిర్బంధితులైన
నాయకులకు ప్రేమమైన కార్యమును మనము గూడ గావించి
దేశముయొక్క దారిద్ర్యమును బాపవలె నని యీయుపన్యాస
కులు హెచ్చరించిరి. నాయకుల అరెస్టునకు విస్తయమును జెంది
ఆగౌరవ ప్రతిష్ఠలను వారు మాత్రమే పొందవలె యని తాము
గూడ యీ సత్యాగ్రహ దావానలమున దుముకుచున్నామని
శ్రీయుత డాక్టర్ కోకా నరసింహారావు నాయకుగారు
సభాసభ్యులను వెలువరించినపుడు సభ్యుల కరతాశస్యములు
మిక్కుముట్టెను.

(ఒకవిలేఖరి)

“వశీకరలేహ్యము” నె 5

గంటకు వీర్యము గట్టిపరచును. సింహముతో పోరాడ
గల శక్తి నిచ్చును. సంసారసౌఖ్యమును చక్కగ అనుభవించ
వలెను. రక్తము శుభ్రపరచును. గొడ్డాండకు సంతానము కలి
గించును. శ్రీపురుషులకు అనందము కలుగజేయును. హిమా
లయపర్వత వనమాలికలతో, బంగారుతో చేయబడెను. గుణ
ము లేదన్నవారికి డబ్బు పాపము అంపెదము. దీనిగుఱము వర్ణిం
చుటకు దొరతన మొప్పుదు. వాడితీరును. డబ్బా 30 రు రు 3,
60 రు. 5-8. జర్మనుకావ్యపు యెల్లగుగ నేరియా 80, రు 2/3
1930-వ సం॥ డిసెంబరు 23 అణాలు.
డాక్టర్ A. S. మూర్తి, చికాగోలోనిటి.

సులభముగా

దగ్గును
ఆపుజేయ
వచ్చును.

నిజముగా ఊరటను, సౌఖ్యమును గలిగించును. గడచిన
50 సం॥లములకు పైగా నుండియే శిశువులు, పెద్దవారు మొద
లగువారు ప్రపంచమునం దంతటను

చాంబర్లెన్సు

దగ్గునివారినినే పుచ్చుకొనుచున్నారు.

దీని రుచిమనోహరమైనది. మత్తుపదార్థములుగాని లేక
ఇతరహానికరమైన వస్తువు లిందులో కలియుటలేదు. దగ్గులను,
జలుబులను, బిడ్డలకువచ్చు కింక వాయువును, ఇదిపారదోలును.
ఇన్ ఫ్లుఎన్జా, రొమ్ముపడితము, ఊపిరితిత్తులకు హానికలిగించు
నట్టి న్యూమోనియా జ్వరము మొదలగునవి వృద్ధిగా కుండునట్లు
అటంకపరచును. అనేకరకముల దగ్గులు త్వరలో కుదర్చబడక
పోయినచో కఠినవ్యాధిని కలిగించుచున్నది. అందుచేతనే
అనేకమంది ప్రజలు ప్రపంచమునందంతటను ఎప్పుడును

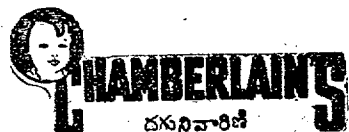
పైన అధారపడి యున్నారు.

855

CHAMBERLAIN MEDICINE Co,
Des Moines, Iowa U. S. A.

ప్రపంచమందటను చాలకాలమునుంచి విఖ్యాతినిందిన
శిశ్యవృద్ధము. అది కొత్తదికాదు, అది తప్పక గుణమిచ్చును.

10 ఇందులో మత్తుపదార్థములు చేరుటలేదు.

ఏజెంటు కావలెను

తలనొప్పి, యిక్ష్మయంబా, చేయి కాలు పట్టుకొనుట,
పంటినొప్పి మొదలగువ్యాధులను ఒక క్షణములో పోగొట్టుగల
ఖ్యాతినిందిన “బామా తెలమునకు” సమయము నుండు నే
రేదియు లేదు. చాల యోగ్యతాపత్రములను పొందియున్నది.
బుడ్డి 1-కి అణాలు 6 ఇచ్చి ఉపయోగించి చూడుడు.

అమర్ చెందు, శోభాచెందు

ఇంగ్లీషుమందులు పలనరకులు సల్ఫారిక్, నైట్రిక్,
మొరాటిక్ ఆసిడ్ల వ్యాపారస్థులు,
63 నెం. నైసప్పనాయునివీధి, మద్రాసు.

సంతానం పుట్టుకుండా 106-1

‘కాంట్రా సెప్టిన్’

ఒక్కటే సులభమైన సురక్షితోపాయం

16 మోతాదుల ట్యూబు 1-12-0

ట్యూబులకు ఇతర విషయములకు:—

వి. రామచంద్రరావు, 153, బ్రాడ్వే, నుదరాను-పోల్ ఏజెంటు

ది ఫోషల్ హెజీన్ సిండికేట్

ఇతర కెమిక్సులు అండ్, డ్రగ్గిస్తులవద్ద కూడ దొరుకును.

రాజమోహన హేరాయిలు

శ్రేష్ఠమయిన సువాసనగల తలనూనె

తలనొప్పి, మాడుపోటు, చుండు
అకాలముగా వెంట్రుకలు నెరయుట
కోరేదేమి మొదలగునాటిని వారిం
మెదడుకు చల్లదనమును, బుడ్డి జం
మును, కలిగించి వెంట్రుకలను నల్ల
పరిచి వృద్ధినిందించును.
1 సీసా రు 1, 8 సీసాలు రు 2-10-0

వి. పి. భద్రులు ప్రత్యేకము.

పి.సి.అంబుకొ, ఆయుర్వేదసమాఖం, పెరిదేవి, (నల్లూరుజిల్లా)

దేశోద్ధారకుని శిక్ష

ఏలూరుపేరుల అభినందనము

(స్వకీయవిలేఖరి)

ఏలూరు, ఏప్రిల్ 22:— శ్రీయత దేశోద్ధారక కాశీ నాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులు, డా॥ భోగరాజు పట్టాభి సీతారామయ్యగారు మాన్యు సుప్రసిద్ధ ఆంధ్ర నాయకులకు విధిం పబడిన దారుణమును కారాగారశిక్షావార్తలు ఏలూరు పురమున నతిత్వరితముగ నిన్న ఉదయమున దివ్యావతే 7 గంటలకు వ్యాపించెను. ఈ వార్తలను విసగనే పలువురు కాంగ్రెసునాయకులు తదితర ప్రముఖులును నాయకుల త్యాగ శిలమునకును ఆపరిమితమును అకల్మషమును దేశభక్తికిని తుల లేనిదోదారబుద్ధికిని నిరూపమానముగ కష్టసహిష్ణుత్వమున కును ఆనందమును వెలిబుచ్చిరి. శ్రభుత్వ సువలంబించుచున్న తీవ్రనిర్బంధ విధానమునెడల శ్రోధమును వెలిబుచ్చిరి.

నిన్న సాయంత్రము కాంగ్రెసువాదులు గొప్పయూరేగింపు తో నాయకుల చిత్రపటములను గైకొని పురపీఠులనుండాజాతీ యగీతములను పాడుచు పోయి సాయంత్రము 6 గంటలకు పురముం దిరమున చేరుకొనిరి. అచ్చట నొక గొప్ప బహిరంగ సభ జరుపబ డెను. సభలో ఇదివరకు ఉపబుద్ధులను ఉల్లంఘించిన ప్రముఖు లనేకు లీపన్యసించిరి. అందు మున్నంగి లక్ష్మీనారాయణశర్మ జవాబు అప్పారావు గుప్త వెల్లంకి కృష్ణమూర్తిగారు సత్తిరాజు శ్యామలాంబగారును తదితరులును గలరు. నిర్బంధములకు గుటియైన ఆంధ్రనాయకములు అపారపారావారమున దేశభక్తి యున్న సుగుణగణమును ప్రస్తుతించుచు వారు అనుసరించిన మార్గమునే నిజముగ దేశభక్తి గల ఆంధ్రులెరును అనుసరించి తమకు రక్షణమును నెరవేర్చి తమూలమున దేశదాస్యముక్తిని జేసి ఇప్పుడు నిర్బంధించబడిన నాయకులను ఇకముందు నిర్బంధ ములకు లొనగువారిని తమ తమ శిక్షాకాలము పూరియగుటకు పూర్వమే కారాగారవిముక్తులనుగా చేయవలె ననియు ఉప న్యాసములెరును ప్రజల మనోధింపిరి. మానవప్రపంచముం తటిచేతను మానవశ్రేష్ఠుడనియు ఖండఖండంతరములందును క్రైస్తవులచే క్రీస్తు అనియు భారతీయులచే భారతదేశరక్షకు డనియు పరిగణింపబడుచున్న మహాత్మాగాంధీనితో త్రోవ పురి. నిచే విశ్వదాత (యూనివర్సల్ ఫాదర్) అని ప్ర ఖ్యాతమిదమును గాంచిన దేశోద్ధారక విశ్వదాత శ్రీయత కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుపంతులుగారిని బోలు ఆంధ్రనాయ కాగ్రాణి ధనమానప్రాణములెల్ల దీనపదనయై కన్నీరు మున్నీరు గాడ్చుచున్న భారతమాతకుక్క పాదారవిందముల దరిని అర్పింప సంసిద్ధులై తమ జీవితమున ఆహ్వానమును దేశమాత దాస్యవిముక్తిచింతయేతప్ప వేరొకటి యెరుంగక, నేడు ప్రభు త్వమువారిచే ఆరునెలల కారాగారశిక్ష విధింపబడి ఆ దారుణ శిక్ష ననుభవించుచున్న తఱిని నిజముగ ఆంధ్రు డెవ్వడైన ను దేశసేవకు గడంగకుండ, కారాగారమున కరుగకుండ, నుండ గలగునా యని యజుపన్యాసము యిచ్చిపించిరి. దేశోద్ధారకుడు తన సర్వస్వమును ఆంధ్రదేశ దారిద్ర్యమును అంతరింప జేయు టకే వినియోగించుచుండెను. ఆంధ్రప్రతికములమున ఆంధ్రుల ప్రతిభను, ఆంధ్రుల వ్యక్తిత్వమును దేశమున విస్తరింప జేసె ను భారతి మాసపత్రిక మూలమున భారతీవేద సహాయుగ చేయుచు ఆంధ్రులకు మహోపకార మొనర్చుచుండెను. ఆంధ్ర రాష్ట్ర సమూహ్యుడై వెను భారమునుపొంది కీర్తియంత యుగ నెరవేర్చుచు, ఆంధ్ర దేశమును మహాక్షుణ్ణికి మిక్కిలి ప్రేమపాత్రమును, విశ్వసనీయమును, అగు రాష్ట్రముగ నొన రించెను. అట్టి ఆగర్భకమిడుడు, దేశసేవా ధురంధరుడు, ఐహిక నుఖముల నెల్ల తృప్తికరించి, వృద్ధాప్యమున కారా గారశిక్ష ననుభవించు చున్నపుడు మాతృదేశ భక్తి ఇసుమం టైనను గల ఆంధ్రుడు ఆ మహనీయుని మార్గమే సరియైన మార్గమని యెంచి దాని ననుసరింపకుండ నుండ సాహసించునా యని ప్రశ్నించిరి.

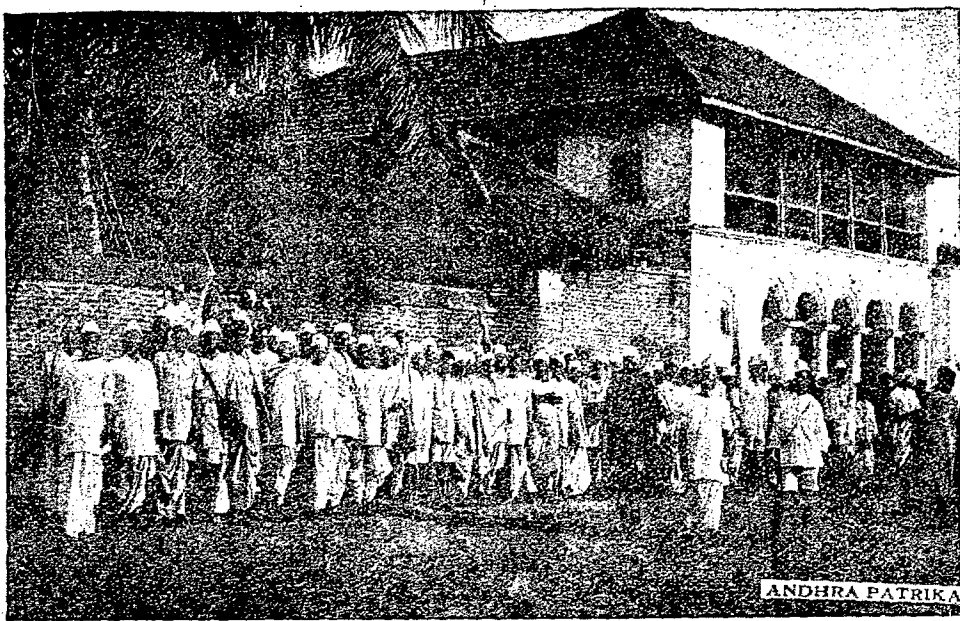
ఆగర్భకుడు సభను ముగించుచు నేడు ఆంధ్ర నాయకు లెరును చనిన మార్గమునే ప్రజలెల్ల రవలించించి దేశమాతకు విదేశీపరిపాలనాశృంఖలములనుండి సత్వరముగ విముక్తను జేసె దను గాక యని నుడిచిరి.

మహాత్మాగాంధీకి జై, దేశోద్ధారక నాగేశ్వరరావుకి జై అను జయజయ ధ్యానములచే నభీలతరాశములు మారు మ్రోగుచుండ సభ ముగిసెను.

శారదానవలలు

10 నేలు ఉచితము-కడునవ్వుపుట్టించును
మాసెల ౧0 పై తేదీలోగా డిమాండ్ పంపువారికే
ఎ. సాంబమూర్తి, చికాకోల్, గంజాంజిల్లా

తూర్పు గోదావరి జిల్లా శాంతి నైనికులు

మ॥ శ్రీ॥ కళా వెంకట్రావుగారు (వేళంగివద్ద) డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యంగారు ముందునిలువబడినారు.

భమిడిపాటి చినయజ్ఞనారాయణ శర్మగారు
వికాఖపట్నం నాయకులు. అరెస్టుకాబడిరి.

డా॥ పి. ఎస్. భావ్యం చెట్టిగారు
మరరామజిల్లా కాంగ్రెసు సంఘ కార్యదర్శులు. 6 నెల లు కఠినశిక్ష నుభవించుచున్నాడు.

శ్రీ నాగేశ్వరరాయని నిర్బంధము

చిత్తూరు మండలపేరుల సానభూతి

(స్వకీయవిలేఖరి)

చిత్తూరు, ఏప్రిల్ 22:— శ్రీ నాగేశ్వరక నాగేశ్వర రావు పంతులుగారి నిర్బంధవృత్తాంత మీ యునియనువనే చిత్తూరికి తెలిసినది. కాంగ్రెసు నాయకులెవరును పురమునందు లేకుండుటచే పారితోషము ప్రకటించబడలేదు. కాని కొంతలు వర్తకులు తమంతటలేను యీ యునియనును తెలిసికొని అంగర్లను మాసివైచి శాంతియుతముగ సహితోషమును జరిపిరి. పురముం దేశచోట్ల జనులు గుంటలు గుంపులుగాజేరి శ్రీ నాగేశ్వరరాయని నిరక్షిద్దనమును జేయుచు అరెస్టు వృత్తాంతమును గూర్చి మాటలాడుకొనుచుండిరి. నెలపుదినములగుటచే నింకిరుల అనుమతి బడ కుండ మ్యాజిస్ట్రేటు విచారణసల్లుట న్యాయ విగడ్డమని యొకానొక రచయించిరి. పిరాళమును విమూలు జేసి ఆంధ్రనాయకుల జ్ఞాపకార్థముక కద్దరుకాలను తెరచుటకు ఆ రాత్రి గావింపబడెను.

చీరాల

నేతి చలపతిరావుగారికి శిక్ష

మితిలేని ప్రజాసమూహము

ఏప్రిల్ 22:— సరిగా గం. 2 లకు ప్రజలు భజనలు చేయుచు జాతీయగీతములను పాడుచు వారులతీరి శ్రీచలపతి గారిని పుష్పమాలల కృతుని చేసి మర్యమంచిపురముఖ్యునిగు లన్నియు తిరిగిరి. ఉత్సవము సాగిపోవుచున్న కొలది జనసమూ హము మిక్కిలమయెను. ఉత్సవము విచారణదరు స్థలమును మప్పుస్వామిగారి మేడవద్దకు చేరెను శోర్కవాగు పిలువగా శ్రీ యుతులు రామలంగ ప్ర, మద్ది నదర్కం, బి. లక్ష్మీనారాయణ గుంటూరు నరసింహారావుగారు చలపతిగారిని వెంట నిడుకొని లోనికేగిరి. యెల్లరకు పుచితానము లొసంగిరి. శోర్కవారికరప్త న సాత్వ్యము ముగియగనే సాక్షులను క్రొవచే నెదరాడని కలె క్తరుగారు ప్రశ్నించిరి. చలపతిగారు అగత్యము లేదనిరి. అంతట జడ్జిమెంటును కలెక్టరుగారు చదివి అరుమాసనాలు విడితొడని చిరునవ్వుతో చెప్పిరి. మందహాసవనముతో వారును ధీరుని రీతి వల్లెయనిరి.

చలపతిరావుగారి స్టేటుమెంటు

ప్రపంచమునగల యితరదేశముల దేవిభజన సన్యాసం త్ర్యమును అనుభవించుచుండెనో, అవిధిని నేనును మహాత్మా గాంధీగారి ఆజ్ఞానువర్తనడనై స్వరాజ్యము జన్మహక్కినికో రడి యీ యుద్ధమునునందు నా తనననేననుచేయుచు, దాని నుక్కులిగడి కష్టములను సహించుటకు సంసిద్ధముగానున్నాను. మీ కట్టిశిక్ష విధించినను నేను సంతోషముతో స్వీకరించెను. విచారణకాలముందు ఆదరణతోమెలసి, ఈ యుద్ధముతత్వ మును గ్రహించగల తమతోటి పెద్దయన్ని యెదుట నేను విచా రింపబడుటకు సంతోషపడుచున్నాను. మనోవాక్పాఠ్యక ర్యులందు నేను దౌర్జన్యరహితుడనని గట్టిగా వాదనము చేసెనను.

సందేశము

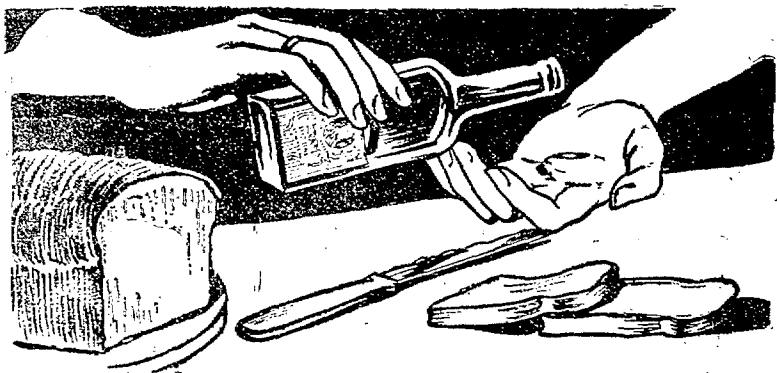
నేను నా విధ్యుక్త శర్మమును నెరవేర్చి శ్రీ కృష్ణజన్మ సానమునకు ఆరునెలలు విశ్రాంతిగొరకు వెడలుచున్నాను. మీ యు యీ యుద్ధమునునందు అపరాధులుగా చేరి యీ ప్రభుత్వమువారికి నిర్బంధములలన సన్యాసం త్ర్యవాంఛ నశించ దని ప్రవచనవలెను. ఆనాడే నునుము జయము పొందెదము.

బ్రహ్మాండముగు సభ

సరిగా 4 1/2 గంటలకు ప్రత్యేక మోటారుబస్ మీద చు ట్టు రిజిస్ట్రేషన్ గావించుకొని మధ్యమ చలపతి రావుగారినుంచి బ్రాఫుటుకు తీసుకవెళ్లిరి. బస్సు కనుమాపుచేర నుండునకు ప్రజలు చలపతిరావుకు జయజయధ్యానములు సల్పిరి. వెంటనే నిగ్రహమును యిసుకతిన్నెవై గొప్ప సమావేశము జరిగెను. శ్రీయుతులు గుంటూరు నరసింహారావు, రంగయ్యపంతులు, పట్టాభిరామలంగ ప్ర, గొనుజేన శర్మ మాట్లాడుమిండగా కోవీలో శ్రీయుతులు గొ. శీతారామకృష్ణ, మద్ది వెంకట రంగయ్య, శేరలు రామస్వామిరామిగారు మాడావిచ్చి ప్రజో త్సహోతికమునుచుద్ధ్య చక్కగా సుపన్యసించిరి. ముగ్గురు నాలంటిరుగా సభలో చేరి. ప్రజాసమూహము యెట్టి అల్లరి చేయుకుండా రామలంగ ప్ర, గొనుజేనగార్లు చక్కగా కాపా డిరి. చాయాపటము తీయబడెను. చీరాల, పేరాల ప్రజలయత్న హము మితిమీరినది. శ్రీచలపతిగారికి సుమారు జిల్లాలో ప్రభు మును అరెస్టు అయ్యెడి గొనరము కలిగినది. శ్రీ గుంటూరు నర సింహారావు, బూదరాజు లక్ష్మీనారాయణగారు నడుసమాయ కుడు, కాపెటులులుగా నామినేటు చేయబడిరి.

(ఒకవిలేఖరి)

మీరే హాని కలిగించుకొనుదు?

Painkiller

ఇంటిలో అకస్మాత్తుగ కలుగు

వాటిని తక్షణమే నివారించగలదు.

ప్రపంచముంతటను
86 సం॥లనుండి అచ్చు
బడుచుండుటచే సరిగ్గా
పనిచేయుగలదు.

పొట్టు, నొప్పులు, గాయములు, పోట్లు,
కడుపునొప్పి, తిమ్మిరివాయువులు తొలగింపగల
డజన్ విధము లుపయోగబడును!
ఉపయోగించవలసిన పద్ధతి, సీసా వెంట
నుండును.

8

AMRUTANJAN DEPOT
Price Annas 10 only.
MADRAS & BOMBAY

బంగారముతో చేసినది

మ క ర ధ్వ జ ము (జర్మనీ)

"దాని ను పయోగించిన జరామరణము లుండవు"

తులము గొట్టము రు 2. ర న శా త్రు ము.

ఇండియాకు పోల్ ఏజెంట్లు: అపూర్వ యావధముల స్టాక్ యుంచువారలు.
ఇండో-జర్మన్ డ్రగ్స్ స్టోరు, పోస్టుబాక్సు 10852 కలకత్తా.

శుక్లబంధు

ఎంత దుర్బలమైన శిర్యమునైనను గట్టిపరచి ఒక్క-గంట
బలోనే అద్భుతమైన ప్రభావమును చూపును. శుక్లబంధును
కట్టుటలో పేరుపొంది, స్త్రీపురుషులకు నిరతికల్యప్రేమను
కలిగించుటకు దీనిని వినియోగించుట మేధావదులు. 25 రూ. 2-8-0
17-8 త్రిపురసుందరీ వైద్యశాల,
నాగార్జునరావు-రామచంద్రపురంపాస్టు, గోదావరిజిల్లా.

జ్యోతిషశాస్త్రం
పి.డి.కార్తి
చెన్నై.

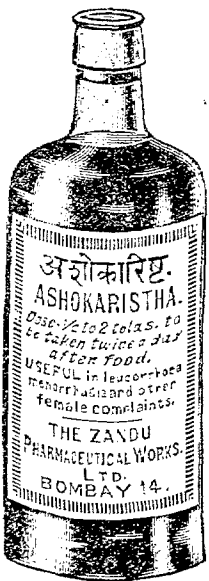
మ ల య చ ర న ము

రహస్యము
నా నేటింప
వచ్చును

గనేరియా (నెగ)కు కుతారము, 3 పూటలలో గుణము కలుగును
అశోకాయోగ్యతాపత్రము పొందినది. వెల డబ్బీ 2-4-0 దీని కనుపానం పంపనలెలం కొప్పు 8-0-0 రెండును ఖర్చులతో 5-12-0
సుధాసారము, సనాయికి రాజోపధము సీసా 4-0-0
గంధర్వపార్శ్వనీ, రాయవరము, గోదావరిజిల్లా.

జాం డూ గారి అశోకారిష్టము

(బై పబ్లికేషన్ వల్)

స్త్రీలకు కలిగే అన్ని విధదుర్బలములకు సుపయోగించు గొప్ప టూనిక్-పంటి
దివ్యోపధము. మరెన్ని స్త్రీల బహిష్కారముల నన్నిటిని నివారణచేయును. కడుపు
నొప్పి ఋతుస్రావము, రక్తస్రావము, సోమరోగములు సహా నివర్తించును.
దీని సుపయోగించుటచేత గర్భహీనతను పోగొట్టి గర్భము ధరింపజేయగలదు
గాన శిశువులు పుట్టిగలవారై వ్యాధులనుండి నిర్మూలగుదురు. స్త్రీలకు ప్రసవము
నకు వెనుక అద్భుతమైన బలము కలుగజేయును.

Manufactured by:—
THE ZANDU PHARMACEUTICAL WORKS, LTD.,
Sold every where Bombay 14.
Sole Agents for Madras Presidency:—

దామోదర అండు కంపెనీ,

78, చైనాబజారురోడ్డు, జి. టి. మద్రాసు.

సహా ఏజెంట్లు:— నెల్లూరు-డి ఆరియన్ ఫార్మసీ.
రాజమండ్రి-ఈశ్వరదాసు అండు కంపెనీ.
తెనాలి-డి కృష్ణా ఫార్మసీస్టోరు.
మదనపల్లి-ఓ. పట్టాభిరామయ్య అండు సన్స్.
గుడివాడ-సీతారాం అండు కంపెనీ.
ఆదోని-జి. ఆర్. షా.

బెజవాడ-శ్రీ చంద్రమౌళీశ్వర అండు కంపెనీ.
కాకినాడ-లక్ష్మీనారాయణ అండు కంపెనీ.
హిందుపూరు-కె.ఆర్. భాష్య-రయ్యఅండుబ్రదర్స్.
విశాఖపట్టణం-నూకలమూలయ్యగారు.
నరసరావుపేట-మరూతి అయ్యశ్రేష్ఠకుటీరం.
గుంటూరు-సి. హెచ్. మూర్తి అండు కంపెనీ.

అభ్రకభస్మము
అమృతమువంటిది

శ్రీ ముక్త్యాలసంస్థానమున తయారుచేయబడినది బహు
మాత్రమును, వేడిని, దగ్ధము, తయను, బోగొట్టును. మాత్ర
మునందలండు చక్కెరను మాయముచేయును. కీరమునకు మంచి
దార్శమనిచ్చి, రక్తశుద్ధినిజేయును. అనుపానవిశేషముగా
నన్నివ్యాధుల గురుర్గును అనేకమంది వాడి మెచ్చి
యున్నారు. సంపూర్ణవివరములకు వెంటనే వ్రాయుడు
100 మొదలు 300 వరకు పుటములు వేయబడిన రకములుగలవు.
200 పుటములు తు 1-8 రు. 5
ఆర్డరసాయనశాల, ముక్త్యాల, (కృష్ణా)

ఆయుర్వేదోపధ రత్నాకరము 8-0-0
చరక చికిత్సాస్థానము (1) 6-0-0
ఆంధ్రభైషజ్య రత్నావళి 2-0-0 భస్మప్రకాశిక 1-0-0
డాక్టరు శ్రీరాధ కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి, బెజవాడ

సరస్వతీపవర్చైస్ రాజమండ్రే

అన్ని విధములగు అచ్చు పనులు, బైండుపనులు చేయబడును.